

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการพูดเพื่อการสื่อสาร
2. องค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร
3. ความหมายของกลวิธีในการสื่อสาร
4. ประเภทของกลวิธีในการสื่อสาร
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนภาษา
6. การสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร
 - 6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร
 - 6.2 กิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร
 - 6.3 หลักการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูด
7. การสอนกลวิธีในการสื่อสาร
 - 7.1 ความสำคัญของการสอนกลวิธีในการสื่อสาร
 - 7.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร
 - 7.3 กิจกรรมการฝึกการใช้กลวิธีในการสื่อสาร
8. การทดสอบและการประเมินผลความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร
 - 8.1 แบบทดสอบความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร
 - 8.2 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร
9. การทดสอบและการประเมินผลกลวิธีในการสื่อสาร
 - 9.1 แบบสอบกลวิธีในการสื่อสาร
 - 9.2 วิธีการประเมินกลวิธีในการสื่อสาร
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ

10.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ความหมายของการพูดเพื่อการสื่อสาร

โดยทั่วไป การพูดเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป คือ ผู้พูดและผู้ฟัง และมีการพูดโต้ตอบซึ่งกันและกัน การพูดจึงเป็นการสื่อสาร 2 ทางในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยที่ผู้หนึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ฟังคู่สนทนาที่กำลังพูด และหลังจากนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงบทบาท กล่าวคือ ผู้พูดจะกลายเป็นผู้ฟัง และผู้ฟังจะเป็นผู้พูด การเปลี่ยนแปลงบทบาทดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในระหว่างการสนทนา ผู้พูดและผู้ฟังต่างมีหน้าที่ที่จะต้องร่วมกันส่งและรับสาร โดยที่ผู้พูดส่งรหัสข้อความ ข่าวสารที่ต้องการสื่อความหมายออกไปด้วยภาษาที่เหมาะสม ในขณะที่ผู้ฟังต้องเป็นผู้ถอดรหัสข้อความหรือแปลความหมายของข้อความข่าวสารนั้น ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ส่งรหัส (Roger Scott, 1981: 70, Nic Underhill, 1987: 2, Donn Byrne, 1990: 8) นอกจากการพูดจะเป็นการส่งสารซึ่งใช้คำพูดเป็นสื่อแล้ว การพูดยังรวมความถึงการใช้ลักษณะท่าทาง กล้ามเนื้อบนใบหน้า ตลอดจนการถ่ายทอดความหมายด้วยสายตา (H. G. Widdowson, 1979: 58- 59) โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นของผู้พูดที่มีต่อสิ่งต่างๆ ให้ผู้ฟังทราบจนเป็นที่เข้าใจกันได้ (David B. Guralnik, 1984: 1366, Elly Tsitsopoulou, 1992: 34- 35)

เมื่อกล่าวถึงการพูดเพื่อการสื่อสาร รีเบคกา เอ็ม วาเลตต์ (Rebecca M. Valette, 1977: 120) ได้ให้ความหมายของการพูดเพื่อการสื่อสารว่า มิได้เป็นเพียงการออกเสียงคำ และการออกเสียงสูงต่ำในประโยคเท่านั้น แต่เป็นการพูดตามหน้าที่ของภาษา กล่าวคือ เป็นการทำให้ผู้อื่นเข้าใจจุดประสงค์ในสิ่งที่ตนพูด และการพูดของผู้ที่มีความสามารถในระดับที่สูงขึ้นไป ยังต้องมีการเลือกใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาด้วย

เจ อาร์ ซียาร์ลี (J. R. Searle, 1978: 85- 90) กล่าวถึงการพูดเพื่อการสื่อสารว่า หมายถึงการกล่าวคำพูดที่เกิดจากความตั้งใจของผู้พูดและก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่สถานการณ์ในการสื่อสาร

คริสติน บราทท์ พอลสตัน (Christine Bratt Paulston, 1978: 56- 57) กล่าวถึงการพูดเพื่อการสื่อสารว่า เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความหมายของภาษาทางด้านสังคม นั่นคือจะต้องใช้ภาษาตามกฎของสังคมนั้น ๆ

เอ็ม ซาวิลลี ไทรอิก (M. Saville Troike, 1982: 22) ได้กล่าวถึงการพูดเพื่อการสื่อสารว่า หมายถึง การเลือกใช้คำพูดให้ถูกต้องทางภาษาและมีความเหมาะสม โดยผู้พูดควรทราบที่พูดกับใคร และพูดอย่างไรให้เหมาะสมตามสถานการณ์

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1995: 3- 5) ได้ให้คำจำกัดความของการพูดเพื่อการสื่อสารว่า หมายถึง กิจกรรมระหว่างบุคคล 2 คน ซึ่งได้แก่ ผู้พูดและผู้ฟัง โดยที่ผู้พูดคาดคะเนความรู้และความรู้สึกของผู้ฟังเพื่อที่จะเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสมกับบริบทของการใช้ภาษานั้น ๆ

สรุปได้ว่า การพูดเพื่อการสื่อสาร เป็น การปฏิสัมพันธ์ทางคำพูดระหว่างบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งได้แก่ ผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งเป็นการแสดงเจตนาของผู้พูดในการสื่อสาร โดยที่ผู้พูดจะต้องมีความสามารถในการคาดคะเนความรู้และความรู้สึกของผู้ฟังและสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจในข้อมูลที่ต้องการสื่อสารได้ และคำพูดนั้นจะต้องมีความถูกต้องทางด้านกฎเกณฑ์ของภาษา และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาด้วย

องค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร

การพูดเพื่อการสื่อสารเป็นทักษะที่มีความซับซ้อน ฉะนั้นการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เป็นการบ่งชี้ถึงความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร

แคธี ลินเดอร์ (Cathy Linder, 1977: 6- 7) ได้แบ่งองค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารเป็น 4 ประการ คือ

1. ความคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความเร็วในการพูด ความราบรื่น ความต่อเนื่อง และความเป็นธรรมชาติในการพูดของผู้พูด
2. ความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ (Comprehensibility) หมายถึง ความ

สามารถของผู้พูดในการสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจแก่ผู้อื่น

3. ปริมาณของการสื่อสาร (Amount of Communication) หมายถึง ปริมาณของข้อมูลในสถานการณ์การสื่อสารที่ผู้พูดสามารถสื่อความหมายได้

4. คุณภาพของการสื่อสาร (Quality of Communication) หมายถึง ความถูกต้องของภาษาหรือไวยากรณ์ในข้อมูลที่สื่อสาร

วอลเตอร์ เอช บาร์ทซ์ (Walter H. Bartz, 1979: 18- 22) ได้จำแนกองค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารออกเป็น 5 ประการ คือ

1. ความคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความราบรื่น และความต่อเนื่องตลอดจนความเป็นธรรมชาติในการพูด

2. ความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ (Comprehensibility) หมายถึง ความสามารถของผู้พูดในการสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจแก่ผู้อื่น

3. ปริมาณของการสื่อสาร (Amount of Communication) หมายถึง ปริมาณของข้อความหรือข้อมูลที่สามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ

4. คุณภาพของการสื่อสาร (Quality of Commiunication) หมายถึง ความถูกต้องทางภาษาของข้อความที่พูด

5. ความพยายามในการสื่อสาร (Effort of Communication) หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ตนพูดโดยใช้คำพูด หรือท่าทางเพื่อการสื่อสาร

แมรี ฟินอคเชียโร และ ซิดนีย์ ซาโก (Mary Finocchiaro and Sydney Sako, 1983: 54) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารว่า นอกจากผู้พูดจะต้องมีความรู้ในเรื่องของเสียง ศัพท์ และวัฒนธรรมของภาษาแล้ว ผู้พูดควรคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ต้องกระทำในขณะที่พูด คือ

1. ต้องคำนึงถึงความคิดที่ผู้พูดต้องการสื่อความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นการสนทนา หรือได้ตอบการสนทนากับผู้ฟังด้วย

2. ต้องปรับเปลี่ยนตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงเพื่อทำให้เกิดเสียงที่ต้องการ

3. ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของรูปประโยคที่จะพูดทั้งในด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ และวัฒนธรรมของภาษา

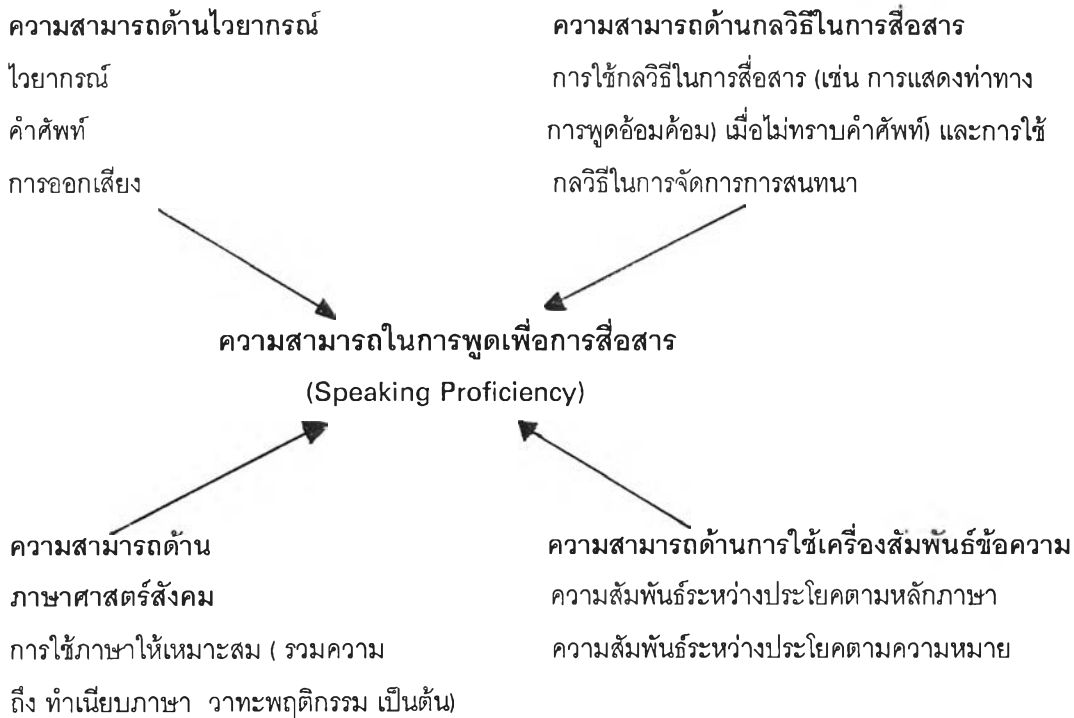
4. ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนทำเนียบและลีลาภาษา ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และผู้ที่พูดด้วย
5. ต้องคำนึงถึงปฏิกริยาโต้ตอบของคู่สนทนาเพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดในการสื่อสารให้เหมาะสม

เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris, 1990: 84) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารดังนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation) ซึ่งรวมถึงตั้งแต่เสียงสระ พยัญชนะ การเน้นเสียง ระดับเสียงสูงต่ำในวลีและประโยค รวมทั้งจังหวะในการพูด
2. ไวยากรณ์ (Grammar)
3. คำศัพท์ (Vocabulary)
4. ความคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึงความคล่องและความเร็วของการพูด
5. ความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ (Comprehensibility) หมายถึงปริมาณและคุณภาพของความเข้าใจในการพูดที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจ

โรบิน ซี สคาเซลลา และ รีเบคคา แอล ออกฟอร์ด (Robin C. Scarcella and Rebecca L. Oxford, 1992: 155- 156) ได้กล่าวถึงผู้พูดที่มีประสิทธิภาพว่า ควรจะต้องมีความสามารถในการพูดอันหลากหลาย การที่จะสามารถปรับเปลี่ยนการพูดได้หลากหลาย ผู้พูดจำเป็นต้องมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดของ ไมเคิล คาเนล และ เมอร์ริล สเวน (Michael Canale and Merrill Swain, 1980: 1- 47) ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 ความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร

จากแผนภูมิตั้งบน ความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย

1. ความสามารถด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence)

ความสามารถด้านไวยากรณ์นี้มีได้หมายถึงความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ไวยากรณ์ได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในองค์ประกอบทั้งหมดของตัวภาษา อันได้แก่เสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ ความสามารถทางด้านนี้สามารถทำให้ผู้พูดใช้และเข้าใจโครงสร้างทางไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องและปราศจากความลังเล เพื่อช่วยให้เกิดความคล่องแคล่วในการพูด

2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence)

นอกเหนือจากความสามารถด้านไวยากรณ์แล้ว ผู้พูดที่มีประสิทธิภาพควรจะต้องมีความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคมที่สามารถช่วยให้ผู้พูดใช้วาทะพฤติกรรม (Speech Acts) ได้ถูกต้องและเหมาะสม ผู้พูดต้องสามารถเลือกรูปแบบภาษาให้สัมพันธ์กับวาทะพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้พูดยังต้องสามารถพูดสนทนาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม และเพื่อจุดประสงค์ในการสื่อสาร ผู้พูดที่มีความสามารถทางด้านนี้สามารถใช้ภาษาแตกต่างกันไปตามประเภทของการพูด เช่น การโต้วาที การอภิปราย และการฟังคำบรรยาย เป็นต้น

3. ความสามารถด้านการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse Competence)

ผู้พูดที่มีประสิทธิภาพควรต้องมีความสามารถทางด้านการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ ความสามารถด้านนี้ทำให้ผู้พูดสามารถจัดการกับการผลัดเปลี่ยนบทบาทในการสนทนา เปิดและปิดการสนทนา และรักษาการสนทนาให้ดำเนินต่อไป ผู้พูดที่มีประสิทธิภาพต้องรู้จักใช้เครื่องหมายแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยค ตลอดจนจำนวนที่ผู้พูดใช้แสดงความคิดเห็น แสดงความสัมพันธ์ของเวลา ระบุสาเหตุ และแสดงความขัดแย้ง

4. ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร (Strategic Competence)

นอกเหนือจากความสามารถทั้ง 3 ประการดังกล่าวแล้ว ผู้พูดที่มีประสิทธิภาพ ควรต้องมีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารซึ่งทำให้ผู้พูดขยายขีดความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าผู้พูดจะยังไม่มีความสามารถด้านไวยากรณ์ที่ดีพอ แต่ผู้พูดก็สามารถใช้กลวิธีในการจัดการกับความบกพร่องเหล่านั้นเพื่อช่วยให้สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้

จึงอาจสรุปได้ว่าความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายกับผู้อื่นด้วยความถูกต้องทางด้านเสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ เครื่องสัมพันธ์ ข้อความและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์ทางสังคม นอกจากนี้ยังสามารถพูดด้วยความคล่องแคล่ว และพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

ความหมายของกลวิธีในการสื่อสาร

ในปัจจุบันนักการศึกษาและนักวิจัยทางด้านการเรียนรู้และการเรียนการสอนภาษาที่สองกำลังให้ความสนใจกับกระบวนการเรียน (Learning Process) มากกว่าผลของการเรียน (Learning Product) พฤติกรรมของผู้เรียนมากกว่าพฤติกรรมของครู ความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความสามารถทางภาษา (Rod Ellis, 1982: 73- 81) และการศึกษากลวิธีในการสื่อสารก็เป็นผลจากการให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าว

คำว่า “กลวิธีในการสื่อสาร” (Communication Strategies) แลรี เซลิงเคอร์ (Larry Selinker, 1971: 209- 230) ได้นำมาใช้เป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1972 ในขณะที่กำลังศึกษาข้อผิดพลาดการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาที่สอง แลรี เซลิงเคอร์ (Larry Selinker) พบว่ามีข้อผิดพลาดบางอย่างที่ไม่ได้เป็นผลมาจากอายุของผู้เรียนหรือปริมาณของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่ผู้เรียนได้รับ แต่เป็นผลจากความพยายามในการพูดสื่อความหมายในขณะที่ผู้เรียนมีความรู้ในภาษาเป้าหมายที่จำกัด ความพยายามดังกล่าวก็คือการใช้กลวิธีในการสื่อสารนั่นเอง แต่ผู้ที่

เริ่มต้นศึกษากลวิธีในการสื่อสารอย่างจริงจังคือ ทามาส วาราดี (Tamas Varadi, 1980: 59- 71) และ ต่อมา อีเลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1981: 288) เป็นผู้หนึ่งที่ได้ทำการศึกษากลวิธีในการสื่อสารในมุมมองของปฏิสัมพันธ์ (Interactional Perspective) และได้ให้ความหมายของ กลวิธีในการสื่อสาร ว่าเป็นความพยายามของคู่สนทนาที่จะสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน (Negotiation of Meaning) ในสถานการณ์ที่คู่สนทนาไม่สามารถเข้าใจความหมายของภาษาเป้าหมายที่จำเป็น

คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ (Claus Faerch and Gabriele Kasper, 1984: 47, 1984: 36) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ทำการศึกษากลวิธีในการสื่อสาร และไม่เห็นด้วยกับความหมายของกลวิธีในการสื่อสารในมุมมองของปฏิสัมพันธ์ตามแนวคิดของ อีเลน ทาโรน โดย คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ มีความคิดเห็นว่า การศึกษาในมุมมองของปฏิสัมพันธ์นั้นไม่สามารถครอบคลุมกลวิธีในการสื่อสารได้ทุกประเภท เพราะปฏิสัมพันธ์ไม่สามารถครอบคลุมประเภทของการสื่อสารที่ผู้ส่งสารไม่ได้รับการตอบสนองข้อมูลในทันที อีกทั้งปัญหาในการสื่อสารไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความร่วมมือของคู่สนทนา แต่ผู้พูดอาจตระหนักและแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้ ดังนั้น คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ จึงได้ศึกษากลวิธีในการสื่อสารในมุมมองของภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา โดยให้ความสนใจกับกระบวนการทางความคิดในการใช้ภาษา และได้ให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารว่า เป็นการวางแผนอย่างมีสติของแต่ละบุคคลในการแก้ปัญหาเพื่อให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมาย

รอด เอลลิส (Rod Ellis, 1986: 182) มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับคำจำกัดความทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาของ คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ และไม่เห็นด้วยกับคำจำกัดความของกลวิธีในการสื่อสารตามแนวคิดของ อีเลน ทาโรน รอด เอลลิส ชี้ให้เห็นว่า คำจำกัดความในมุมมองของปฏิสัมพันธ์นั้นไม่สามารถใช้ในสถานการณ์ที่ไม่มีการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน (Negotiation of Meaning) ได้ โดยทั่วไปแล้วเมื่อผู้เรียนทราบว่าแผนการของตนไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขอุปสรรคที่มีต่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะพยายามแก้ปัญหาในการสื่อสารด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น รอด เอลลิส จึงให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารว่า เป็นการวางแผนทางจิตวิทยาภาษาศาสตร์ซึ่งมีอยู่ในความสามารถในการสื่อสารของผู้ใช้ภาษา การวางแผนดังกล่าวเป็นไปอย่างมีสติและใช้ทดแทนการวางแผนผลผลิตทางภาษา (Linguistic Product) ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถนำมาใช้ได้

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับคำจำกัดความของ คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ และได้ให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารดังนี้

เอส พิต คอร์ดอร์ (S. Pit Corder, 1982: 103) ได้ให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้พูดใช้เทคนิคอย่างมีระบบในการสื่อความหมายในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการสื่อสาร

ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1983: 11) ได้ขยายความหมายของกลวิธีในการสื่อสารในมุมมองที่กว้างขึ้น กล่าวคือ กลวิธีในการสื่อสารหมายถึงความพยายามของผู้พูดเพื่อที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร

นานดา โพลิสเซ (Nanda Poulisse, 1990: 88 อ้างถึงใน รอด เอลลิส, 1994: 401) ได้ให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารว่า หมายถึง กลวิธีที่ผู้ใช้ภาษาใช้เพื่อที่จะประสบความสำเร็จในการสื่อความหมายตามที่ต้องการ ด้วยความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขาดความรู้ทางภาษาในระหว่างการวางแผนการพูด

จูดิท อี ลิสกิน- กาสพาร์โร (Judith E. Liskin- Gasparro, 1996: 319) ได้ให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารว่า หมายถึง การแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านคำศัพท์ของผู้พูด ด้วยกระบวนการคิดอย่างมีสติ และกระบวนการทางภาษาศาสตร์ หลังจากที่เกิดความล้มเหลวในการใช้ภาษาตามแผนการพูดที่ตั้งใจในเบื้องต้น

ซอลทาน ดอร์นยี (Zoltan Dornyei, 1995: 57- 58) และ ซอลทาน ดอร์นยี และ แมรี ลี สก็อต (Zoltan Dornyei and Mary Lee Scott, 1995b.: 155- 168, 1997: 178- 179) ได้ขยายขอบเขตของความหมายของกลวิธีในการสื่อสาร โดยพิจารณาว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสื่อสารนั้น นอกจากจะเป็นเพราะการขาดความรู้ในตัวภาษาของผู้พูดหรือคู่สนทนา แต่อาจเป็นเพราะผู้พูดต้องการเวลามากขึ้นในการคิดหาคำพูด ดังนั้นผู้พูดจึงต้องใช้ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหามาโดยการใช้กลวิธีขอเพิ่มเวลาเพื่อช่วยให้ผู้พูดได้มีเวลาในการคิดและทำให้การสื่อสารสามารถดำเนินต่อไปได้ จึงสรุปได้ว่า กลวิธีในการสื่อสารจึงควรรวมความถึงความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้พูดต้องการเวลามากขึ้นในการคิด

จากความหมายของกลวิธีในการสื่อสารตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า กลวิธีในการสื่อสาร เป็นเทคนิค วิธีการ และความพยายามอันเกิดจากการวางแผนอย่างมีสติของผู้พูดที่จะสื่อความหมายในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากอันเกิดจากการขาดความรู้ทางภาษาของผู้พูดหรือคู่สนทนา หรืออาจจะเกิดจากการที่ผู้พูดต้องการเวลาที่ยาวขึ้นในการคิดวางแผนการพูด นอกจากนี้จะเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว กลวิธีในการสื่อสารยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร

ประเภทของกลวิธีในการสื่อสาร

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ผู้พูดภาษาที่สองนั้นใช้กลวิธีในการสื่อสารเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในการสื่อสารเช่นเดียวกับผู้พูดภาษาที่หนึ่ง และกลวิธีในการสื่อสารสามารถถ่ายโอนจากภาษาที่หนึ่งของผู้เรียนไปยังภาษาที่สองได้ การใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้พูดภาษาที่สอง จึงไม่จำเป็นต้องเป็นแบบฉบับเดียวกันกล่าวคือสามารถแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล (Theo Bougaerts and Nanda Poulisse, 1989: 253- 268) และจากการที่มีผู้เชี่ยวชาญทางภาษา และการสอนภาษาได้ศึกษากลวิธีในการสื่อสารตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ได้จัดประเภทของกลวิธีในการสื่อสารดังนี้

อีเลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1981: 286- 287) ได้แบ่งประเภทของกลวิธีในการสื่อสารตามแนวคิดด้านปฏิสัมพันธ์ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. การถอดความ (Paraphrase) ได้แก่

1.1 การใช้คำใกล้เคียง (Approximation) เป็นการใช้น้ำหรือโครงสร้างที่ผู้พูดเองก็ทราบว่าไม่ถูกต้อง แทนคำหรือโครงสร้างที่ต้องการกล่าวถึง แต่คำหรือโครงสร้างนั้นมีความหมายใกล้เคียงและตรงตามความต้องการของผู้พูด เช่น ใช้คำว่า “pipe” แทนคำว่า “waterpipe” เป็นต้น

1.2 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) เป็นการใช้น้ำที่ผู้พูดคิดขึ้นมาใหม่เพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการ เช่น ใช้คำว่า “airball” แทนคำว่า “balloon” เป็นต้น

1.3 การพูดอ้อมค้อม (Circumlocution) เป็นการที่ผู้พูดบรรยายลักษณะ หรือองค์ประกอบของวัตถุหรือการกระทำแทนการใช้น้ำหรือโครงสร้างที่เหมาะสมในภาษาเป้าหมาย เช่น “She is uh, smoking something. I don’t know what its name. That’s, uh, Persian, and we use in Turkey, a lot of .”

2. การขอยืมคำ (Borrowing) ได้แก่

2.1 การพูดแปลคำต่อคำ (Literal Translation) เป็นการที่ผู้พูดแปลคำศัพท์คำต่อคำจากภาษาแม่ เช่น ผู้พูดพูดว่า “He invites him to drink.” แทน “They toasted one another.”

2.2 การพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง (Language Switch) เป็นการที่ผู้พูดใช้คำในภาษาแม่โดยปราศจากการแปล เช่น ใช้คำว่า “Balon” แทน “balloon” “tirtil” แทน “caterpillar” เป็นต้น

3. การขอความช่วยเหลือ (Appeal for Assistance) เป็นการที่ผู้พูดพูดขอความช่วยเหลือในคำศัพท์ที่ตนไม่ทราบจากผู้ฟัง เช่น พูดว่า “What is this? What called?” เป็นต้น

4. การทำท่าใบ้ (Mime) เป็นการที่ผู้พูดใช้ท่าทาง แทนคำพูด เช่น ผู้พูดปรบมือ แทนการสื่อความหมายของคำว่า “applause” เป็นต้น

5. การหลีกเลี่ยง (Avoidance) ได้แก่

5.1 การหลีกเลี่ยงหัวข้อการสนทนา (Topic Avoidance) เป็นการที่ผู้พูดพยายามไม่พูดเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาที่ตนเองไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์หรือโครงสร้างประโยค

5.2 การยกเลิกข้อมูลที่สนทนา (Message Abandonment) เป็นการที่ผู้พูดเริ่มต้นการสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อหนึ่งๆ แล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จึงได้หยุดการสนทนาลงกลางคัน

เอลเลน ไบลีสตอค และ เอ็ม โฟรลิช (Ellen Bialystok and M. Frohlich, 1980: 3- 30) ได้แบ่งกลวิธีในการสื่อสารออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาแม่หรือภาษาอื่น (L_1 / L_3 - based Strategies) เป็นการนำภาษาแม่หรือภาษาอื่นมาพูดปนกับภาษาที่สอง แบ่งออกเป็น

1.1 การพูดภาษาแม่หรือภาษาอื่นปนกับภาษาที่สอง (Language Switch) เช่น “There is this in พิธีเปิด Olympic Games in Italy.” เมื่อต้องการสื่อคำว่า “Opera” เป็นต้น

1.2 การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง (Foreignizing) เป็นการออกเสียงคำศัพท์ในภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง เช่น “Farang likes Tom Yam Kung.” เป็นต้น

1.3 การพูดแปลคำต่อคำ (Literal Translation) เป็นการพูดเรียงคำหรือประโยคอย่างภาษาแม่ เช่น พูดประโยคภาษาอังกฤษแต่มีการเรียงรูปประโยคอย่างภาษาไทย เช่น “No have people here.” ซึ่งถ้าเป็นการพูดแบบภาษาอังกฤษจะต้องเป็น “There are no people here.” เป็นต้น

2. กลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาที่สอง (L2 - based Strategies) เป็นการใช้ภาษาที่สองเพียงภาษาเดียวด้วยกลวิธีการสื่อสารแบบต่าง ๆ แบ่งออกเป็น

2.1 การให้ความหมายที่ใกล้เคียง (Semantic Contiguity) เป็นการใช้คำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับคำศัพท์เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น “It’s a fruit, not food.” เมื่อต้องการพูดคำว่า “Pomegranate” เป็นต้น

2.2 การบรรยาย (Descriptions) เป็นการพูดถึงคำศัพท์ด้วยแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง แบ่งออกเป็น

2.2.1 คุณสมบัติทั่วไป (General Properties) เช่น “Its color is red.” เมื่อต้องการสื่อคำว่า “Rose” เป็นต้น

2.2.2 ลักษณะพิเศษ (Specific Features) เช่น “It has a motor in it.” เมื่อต้องการสื่อคำว่า “Dryer” เป็นต้น

2.2.3 ลักษณะหน้าที่ (Interactional/ Functional Characteristic) เช่น “You need it at night when you go camping.” เมื่อต้องการสื่อคำว่า “Lantern” เป็นต้น

2.2.4 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) เช่น ใช้คำว่า “Dancing-room” แทนคำว่า “Ballroom” เป็นต้น

3. กลวิธีการใช้ท่าทาง (Paralinguistic Strategies) เป็นการใช้ท่าทางเพื่อช่วยในการสื่อความหมาย แบ่งออกเป็น

3.1 การเคลื่อนไหวร่างกาย (Gesture) เช่น การยกมือ การเลิกคิ้ว การพยักหน้า เป็นต้น

3.2 การใช้เสียงแทนความหมาย (Sound Representations) เช่น ออกเสียงว่า “Amh” แทนความหมายว่า “Yes.” หรือความหมายเชิงรับ ออกเสียงว่า “Umh” แทนความหมายว่า “No.” หรือความหมายเชิงปฏิเสธ เป็นต้น

คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ (Claus Faerch and Gabriele Kasper, 1984: 36-53) ได้แบ่งกลวิธีในการสื่อสารตามแนวคิดด้านภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา ออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. กลวิธีการตัดทอน (Reduction Strategies) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ถูกนำมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสาร แบ่งออกเป็น

1.1 การตัดทอนทางรูปแบบภาษา (Formal Reduction) ได้แก่การตัดทอนในด้านต่อไปนี้

1.1.1 ด้านเสียง (Phonological) อาจเนื่องมาจากความยากในการออกเสียง เช่น การหลีกเลี่ยงการออกเสียง /l/ หรือ /r/ เป็นต้น

1.1.2 ด้านหน่วยคำ (Morphological) อาจเนื่องมาจากการไม่รู้หรือกลัวข้อผิดพลาด เช่น การหลีกเลี่ยงการใช้ Past Tense เพราะไม่ทราบคำกริยาช่องที่ 2 เป็นต้น

1.1.3 ด้านไวยากรณ์ (Grammatical) อาจเนื่องมาจากการไม่ทราบกฎเกณฑ์ไวยากรณ์หรือกลัวข้อผิดพลาด เช่น การหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงการให้เงื่อนไขของเหตุการณ์ เพราะไม่ทราบกฎเกณฑ์เรื่องประโยคเงื่อนไข (Conditional Sentence) เป็นต้น

1.2 การตัดทอนหน้าที่ทางภาษา (Functional Reduction) ได้แก่การตัดทอนในด้านต่อไปนี้

1.2.1 การกระทำหรือการปฏิบัติ (Actional) เช่น ผู้พูดไม่ทราบวิธีการแนะนำบุคคลให้รู้จักกัน หรือการริเริ่มการพูดบทสนทนา จึงหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติสิ่งเหล่านี้

1.2.2 หัวข้อการสนทนา (Propositional) อาจเป็นการหลีกเลี่ยงหัวข้อการสนทนาหรือลี้มเล็กการสนทนา เพราะผู้พูดไม่ทราบคำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับการเมือง ดนตรี หรือ เครื่องจักร เป็นต้น

1.2.3 รูปแบบ (Modal) การพูด อาจเป็นเพราะผู้พูดไม่ทราบถึงวิธีการพูดตามทำเนียบภาษาหรือสำนวนเพื่อแสดงความรู้สึก เช่น ผู้พูดไม่ทราบถึงวิธีการใช้ประโยคที่เหมาะสมกับบุคคลที่อยู่ต่างฐานะหรือผู้พูดไม่ทราบสำนวนที่จะแสดงความรู้สึกประหลาดใจ ดีใจหรือเสียใจ เป็นต้น

2. กลวิธีการทำให้สำเร็จ (Achievement Strategies) เป็นกลวิธีในการสื่อสารที่ใช้เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการสื่อความหมาย แบ่งออกเป็น

2.1 กลวิธีที่ไม่ขอความร่วมมือ (Noncooperative Strategies) คือผู้พูดเป็นผู้พยายามใช้กลวิธีในการสื่อสารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสื่อสารด้วยตนเอง ได้แก่

2.1.1 กลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาอื่นที่เกี่ยวข้อง (L₁/L₂ Strategies) ได้แก่

2.1.1.1 การพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง (Code Switching) เป็นการใช้ภาษาแม่หรือภาษาอื่นเข้ามาปนขณะพูดภาษาที่สอง เช่น “We get this from แผลลอย.” เป็นต้น

2.1.1.2 การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง (Foreignizing) เป็นการออกเสียงคำศัพท์ในภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง เช่น “Do you like Soup Nor Mai?” เป็นต้น

2.1.1.3 การพูดแปลคำต่อคำ (Literal Translation) เป็นการพูดเรียงคำหรือประโยคอย่างภาษาแม่ เช่น “No have people here.” แทน “There are no people here.” เป็นต้น

2.1.2 กลวิธีการใช้ภาษาที่สองภาษาเดียว (Intralinguage Strategies) ได้แก่

2.1.2.1 การใช้คำอื่นแทน (Substitution) อาจเป็นเพราะผู้พูดนึกคำศัพท์คำนั้นไม่ออก จึงนำคำอื่นมาใช้แทน เช่น ใช้คำว่า “if” แทน “whether” เป็นต้น

2.1.2.2 การใช้คำสรุป (Generalization) โดยบอกเป็นชนิด ประเภท หรือหมวดหมู่ เช่น ใช้คำว่า “Animal” แทนคำว่า “Rabbit” หรือ “Flower” แทนคำว่า “Gladiolus” เป็นต้น

2.1.2.3 การบรรยาย (Description) เป็นการพูดถึงคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น สี ขนาด รูปร่าง เป็นต้น เช่น “Its shape is square.” เป็นต้น

2.1.2.4 การให้ตัวอย่าง (Exemplification) เป็นการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ทราบความหมายของคำศัพท์ เช่น “Nantida, Bird Thongchai, Mai, they are” เป็นต้น

2.1.2.5 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) เช่น ใช้คำว่า “Airball” แทนคำว่า “balloon” เป็นต้น

2.1.2.6 การใช้โครงสร้างใหม่ (Restructuring) เป็นการเปลี่ยนโครงสร้างประโยคใหม่หลังจากได้เริ่มต้นพูดไปแล้ว เพราะไม่สามารถทำให้ประโยคนั้นเสร็จสมบูรณ์ได้อย่างถูกต้อง เช่น ผู้พูดพูดว่า “I have my clothes wa.....” แล้วเปลี่ยนเป็น “My servant washes my clothes for me.” แทน เพราะผู้พูดไม่แน่ใจโครงสร้างของประโยคในประโยคเดิม เป็นต้น

2.1.3 กลวิธีการไม่ใช่คำพูด (Non- Linguistic Strategies) แบ่งออกเป็น

2.1.3.1 การทำท่าไม้ (Mime) เป็นการใช้ท่าทางต่าง ๆ แทนคำศัพท์ที่ต้องการกล่าวถึง เช่น การแสดงท่าทางปรบมือ เมื่อต้องการสื่อคำว่า “Applause” หรือ “Clap hands” เป็นต้น

2.1.3.2 การเคลื่อนไหวร่างกาย (Gesture) อาจเป็นการเคลื่อนไหวศีรษะ การพยักหน้า การห่อไหล่ เพื่อเป็นการสนับสนุน เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ในการสนทนา เช่น พยักหน้าแทนการกล่าวว่า “Yes, that’s right.” เป็นต้น

2.1.3.3 การเริ่มด้วยเสียง (Sound Initiation) เป็นการเปล่งเสียงออกมาก่อนที่จะมีการพูด หรือเมื่อผู้พูดหยุดการพูดเป็นช่วง ๆ เช่น “um.....er.....mm.....uh....” เป็นต้น

2.2 กลวิธีขอความร่วมมือ (Cooperative Strategies) คือผู้พูดพยายามจะให้คู่สนทนาให้ความช่วยเหลือในการสื่อความหมาย โดยผู้พูดอาจจะถามคำถามออกไปโดยตรงเช่น “What do you call this in English?” หรือ แสดงการลังเล เว้นช่วงคำพูด พูดซ้ำคำหรือประโยคเดิม เป็นต้น

เจอร์ราร์ด เอ็ม วิลเลียมส์ (Gerard M. Willems, 1987: 355) ได้แบ่งกลวิธีในการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท ซึ่งสอดคล้องกับ คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ แต่ต่างกันในกลวิธีในการสื่อสารย่อย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลวิธีการตัดทอน (Reduction Strategies) แบ่งออกเป็นการตัดทอนในด้านต่อไปนี้

1.1 ด้านรูปแบบของภาษา (Formal) ได้แก่

1.1.1 ด้านหน่วยเสียง (Phonology) เป็นการหลีกเลี่ยงคำที่มีส่วนหรือกลุ่มเสียงที่ยาก

1.1.2 ด้านหน่วยคำ (Morphological) เป็นการหลีกเลี่ยงคำที่ไม่รู้ เช่น ผู้พูดหลีกเลี่ยงที่จะคุยเกี่ยวกับ yesterday เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการใช้รูปแบบของ Past Tense เป็นต้น

1.1.3 ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ (Syntactic) เป็นการหลีกเลี่ยงการพูดเกี่ยวกับโครงสร้างของประโยคที่ตนเองไม่แน่ใจ เช่น หลีกเลี่ยงที่จะพูดเกี่ยวกับประโยคเงื่อนไข เป็นต้น

1.1.4 ด้านคำศัพท์ (Lexical) เป็นการหลีกเลี่ยงหัวข้อการสนทนาบางเรื่อง เพราะผู้พูดขาดความรู้ด้านคำศัพท์ที่จำเป็นต่อการสื่อความหมาย

1.2 ด้านหน้าที่ของภาษา (Function) ได้แก่

1.2.1 การหลีกเลี่ยงข้อมูล (Message Avoidance) เช่น พูดว่า “Oh! I can't say this. Let's talk about something else.” เมื่อต้องการหลีกเลี่ยงข้อมูล เป็นต้น

1.2.2 การแทนที่ความหมาย (Meaning Replacement) เป็นการพูดโดยใช้คำหรือวลีแทนสิ่งที่ต้องการพูดแต่อาจมีคุณภาพน้อยกว่าในการพูดในภาษาแม่ของตน

1.2.3 การหลีกเลี่ยงหัวข้อการสนทนา (Topic Avoidance) เป็นการไม่กล่าวถึงหัวข้อสนทนานั้นเลย

2. กลวิธีการทำให้สำเร็จ (Achievement Strategies) แบ่งออกเป็น

2.1 กลวิธีการใช้ท่าทาง (Paralinguistic Strategies) เป็นการใช้ท่าทาง สีหน้า และอื่น ๆ แทนคำพูด

2.2 กลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองปนกัน (Interlingual Strategies) เป็นการเติมหรือแทรกถ้อยคำภาษาแม่หรือภาษาอื่นลงในภาษาที่สอง ได้แก่

2.2.1 การขอยืมหรือการพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง (Borrowing or Code Switching) เป็นการใช้คำหรือวลีในภาษาแม่ด้วยการออกเสียงแบบภาษาแม่ เช่น พูดว่า “Please Sir, have you a ‘krijtle’ แทนคำว่า “piece of chalk” เป็นต้น

2.2.2 การพูดแปลคำต่อคำ (Literal Translation) เป็นการแปลคำศัพท์ สำนวนหรือคำนามประสม จากภาษาที่หนึ่งไปสู่ภาษาที่สอง เช่น ใช้คำว่า “make it a little” แทนคำว่า “Come off it” ใช้คำว่า “Boxcool” แทนคำว่า “Refrigerator” เป็นต้น

2.2.3 การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง (Foreignizing) เป็นการใช้คำในภาษาที่หนึ่งด้วยน้ำเสียงของภาษาที่สอง

2.3 กลวิธีการใช้ภาษาที่สองภาษาเดียว (Intralingual Strategies) เป็นการใช้ภาษาที่สองเพียงภาษาเดียว ด้วยกลวิธีการพูดแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 การใช้คำใกล้เคียงหรือการสรุป (Approximation or Generalization) เป็นการใช้คำในภาษาที่สองที่มีความหมายร่วมกับคำศัพท์ที่ต้องการสื่อความหมาย เช่น ใช้คำว่า “Animal” แทนคำว่า “Rabbit” หรือ “Rose” แทนคำว่า “Flower” เป็นต้น

2.3.2 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) เป็นการทำผู้พูดสร้างคำในภาษาที่สองโดยมีพื้นฐานของกฎเกณฑ์ที่เรียนมา เช่น คำว่า “Intonate” แทนคำว่า “Intonation” เป็นต้น

2.3.3 การถอดความ (Paraphrase) ได้แก่

2.3.3.1 การบรรยาย (Description) เป็นการพูดถึงคุณสมบัติทางกายภาพของคำศัพท์ที่ต้องการพูดถึง เช่น พูดถึง สี ขนาด มิติ เป็นต้น

2.3.3.2 การพูดอ้อมค้อม (Circumlocution) เป็นการพูดถึงลักษณะเฉพาะของคำศัพท์นั้น เช่น “It has a motor.” ลักษณะด้านหน้าที่ เช่น “It is used in.....” ลักษณะตำแหน่งที่ตั้ง เช่น “You find it in a factory.” ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น “It’s between summer and autumn.” เป็นต้น

2.3.3.3 การให้ตัวอย่าง (Exemplification) เป็นการให้นิยามย่อแทนนิยามคำศัพท์ที่ผู้พูดไม่สามารถพูดให้ เช่น พูดว่า “Puch” แทนคำว่า “moped” เป็นต้น

2.3.4 การพิมพ์ (Smurfing) เป็นการพูดคำที่ปราศจากความหมายเพื่อเติมช่องว่างในระหว่างคิดคำศัพท์ เช่น “thing” หรือ “Whatsit” หรือ “What-do-you-call-it?” เป็นต้น

2.3.5 การแก้ไขตนเอง (Self-Repair or Restructuring) เป็นการสร้างแผนการพูดใหม่เมื่อแผนการพูดเดิมประสบความล้มเหลวในการสื่อสาร

2.3.6 การขอความช่วยเหลือ (Appeals for Assistance) ได้แก่

2.3.6.1 การพูดตรง ๆ (Explicit) เช่น “What d’you call?” หรือ “Speak more slowly.” หรือ “I am a foreign.” หรือ “Do you understand?” เป็นต้น

2.3.6.2 การพูดโดยนัย (Implicit) อาจใช้การหยุดน้ำเสียง การพูดลากเสียง การพูดซ้ำ หรือผู้พูดอาจพูดว่า “I don’t know what to call this” เป็นต้น

2.3.6.3 การตรวจสอบโดยใช้คำถาม (Checking Question) เป็นการทำให้แน่ใจว่าสิ่งที่ผู้พูดเข้าใจถูกต้องหรือไม่ โดยการใช้คำถามว่า “Do I hear you say?” หรือ “Are you saying that?” เป็นต้น

2.3.7 การริเริ่มการแก้ไข (Initiating Repair) เช่น ผู้พูดพูดว่า “I am sorry, there must be some misunderstanding.” หรือ “Does.....mean....?” หรือ “I took it to mean.....” หรือ “I hope you don’t mind my asking.....” เป็นต้น

มาร์ติน ไบเกต (Martin Bygate, 1995: 42- 48) ได้แบ่งกลวิธีในการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. กลวิธีการทำให้สำเร็จ (Achievement Strategies) ได้แก่การที่ผู้พูดพยายามที่จะชดเชยช่องว่างของภาษาโดยการหาสิ่งทดแทน ซึ่งหมายถึงความพยายามที่จะหาวิธีการสื่อสารข้อมูลของตนซึ่งสามารถทำโดยการเดา การใช้สัญชาตญาณ ความรู้สึก การแสดงออกในสิ่งที่ผู้เรียนจำได้ หรือใช้การแสดงความคิดเห็นหรือความคล้ายคลึง กลวิธีการทำให้สำเร็จสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 กลวิธีการเดา (Guessing Strategies) ได้แก่การที่ผู้พูดทดลองใช้คำซึ่งไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ โดยการใช้ความรู้ทางหน่วยคำของภาษา ในการทำเช่นนี้ผู้พูดมีความหวังว่าจะสามารถใช้คำหรือสำนวนที่คุ้นทนจะจำและเข้าใจได้ กลวิธีการเดามีหลายประเภทได้แก่

1.1.1 การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง (Foreignize) ได้แก่การที่ผู้พูดพูดออกเสียงคำในภาษาแม่ รวกับว่าคำนั้นเป็นภาษาเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น ชาวฝรั่งเศสที่พูดภาษาอังกฤษพูดออกเสียงคำฝรั่งเศสคำว่า “manoeuvre” ด้วยสำเนียงภาษาอังกฤษ ในระหว่างการพูดภาษาอังกฤษ

1.1.2 การขอยืมคำ (Borrow) ได้แก่การที่ผู้พูดขอยืมคำจากภาษาแม่ โดยปราศจากการเปลี่ยนคำนั้นด้วยวิธีการใด ๆ ตัวอย่างเช่น ผู้พูดชาวอังกฤษพูดว่า “Il y a deux *candles* sur la cheminee”

1.1.3 การพูดแปลคำต่อคำ (Literal Translation) ได้แก่การที่ผู้พูดพูดเรียงคำตามแบบของภาษาแม่ ตัวอย่างเช่น ชาวฝรั่งเศสพยายามพูดคำว่า “crescent” แทนคำว่า “croissant” แต่การพูดเช่นนี้ก็ไม้อาจทำให้คู่สนทนาเข้าใจได้ เป็นต้น

1.1.4 การสร้างคำใหม่ (Coin a Word) ได้แก่การที่ผู้พูดสร้างคำในภาษาเป้าหมายขึ้น ด้วยความหวังว่าคู่สนทนาอาจจะเข้าใจคำที่ต้องการสื่อสาร ตัวอย่างเช่น ผู้พูดพูดว่า “airball” แทนคำว่า “balloon”

1.2 กลวิธีการถอดความ (Paraphrase Strategies) ได้แก่การที่ผู้พูดใช้ความรู้ที่มีต่อคำศัพท์ในภาษาเป้าหมายในการค้นหาทางเลือกอื่นในการพูดคำศัพท์ที่ผู้พูดต้องการ ในการทำเช่นนี้ผู้พูดสามารถทำได้ 2 ประการ ได้แก่

1.2.1 กลวิธีการแทนที่คำศัพท์ (Lexical Substitution Strategy) ได้แก่ การพูดคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือน (Synonym) หรือคำที่มีความหมายทั่วไป (Superordinate) แทนคำศัพท์ที่ต้องการสื่อความหมาย เช่น ผู้พูดพูดคำว่า “animal” ซึ่งเป็นการใช้คำที่มีความหมายทั่วไป (Superordinate) ของคำว่า “gerbil” หรือ “mongoose” หรือ “dog”

1.2.2 กลวิธีการพูดอ้อมค้อม (Circumlocution) ได้แก่การที่ผู้พูดพยายามที่จะพูดแสดงความหมายด้วยการใช้คำหลายคำหรือวลีต่าง ๆ แทนการใช้คำศัพท์ที่ผู้พูดตั้งใจ ตัวอย่างเช่น ผู้พูดพูดว่า “it has waste basket. it has a basket who probably serves for buying things in the market.” แทนคำว่า “a shopping basket”

1.3 กลวิธีขอความร่วมมือ (Co-operative Strategies) ได้แก่ การที่ผู้พูดขอความช่วยเหลือในคำศัพท์โดยการถามคำแปลของคำศัพท์ในภาษาแม่ของผู้พูด หรือโดยการระบุถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการพูดถึง หรือโดยการแสดงท่าไม้

2. กลวิธีการตัดทอน (Reduction Strategies) ได้แก่ การที่ผู้พูดตัดทอนข้อมูลข่าวสารหรือพูดในขอบเขตของความรู้ของผู้พูด หรือผู้พูดอาจจะละทิ้งข้อมูลข่าวสารนั้น และเปลี่ยนไปพูดในหัวข้อเรื่องอื่นที่ผู้พูดสามารถพูดได้ และการที่ผู้พูดใช้วิธีการตัดทอนนั้นเป็นสาเหตุจากผู้เรียนไม่สามารถใช้กลวิธีในการทำให้สำเร็จได้

2.1 กลวิธีการหลีกเลี่ยง (Avoidance Strategies) ได้แก่ การที่ผู้พูดเปลี่ยนข้อมูล

ข่าวสารเพื่อที่จะกำจัดความยากลำบากในระหว่างการพูด ซึ่งความยากลำบากนี้มีหลายสาเหตุที่ทำให้ผู้พูดต้องใช้กลวิธีการหลีกเลี่ยง เช่น ผู้พูดต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการออกเสียง “tr” หรือ “th” ในภาษาอังกฤษเป็นต้น หรือผู้พูดต้องการที่จะหลีกเลี่ยงโครงสร้างไวยากรณ์ ประโยคเงื่อนไขในภาษาอังกฤษ และในที่สุดผู้พูดอาจจะหลีกเลี่ยงความยากลำบากในการแสดงความคิดเพราะการขาดความรู้ทางคำศัพท์ที่เพียงพอ ผู้พูดจึงหลีกเลี่ยงเนื้อหาโดยการละทิ้งการพูดถึงเนื้อหานั้น และเปลี่ยนเรื่องไปพูดเรื่องอื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้พูดต้องการที่จะหลีกเลี่ยงคำศัพท์ที่ไม่ทราบ ผู้พูดก็อาจจะพูดในสิ่งอื่นที่เป็นเรื่องทั่วไป กล่าวคือ แทนที่จะกล่าวชมเชยเกี่ยวกับบ้านของเจ้าของบ้าน ผู้พูดก็เปลี่ยนเรื่องโดยการกล่าวขอบคุณสำหรับอาหารมื้อเย็น เป็นต้น

ซอลทาน ดอร์นเย (Zoltan Donyei, 1995: 57- 58) ได้ศึกษาการแบ่งแยกประเภทกลวิธีการสื่อสารของ ทามาส วาราดี (Tamas Varadi, 1980: 59- 71) อีไลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1981: 286- 287) และ คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ (Claus Faerch and Gabriele Kasper, 1984: 36-53) และจัดประเภทของกลวิธีการสื่อสารออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลวิธีการหลีกเลี่ยงหรือการตัดทอน (Avoidance or Reduction Strategies) ได้แก่ กลวิธีการที่ผู้พูดใช้เพื่อตัดทอน หรือ เปลี่ยนแปลงการสนทนา แบ่งออกเป็น
 - 1.1 การละทิ้งข้อมูล (Message Abandonment) ได้แก่ การละทิ้งข้อมูลในขณะที่ยังไม่สิ้นสุด อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ทางภาษา
 - 1.2 การหลีกเลี่ยงหัวข้อการสนทนา (Topic Avoidance) ได้แก่ การไม่พูดถึงหัวข้อในการสนทนาที่ผู้พูดมีปัญหาในการใช้ภาษา
2. กลวิธีการทำให้สำเร็จหรือการชดเชย (Achievement or Compensatory Strategies) หมายถึง กลวิธีการที่ผู้พูดพยายามใช้ความรู้ทางภาษาที่ตนเองมีอยู่ในการดำรงสภาพการสนทนา กลวิธีประเภทนี้ผู้เรียนใช้เพื่อชดเชยความบกพร่องในความรู้ทางภาษา กลวิธีประเภทนี้ ได้แก่
 - 2.1 การพูดอ้อมค้อม (Circumlocution) ได้แก่ การบรรยายหรือให้ตัวอย่างวัตถุหรือการกระทำเป้าหมาย เช่น “the thing you open bottles with” แทนคำว่า “corkcrew” เป็นต้น
 - 2.2 การใช้คำใกล้เคียง (Approximation) ได้แก่ การใช้คำศัพท์อื่นเพื่อสื่อความได้ใกล้เคียงที่สุดกับคำศัพท์เป้าหมาย เช่น “ship” แทนคำว่า “sailboat” เป็นต้น
 - 2.3 การใช้คำที่ใช้ได้ทุกจุดประสงค์ (Use of All- Purpose Words) ได้แก่ การพูด

คำศัพท์ที่ใช้ได้ทุกจุดประสงค์ในระหว่างที่ผู้พูดกำลังคิดหาคำศัพท์ที่ถูกต้องเพื่อให้เข้ากับบริบทที่กำลังพูด เช่น the overuse of thing, stuff, make, do รวมทั้งการเพิ่มพำโดยใช้คำ like thingie, what do you call it.

2.4 การสร้างคำใหม่ (Word- Coinage) ได้แก่ การสร้างคำศัพท์ที่ไม่มีในภาษาที่ 2 เช่น “vegetarianist” แทนคำว่า “vegetarian” เป็นต้น

2.5 การใช้วจนภาษา (Use of Nonlinguistic Means) ได้แก่ การใช้ท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า หรือการเลียนแบบเสียง เป็นต้น

2.6 การพูดแปลคำต่อคำ (Literal Translation) ได้แก่ การแปลคำศัพท์ ส่วนรวม ประสม หรือไวยากรณ์จากภาษาที่หนึ่งไปสู่ภาษาที่สอง

2.7 การพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง (Foreignizing) ได้แก่ การใช้คำในภาษาที่หนึ่งด้วยการออกเสียงแบบภาษาที่สอง หรือใช้หน่วยคำแบบภาษาที่สอง เช่น เดิมปัจจัยในภาษาที่สองเพื่อใช้ในภาษาที่หนึ่ง

2.8 การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง (Code Switching) ได้แก่ การใช้คำในภาษาที่หนึ่งด้วยสำเนียงภาษาที่หนึ่ง หรือการใช้คำในภาษาที่สามด้วยสำเนียงภาษาที่สามในการพูดภาษาที่หนึ่ง

2.9 การขอความช่วยเหลือ (Appeal for Help) ได้แก่ การเปลี่ยนบทบาทของการสนทนาให้กับคู่สนทนาโดยการขอความช่วยเหลือโดยตรง เช่น “What do you call.....? หรือโดยอ้อม เช่น พูดด้วยน้ำเสียงในระดับสูง หยุดพูด ใช้การสัมผัสทางสายตา แสดงสีหน้าด้วยความสงสัย เป็นต้น

3. กลวิธีการขอเพิ่มเวลา (Stalling or Time- gaining Strategies) กลวิธีประเภทนี้ผู้เรียนไม่ได้ใช้เพื่อขดเซยความบกพร่องทางภาษา แต่เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อขอเพิ่มเวลาและทำให้การสนทนาดำรงสภาพต่อไป กลวิธีประเภทนี้ได้แก่ การใช้คำเพิ่มเติมเพื่อขอเวลาในการคิด หรือการใช้เครื่องมือเพื่อแสดงความลังเลใจ (Use of Fillers/ Hesitation Devices) เช่น “Well” “Now let me see.” “As a matter of fact.” เป็นต้น

จูดิท อี ลิสกิน- กาสพาโร (Judith E. Liskin- Gasparro, 1996: 319) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนที่มีความสามารถในการพูดสูงและกลาง โดยได้ศึกษาการแบ่งแยกประเภทของกลวิธีในการสื่อสารตามแนวคิดของ อีเลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1981: 286- 287) คลอส แฟร์ช และ กาเบรียล คาสเปอร์ (Claus Faerch and Gabriele Kasper, 1984: 36-

53) และ เอลเลน ไบลีสต์ค็อก (Ellen Bialystok, 1980: 3- 30) และได้แบ่งกลวิธีในการสื่อสารออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลวิธีการทำให้สำเร็จ (Achievement Strategies) หรือกลวิธีการขอยืม (Borrowing Strategies) สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1.1 การพูดแปลคำต่อคำ (Transliteration) / การพูดภาษาแม่ด้วยสำเนียงภาษาที่สอง (Foreignizing) ได้แก่ การใช้คำในภาษาอื่น (ภาษาแม่) ที่ไม่มีในภาษาที่ 2 ด้วยการออกเสียงแบบภาษาที่สอง หรือใช้หน่วยคำแบบภาษาที่สอง

1.2 การพูดภาษาอื่นปนกับภาษาที่สอง (Language Switch/ Code Switching) ได้แก่ การใช้คำในภาษาที่หนึ่ง หรือภาษาที่สาม โดยปราศจากความพยายามที่จะแปลหรือเปลี่ยนแปลงหน่วยคำและหน่วยเสียงจากภาษาที่สอง

1.3 การขอความช่วยเหลือ (Appeal for Assistance) ได้แก่ การที่ผู้พูดขอความช่วยเหลือจากคู่สนทนา อาจเป็นการพูดขอความช่วยเหลือโดยตรง หรือโดยอ้อม

2. กลวิธีการถอดความ (Paraphrase Strategies)

2.1 การใช้คำใกล้เคียง (Approximation) ได้แก่การที่ผู้พูดใช้หน่วยคำอื่นในภาษาที่สองที่มีความหมายสัมพันธ์กับคำเป้าหมาย แต่มีความหมายไม่ตรงกับคำเป้าหมายทีเดียว ซึ่งกลวิธีนี้อาจเป็นการให้คำที่บอกหมวดหมู่ หรือคำที่มีความหมายเหมือน

2.2 การพูดอ้อมค้อมหรือการบรรยาย (Circumlocution/ Description) ได้แก่การที่ผู้พูดบรรยายความแทนคำในภาษาเป้าหมาย การพูดบรรยายอาจจะเป็นการอธิบายความ หรือเป็นกลุ่มคำ แต่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับบริบทนั้น ๆ

2.3 การสร้างข้อมูลใหม่ (Message Reconstructing) ได้แก่ การที่ผู้พูดเริ่มต้นพูดประโยคหรือข้อมูลใหม่หลังจากที่พบกับความยากลำบากกับการใช้ภาษาที่วางแผนในตอนเริ่มต้น

2.4 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) ได้แก่ การที่ผู้พูดสร้างคำขึ้นใหม่ ด้วยการนำคำจากภาษาที่ 2 หรือภาษาเป้าหมาย

3. กลวิธีการหลีกเลี่ยงหรือการละทิ้งข้อมูลในการสื่อสาร (Avoidance Strategies/ Message Abandonment) ได้แก่ การที่ผู้พูดหลีกเลี่ยงหรือล้มเลิกหัวข้อสนทนาในระหว่างการพูดในประโยคหรือความคิด

จากประเภทของกลวิธีในการสื่อสารที่กล่าวมาทั้งหมดส่วนใหญ่ สามารถสรุปได้ว่ากลวิธีในการสื่อสารแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. กลวิธีการตัดทอนหรือหลีกเลี่ยง (Reduction or Avoidance Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารเช่น การหลีกเลี่ยงหัวข้อการสนทนา (Topic Avoidance) การยกเลิกข้อมูลที่สนทนา (Message Abandonment)

2. กลวิธีการทำให้สำเร็จหรือการชดเชย (Achievement or Compensatory Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดพยายามใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารเช่น การใช้ภาษาแม่เข้ามาช่วย การใช้ความรู้ภาษาที่สองเท่าที่มีอยู่มาช่วย เช่น การบรรยาย (Description) การให้ตัวอย่าง (Exemplification) การใช้คำใกล้เคียงหรือการใช้คำสรุป (Approximation or Generalization) การใช้คำเหมือน (Synonym) เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนภาษา

ในการศึกษากลวิธีในการสื่อสาร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา และการเรียนการสอนภาษาได้ทำการศึกษาจากตัวผู้เรียน อันเป็นเหตุให้ค้นพบแนวคิดตลอดจนประเภทของกลวิธีในการสื่อสารตามที่กล่าวในเบื้องต้น นอกจากนี้ การศึกษาดังกล่าวยังทำให้ค้นพบปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนภาษาที่สอง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางภาษา (Language Proficiency) ในการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อประเภท ความถี่ และประสิทธิภาพของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ดังนี้

1.1 ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนมีผลต่อความถี่ของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร กล่าวคือผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงใช้กลวิธีในการสื่อสารในปริมาณที่น้อยกว่าผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ (Ellen Bialystok and M. Frohlich, 1980: 3- 30; Rod Ellis, 1984 b: 39- 44; Tahereh Paribakht, 1985: 132- 146; Nanda Poulisse, Theo Bongaerts and Eric Kellerman, 1987, 213- 229; Chen Si- Qing, 1990: 170- 172) เนื่องจาก ประการแรกกลวิธีในการสื่อสารนั้นใช้เพื่อชดเชยความรู้ในภาษาเป้าหมายที่ไม่เพียงพอ ความรู้ดังกล่าวอาจหมายถึงความรู้ด้านไวยากรณ์ และคำศัพท์ ดังนั้นผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงมักมีความรู้ในภาษาเป้าหมายดี จึงใช้กลวิธีในการสื่อสารที่น้อยกว่า ในขณะที่ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำมักมีความรู้ในภาษาเป้าหมายที่จำกัด จึงจำเป็นต้องหาทางชดเชยโดยการใช้กลวิธีในการสื่อสารในปริมาณที่มากกว่า ประการที่สองผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงมีความสามารถในการประมาณความรู้ทางภาษาของตนเองได้ดีกว่า จึงตระหนักในข้อจำกัดในภาษาเป้าหมายและมี

ความแม่นยำในการคาดเดาปัญหาที่จะต้องเผชิญในระหว่างการสื่อสารมากกว่าผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ ดังนั้นในสภาพการณ์ทั่วไปของการสื่อสาร ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงจึงสามารถที่จะแก้ไขปัญหาในการสื่อสารในระหว่างกระบวนการวางแผนและเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในปริมาณที่น้อยกว่า แต่มีประสิทธิภาพมากกว่าผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ (Chen Si- Qing, 1990: 170- 171)

1.2 ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนมีผลต่อประเภทของกลวิธีในการสื่อสารที่ใช้ กล่าวคือผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูง และผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำจะใช้ประเภทของกลวิธีในการสื่อสารแตกต่างกัน ดังที่ เซิน ซี- ชิง (Chen Si- Qing, 1990: 170- 171) ทาเฮเรห์ ปารีบาคห์ (Tahereh Paribakht, 1985: 132- 146) และ เอลเลน ไบลีสตอค (Ellen Bialystok, 1980: 107- 117) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร และได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกันว่า ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงจะใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษามากกว่าผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ เพราะผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงมักสามารถควบคุมความรู้ในภาษาเป้าหมายของตนเองได้ การสื่อสารจึงขึ้นอยู่กับความรู้ในภาษาเป้าหมาย ดังนั้นผู้เรียนกลุ่มนี้จึงเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานด้านภาษา ซึ่งเป็นกลวิธีที่ตรงไปตรงมา ประหยัดเวลา และได้ความหมายมากที่สุด ในขณะที่ผู้เรียนที่มีความสามารถภาษาต่ำมักใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาที่หนึ่ง (Ellen Bialystok, 1980: 107- 117) ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาของการเรียนรู้ภาษาว่า ในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนในระดับเบื้องต้นนั้นจะขึ้นอยู่กับภาษาแม่ของผู้เรียน ดังนั้นผู้เรียนในระดับนี้จึงใช้กลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาที่หนึ่งในการสื่อสาร นอกจากนี้ เซิน ซี- ชิง (Chen Si- Qing, 1990: 170- 171) และ ทาเฮเรห์ ปารีบาคห์ (Tahereh Paribakht, 1985: 132- 146) ได้ทำการวิจัยและพบว่าผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำมักใช้กลวิธีที่ต้องอาศัยความรู้ทั่วไปมากกว่า เพราะผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำนั้นมีข้อจำกัดทางด้านความรู้ทางภาษาจึงเป็นตัวสกัดกั้นการใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานด้านภาษา ผู้เรียนกลุ่มนี้จึงพยายามชดเชยสิ่งนี้โดยการใช้ความรู้ทั่วไปช่วยในการสื่อความหมาย กล่าวคือ แทนที่จะให้การบรรยายโดยตรงของความคิดรวบยอดของคำศัพท์ ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำก็จะใช้การเปรียบเทียบความเหมือนหรือความคล้าย (Similes) ตัวอย่างเช่น พูดประโยคว่า “Its shape is like a heart.” แทนคำว่า “Oval” เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำมักใช้กลวิธีในการสื่อสารโดยการพูดซ้ำ ซึ่งเป็นกลวิธีที่เจ้าของภาษาใช้เมื่อเกิดความล้มเหลวในการทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ต้องการสื่อ ดังนั้นเมื่อผู้เรียนไม่มีทั้งความรู้ทางภาษา

และความรู้ทั่วไป ผู้เรียนจึงได้แต่พูดซ้ำด้วยความหวังว่าคู่สนทนาที่เป็นเจ้าของภาษาจะเข้าใจกับสารที่ตนกำลังสื่อ

1.3 ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงมักใช้กลวิธีที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารที่มากกว่า กล่าวคือ ผู้เรียนกลุ่มนี้จะใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานด้านภาษา ซึ่งมีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายความคิดรวบยอดของคำศัพท์ และให้ข้อมูลที่จำเป็นและเหมาะสมในแนวทางที่ชัดเจนและตรงไปตรงมาแก่เจ้าของภาษา (Chen Si- Qing, 1990: 170- 171) และในทำนองเดียวกันผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำมักใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานด้านความรู้ทั่วไป และกลวิธีในการสื่อสารโดยการพูดซ้ำ สำหรับกลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานด้านความรู้ทั่วไปนั้นเป็นการสื่อความหมายในรูปแบบของเนื้อเรื่อง ตัวอย่างเช่น ให้การเปรียบเทียบความเหมือนหรือความคล้าย ให้ความรู้ทางวัฒนธรรมของความคิดรวบยอดของคำศัพท์ที่ต้องการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีประเภทนี้จึงแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และความเข้าใจของผู้พูด ดังนั้นจึงเป็นการไม่ถนัดสำหรับเจ้าของภาษาหรือผู้ฟังที่จะเข้าใจในแนวทางเดียวกับผู้พูด ซึ่งเป็นผลจากความรู้อะไรและประสบการณ์ที่แตกต่างกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ส่วนกลวิธีในการสื่อสารโดยการพูดซ้ำนั้น กล่าวได้ว่ามีประสิทธิภาพน้อยที่สุด เพราะว่าข้อมูลที่สื่อโดยการซ้ำกลวิธีประเภทนี้ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมต่อความรู้และประสบการณ์เดิมของเจ้าของภาษาในการที่จะทำความเข้าใจกับข้อมูลนั้น ๆ

2. ความรู้ทั่วไป (World Knowledge)

ความรู้ทั่วไปมีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีความรู้ทั่วไปดีจะสามารถนำความรู้นั้นมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เป็นสาเหตุจากการขาดความรู้ทางภาษา นอกจากนี้ยังอาจใช้ความรู้ทั่วไปในการเสริมสร้างความสามารถทางภาษา ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความรู้ในแนวทางการจัดการประชุมของประเทศสหรัฐอเมริกาจะสามารถใช้ความรู้นี้ในการเสริมความสามารถทางภาษา ทำให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในระหว่างการประชุม กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเดาได้ว่าเมื่อไรการประชุมจึงจะเริ่มต้น เมื่อไรจะมีส่วนร่วม และเมื่อไรควรจะแนะนำหัวข้อใหม่ในการพูด เมื่อไรควรจะให้ความสนใจและพยักหน้าเพื่อแสดงความเห็นด้วย และเมื่อไรควรจะก้มหน้าเพื่อหลีกเลี่ยงการเสนอความคิดเห็น (George Yule and Elaine Tarone, 1990: 179- 194)

3. ความตระหนักในความแตกต่างระหว่างภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง

ความตระหนักในความแตกต่างระหว่างภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน ดังที่ เชน ซี- ชิง (Chen Si-Qing, 1990: 170- 171) ได้ทำการศึกษาผลของความแตกต่างระหว่างภาษาจีนและภาษาอังกฤษที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนชาวจีน ภาษาอังกฤษมีความแตกต่างจากภาษาจีน กล่าวคือภาษาจีนจัดเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลไซโนทิเบตแทน (Sino-Tibetan) ในขณะที่ภาษาอังกฤษจัดเป็นภาษาในตระกูลอินโดยูโรเปียน (Indo-European) นอกจากนี้ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ (Tonal Language) ในขณะที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีระดับเสียงสูง- ต่ำ (Intonational Language) ภาษาเขียนของคำในภาษาจีนก็แตกต่างจากภาษาอังกฤษ จากการศึกษพบว่า ผู้เรียนชาวจีนมีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาที่หนึ่งน้อยลง เพราะผู้เรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง จึงทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มในการใช้กลวิธีภาษาที่สองมากขึ้นเพราะทราบดีว่ากลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาที่หนึ่งไม่สามารถช่วยให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทาเฮเรห์ ปารีบาคท์ (Tahereh Paribakht, 1985: 140) ที่พบว่า ผู้เรียนชาวเปอร์เซียที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาที่หนึ่งน้อยกว่ากลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาที่สอง เพราะผู้เรียนตระหนักดีว่า ภาษาที่หนึ่งไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาในการสื่อสารได้

4. ประเภทของกิจกรรมมุ่งงานเพื่อการสื่อสาร

ประเภทของกิจกรรมมุ่งงานเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสาร โดยเฉพาะทางด้านประเภทของกลวิธีในการสื่อสาร ซึ่งจากงานวิจัยของ แนนดา โพลิสเซ และ เอริค ซคิลส์ (Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 15- 48) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของประเภทของกิจกรรมมุ่งงานเพื่อการสื่อสารที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสาร และกิจกรรมมุ่งงานที่ใช้ในการวิจัยได้แก่งานการบรรยายภาพ (Picture Naming/ Description Task) งานการเล่าเรื่อง (Story Retell Task) และ การสัมภาษณ์ (Oral Interview) งานเพื่อการสื่อสารดังกล่าวมีความแตกต่างกันทางด้านเป้าหมายของงาน ปริบท ข้อจำกัดของเวลา และการคงอยู่ของคู่สนทนา ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในงานการบรรยายภาพมากได้แก่ กลวิธีประเภทการวิเคราะห์ (Analytic Conceptual) ซึ่งหมายถึงกลวิธีที่ผู้พูดบรรยายความหรือลักษณะที่สัมพันธ์กับคำศัพท์เป้าหมาย เพราะในงานการบรรยายภาพนั้นผู้อำนวยยต์ต่อกลวิธีที่ให้ข้อมูลและไม่มีข้อจำกัดเวลา

อีกทั้งในงานการบรรยายภาพในงานวิจัยนี้เป็นงานประเภทที่ไม่มีคู่สนทนาปรากฏอยู่ ผู้เรียนจึงไม่สามารถได้รับข้อมูลป้อนกลับ ดังนั้นจึงชัดเจนด้วยการใช้กลวิธีประเภทนี้เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่สื่อ่นั้นเป็นที่เข้าใจต่อผู้ฟัง ส่วนกลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการบรรยายภาพน้อยที่สุดได้แก่ กลวิธีประเภทโดยรวม (Holistic Conceptual) เป็นการบอกหมวดหมู่หรือการใช้คำใกล้เคียงซึ่งเป็นกลวิธีที่สั้นและให้ข้อมูลน้อยที่สุด และกลวิธีการถ่ายโอนทางภาษา (Linguistic Transfer) ซึ่งเป็นกลวิธีที่คู่สนทนาจะเข้าใจได้ถ้ามีความรู้ในภาษา 2 ภาษาทั้งภาษาของตนเองและของคู่สนทนา อย่างไรก็ตามผู้เรียนเลือกใช้กลวิธีโดยรวมและการถ่ายโอนทางภาษาในปริมาณที่สูงและมีประสิทธิภาพในการทำงานการเล่าเรื่องและการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นงานที่ไม่ต้องการความกระจำจัดมาก และเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานค่อนข้างจำกัด

จากงานวิจัยและข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางภาษาและการสอนภาษา สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารได้แก่ ความสามารถทางภาษา ความรู้ทั่วไป ความตระหนักในความแตกต่างระหว่างภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง และประเภทของกิจกรรมมุ่งงานเพื่อการสื่อสาร ซึ่งปัจจัยดังกล่าวล้วนส่งผลต่อปริมาณ ประเภท และประสิทธิภาพของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

การสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร

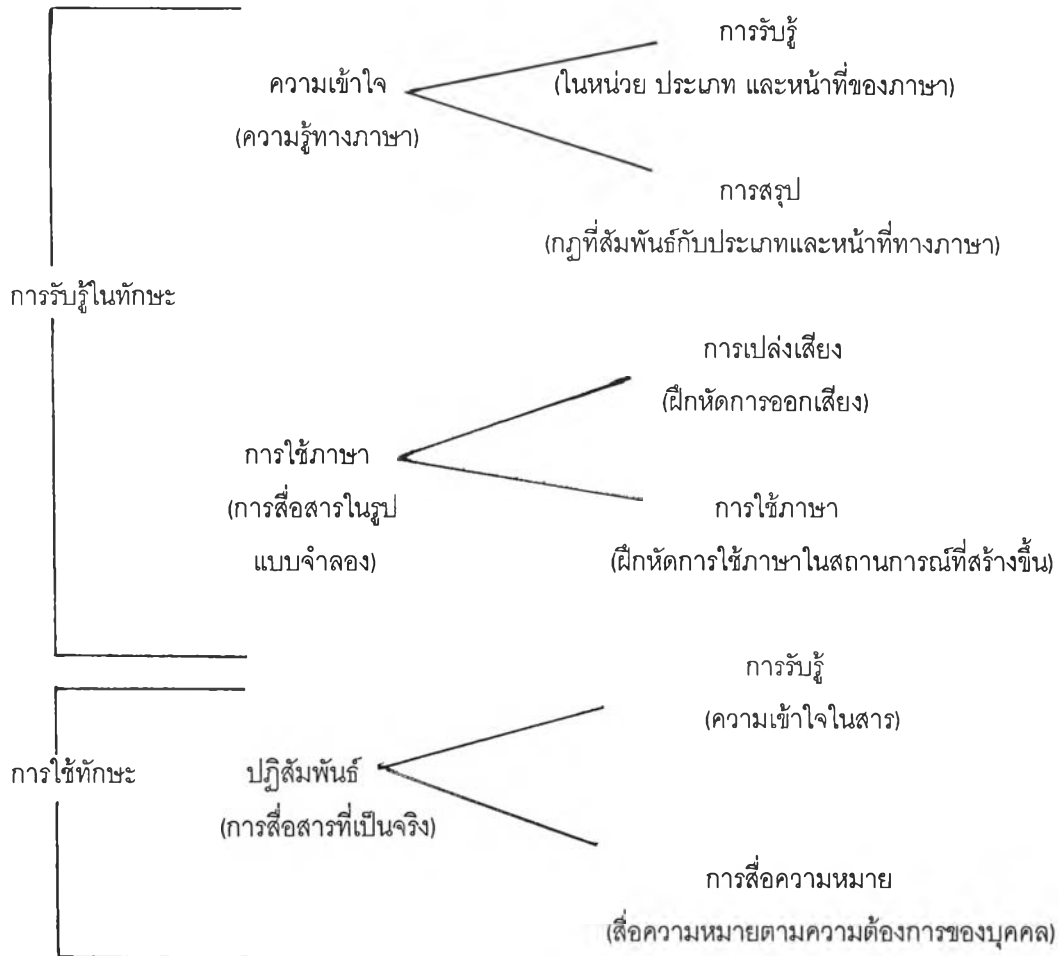
เป็นที่ยอมรับกันว่า ความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารได้ โดยทั่วไปครูมักใช้เวลาส่วนใหญ่มากกับการพัฒนาความรู้ในองค์ประกอบของภาษาให้กับผู้เรียน แต่การพัฒนาความรู้ดังกล่าวไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้จริง ครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะในการพูดเพียงพอที่จะใช้ในการสื่อสารได้ (Martin Bygate, 1995: 3) ฉะนั้นในการสอนการพูดสิ่งสำคัญจึงอยู่ที่การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการพูด

มาร์ติน ไบเกต (Martin Bygate, 1995: 5- 6) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะการพูดว่า ควรประกอบด้วยทักษะในการใช้กลไกทางภาษา (Motor- Perceptive Skills) ซึ่งหมายถึงความถึงทักษะในการควบคุมตลอดจนใช้ระบบของเสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ เพื่อสื่อความหมายที่ถูกต้อง

และการสอนทักษะในการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ (Interaction Skill) ซึ่งหมายถึงทักษะในการถ่ายโอนและใช้กลไกทางภาษาในสถานการณ์การใช้ภาษาจริงได้ ซึ่งทักษะนี้เป็นทักษะในการนำความรู้ และทักษะในการใช้กลไกทางภาษามาใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร

ดับบลิว ริเวอร์ลีย์ และ อาร์ เอส เทมเพอร์เลย์ (W. Riverlys and R.S. Temperley, 1978 อ้างถึงใน Martin Bygate, 1995: 55) ได้เสนอแนวคิดและกระบวนการของการสอนทักษะการพูดว่า ควรประกอบด้วย การสอนเกี่ยวกับการรับรู้ในทักษะ (Skill- Getting) และ การฝึกใช้ทักษะ (Skill- Using) โดยการรับรู้ในทักษะควรเริ่มต้นตั้งแต่ การให้ความเข้าใจ (Cognition) เกี่ยวกับความรู้ทางภาษาซึ่งหมายถึงการรับรู้ (Perception) เกี่ยวกับภาษาและการสรุปกฎของภาษา (Abstraction) และ ก่อนที่จะถึงขั้นของการฝึกใช้ทักษะนั้น ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกโครงสร้างภาษาในรูปแบบของการสื่อสารแบบจำลองหรือควบคุม (Production- Pseudo- Communication) เช่น การฝึกการออกเสียงและ ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ตามกำหนด (Structured Interaction) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อลดช่องว่างระหว่างความรู้และความสามารถในการพูด เพื่อการสื่อสาร จากนั้นจึงถึงขั้นของการใช้ภาษา โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะโดยการ มีปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่สมจริง และสามารถพูดสื่อความหมายตามความต้องการของแต่ละบุคคล โดยการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมปฏิสัมพันธ์เพื่อการสื่อความหมายของแต่ละบุคคล (Autonomous Interaction) ฉะนั้นขั้นตอนนี้ ครูจะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ โดยครูจะลดบทบาทของการตัดสินใจในการจัดการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

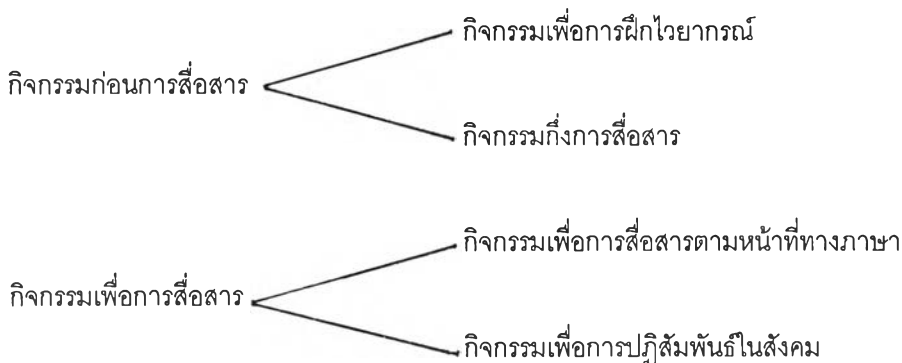
แผนภูมิที่ 2 กระบวนการของการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของ ดับบลิว ริเวอร์รีส์ และ อาร์ เอส เทมเพอร์เล

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1995: 20- 21) ได้ให้แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูด โดยพิจารณาที่เป้าหมายของกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารว่า ในการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารนั้นควรเริ่มจาก กิจกรรมก่อนการสื่อสาร (Pre- Communicative Activities) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 2 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมที่ฝึกโครงสร้างไวยากรณ์ (Structural Activities) ครูผู้สอนจะนำเสนอความรู้ทางด้านภาษาหรือทักษะที่จำเป็นต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร และให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้รับการฝึกหัดในความรู้ทางภาษานั้น ๆ และ 2) กิจกรรมกึ่งการสื่อสาร (Quasi- Communicative Activities) เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้สื่อสารโดยใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่เรียนมาโดยเน้นที่วัตถุประสงค์ของการใช้โครงสร้างไวยากรณ์เพื่อสื่อความหมายและมีบริบททางสังคมประกอบ ครูผู้สอนอาจทำโดยการใช้การฝึกหัดออกเสียงตามฝึกพูดบทสนทนาสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น จึงสรุปได้ว่า ในขั้นกิจกรรมก่อนการสื่อ

สารผู้เรียนจะได้รับการสอนและฝึกในทักษะและองค์ประกอบย่อย (Part- Skills) ของการสื่อสาร ไม่ใช่ องค์ประกอบรวมของทักษะ (Total Skill) ทั้งหมด ต่อจากนั้นจึงให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร (Communicative Activities) โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับในชั้นกิจกรรมก่อนการสื่อสารมาฝึกให้เกิดเป็นทักษะ ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษา (Functional Communication Activities) และกิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) โดยที่กิจกรรมเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษานั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสนองความต้องการในการสื่อสารในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทันที กิจกรรมประเภทนี้ มักเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหาและเติมข้อมูลที่ขาดหาย ส่วนกิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคมนั้น มักจะใช้สถานการณ์จำลองและการแสดงบทบาทสมมุติหรือให้สถานการณ์ในการสื่อสารที่ผู้เรียนจะต้องฝึกใช้ภาษาเพื่อจะได้ปฏิสัมพันธ์ในสังคม ความสำเร็จของกิจกรรมนี้จึงไม่ได้อยู่ที่ประสิทธิภาพของการใช้ภาษาตามหน้าที่แต่ยังพิจารณาถึงรูปแบบของภาษาที่เป็นที่ยอมรับในสังคมด้วย กระบวนการดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นตามแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 3 กระบวนการของการจัดกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารของ วิลเลียม ลิตเติลวูด

ดอน เบิร์น (Donn Byrn, 1990: 9- 10) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะการพูดว่าการสอนทักษะการพูดในชั้นเรียนนั้น ควรให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ในตัวภาษา และทักษะการใช้ภาษา และในการใช้ภาษาของผู้เรียนนั้นควรประกอบด้วยความถูกต้องและความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา ซึ่งความถูกต้องเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในระบบของภาษา ส่วนความคล่องแคล่วเกิดขึ้นได้จาก ประสบการณ์ของการได้ลองฝึกใช้ภาษาของผู้เรียน

นอกจากนี้ ดอน เบิร์น (Donn Byrne, 1990 : 22- 99) ได้เสนอขั้นตอนการสอนทักษะการพูด โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเสนอเนื้อหา (The Presentation Stage) เป็นขั้นตอนที่ครูจะต้องให้ความรู้ทางภาษาซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เพื่อเพิ่มความสามารถทางด้านภาษา ซึ่งในการนำเสนอเนื้อหานี้ครูต้องเสนอในรูปแบบของบริบทการใช้ภาษาต่าง ๆ เช่น ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง บทสนทนา และให้นักเรียนสังเกต ตลอดจนสรุปกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจากเนื้อเรื่องหรือบทสนทนานั้น ๆ อย่างไรก็ตามขั้นตอนนี้ไม่ควรใช้เวลามาก เพราะการนำเสนอความรู้ในตัวภาษาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป้าหมายสำคัญอยู่ที่ทักษะในการใช้ภาษา อย่างไรก็ตามครูควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนจะต้องนำความรู้นี้ไปใช้ในการฝึกในขั้นต่อไป

2. ขั้นการฝึกฝน (The Practice Stage) หลังจากที่ครูได้นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของบริบทแล้ว ครูควรจะให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา การฝึกในขั้นนี้จัดเป็นการฝึกแบบควบคุม โดยครูอาจให้นักเรียนฝึกออกเสียงตามทั้งชั้น การฝึกแบบกลไก การฝึกด้วยตารางเทียบแทน การฝึกแบบเปลี่ยนโครงสร้างประโยค การฝึกที่กล่าวมาเป็นเพียงแต่ให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์ได้ ครูผู้สอนจึงควรให้มีการฝึกอย่างมีความหมาย เช่น ใช้ เกมส์ รูปภาพ มาเป็นสื่อประกอบและกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษา โดยเป็นการใช้ภาษาที่เกิดจากความเข้าใจ ในขั้นนี้จุดประสงค์สำคัญอยู่ที่ความถูกต้องในการใช้ภาษาเป็นสำคัญ

3. ขั้นการใช้ภาษา (The Production Stage) ในขั้นนี้ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำหรือให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ภาษามาใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างเสรี ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียนในการใช้ภาษาไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญถ้าไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร เพราะการฝึกในขั้นนี้นั้นมีจุดประสงค์เพื่อฝึกความคล่องแคล่วของการใช้ภาษาและความสามารถในการสื่อความหมายเป็นสำคัญ

โรเจอร์ สก็อตต์ (Roger Scott, 1981 : 70) ได้เสนอขั้นตอนของการสอนทักษะการพูด โดยแบ่งขั้นตอนของการสอนออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นบอกวัตถุประสงค์ (Stating Objectives) ครูควรบอกให้ผู้เรียนรู้ถึงสิ่งที่จะเรียน เช่น บอกให้ผู้เรียนทราบหน้าที่ทางภาษาที่ผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำและฝึกฝน เช่น การขอคำแนะนำ การกล่าวขอโทษ

2. **ขั้นเสนอเนื้อหาในบริบท (Contextualisation)** การเสนอเนื้อหาควรอยู่ในรูปบริบท ครูจะต้องให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูด ซึ่งจะต้องขึ้นกับบริบท เช่น ผู้พูดเป็นใคร มีความรับผิดชอบกับคู่สนทนาอย่างไร ผู้สนทนาพยายามจะบอกอะไร สิ่งที่ถูกพูด สถานที่พูดและเนื้อหาที่พูดมีอะไรบ้าง

3. **ขั้นการฝึกและการถ่ายโอน (Practice and Transfer)** การฝึกจะกระทำทันทีหลังจากเสนอเนื้อหาอาจจะฝึกพูดพร้อม ๆ กัน หรือเป็นคู่ ผู้สอนควรให้ผู้ฟังได้ฟังภาษาหลาย ๆ แบบและเป็นสำนวนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้จริง และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างอิสระใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

เจอร์มี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1992: 50) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร และแบ่งขั้นตอนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การแนะนำความรู้ทางภาษาใหม่ (Introducing New Language)** ในขั้นนี้ครูจะแนะนำกฎเกณฑ์ทางภาษาที่ผู้เรียนไม่เคยเรียนมาก่อน โดยที่ครูจะต้องนำเสนอให้ผู้เรียนเข้าใจถึง ความหมาย การใช้ ตลอดจนรูปแบบ ของโครงสร้างนั้น ๆ โดยการนำเสนอสมควรอยู่ในรูปของบริบทการใช้ภาษา เช่น ใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน เล่าเรื่อง หรือสถานการณ์ เป็นต้น

2. **การฝึกภาษา (Practice)** ในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษา แต่จะเป็นการฝึกแบบควบคุมการใช้ภาษา ตัวอย่างของการฝึกประเภทนี้ได้แก่ การฝึกออกเสียงตามครู กิจกรรมเติมข้อมูลที่ขาดหาย เกมส์ การฝึกพูดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนโดยใช้โครงสร้างทางภาษาที่เรียนมา กิจกรรมปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ เป็นต้น

3. **กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร (Communicative Activities)** ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ภาษาที่มีลักษณะสมจริง ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อิสระมากขึ้น ตัวอย่างของกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ กิจกรรมการแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาได้เสนอแนวคิดการสอนทักษะการพูดว่า ควรเริ่มจาก 1) การนำเสนอความรู้ทางภาษา ในขั้นนี้จะเป็นการให้ผู้เรียนมีความรู้ในตัวภาษาซึ่งก่อให้เกิดความถูกต้องในการใช้ภาษา และจะช่วยให้เกิดความคล่องแคล่วในการสื่อสาร 2) ขั้นการฝึกหัด ในขั้นนี้ครูควรเปิดโอกาสผู้เรียนได้ฝึกใช้โครงสร้างทางภาษาที่เรียนมา โดยรูปแบบการฝึกนั้นเป็นแบบควบคุม และยังคงจำกัดอยู่กับโครงสร้างภาษาที่นำเสนอ และ 3) การนำภาษาไปใช้ ในขั้นนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่สมจริง ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาในการ

ปฏิสัมพันธ์ได้อย่างอิสระและสนองความต้องการของแต่ละบุคคล โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารประเภทต่าง ๆ การฝึกในขั้นนี้จึงขึ้นอยู่กับความคล่องแคล่วและความเข้าใจในข้อความที่สื่อสาร

กิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร

ในการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น ความคล่องแคล่วและความถูกต้องในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ ต้องอาศัยการฝึกหัดโดยผ่านกิจกรรมการสื่อสาร และให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมเพื่อการสื่อสารมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาความสามารถในการพูด ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษได้เสนอแนะกิจกรรมการสื่อสารไว้มากมาย อาทิเช่น

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1995: 22- 64) ได้ให้รูปแบบของกิจกรรมเพื่อการสื่อสารซึ่งแบ่งออกเป็น กิจกรรมเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษาและกิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด (Sharing Information with Restricted Cooperation) ได้แก่

1.1.1 กิจกรรมการเลือกรูปภาพ (Identifying Pictures) จากชุดรูปภาพที่กำหนดให้ กิจกรรมนี้แบ่งผู้เรียนเป็น A และ B A จะมีชุดรูปภาพแต่ B จะมีเพียง 1 รูปภาพ ซึ่ง A จะต้องค้นหาว่าภาพที่ B ถือนั้นเป็นภาพใด

1.1.2 กิจกรรมการจับคู่ (Discovering Identical Pairs) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5 คน สมาชิก 4 คน ในกลุ่มจะได้รับภาพคนละ 1 ใบ ยกเว้นสมาชิกคนที่ 5 จะมีภาพที่เหมือนกับสมาชิกคนหนึ่ง ใน 4 คน สมาชิกคนที่ 5 จะต้องพยายามถามเพื่อนคนอื่นจนกระทั่งทราบว่าใครมีภาพที่เหมือนกับภาพของตนทุกประการ

1.1.3 กิจกรรมการหาลำดับที่และตำแหน่งที่ตั้ง (Discovering Sequences or Locations) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A จะมีรูปภาพที่จัดลำดับไว้แล้วอย่างถูกต้อง ส่วน B มีรูปภาพชุดเดียวกันแต่ไม่ได้ลำดับไว้ B จะต้องถาม A เพื่อให้ A บอกตำแหน่งที่ตั้ง จะกระทั่งสามารถจัดลำดับภาพได้ถูกต้องให้เหมือนภาพของ A

1.1.4 กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Discovering Missing Information)

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ นักเรียน 2 คน ได้รับตารางข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์ คนละ 1 ชุด ต่างฝ่ายต่าง ถามตอบกันเพื่อหาข้อมูลที่ขาดหายไป และเขียนเติมให้ครบลงในตารางของตน

1.1.5 กิจกรรมการค้นหาคความลับ (Discovering Secrets) กิจกรรมนี้จัดได้หลายแบบ เช่น เกม 20 คำถาม หรือ การทายอาชีพ ซึ่งนักเรียนคนหนึ่งมีข้อมูลที่ถือว่าเป็นความลับ และนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนหรือในกลุ่มพยายามถามคำถามเพื่อค้นหาคความลับ

1.2 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง (Sharing Information with Unrestricted Cooperation) ได้แก่

1.2.1 กิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับรูปแบบหรือรูปภาพ (Communicating Patterns and Pictures) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A ได้รับวัสดุแล้วนำมาจัดวางให้เป็นรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง B ได้รับวัสดุอีกชุดหนึ่งซึ่งเหมือนกับของ A จากนั้น A และ B จะต้องสื่อสารกันให้เข้าใจจนกระทั่ง B สามารถจัดวางวัสดุเหล่านั้นได้ในรูปแบบเดียวกับ A

1.2.2 กิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับแบบจำลอง (Communicating Models) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่หรือกลุ่มก็ได้ A สร้างแบบจำลองของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ใช้ของเล่น Lego ส่วน B มีชิ้นส่วนของแบบจำลองนั้นเช่นเดียวกัน B ต้องพยายามใช้ชิ้นส่วนนั้นมาสร้างเป็นแบบจำลองให้เหมือนของ A โดยพยายามทำตามคำแนะนำของ A

1.2.3 กิจกรรมการค้นหาคความแตกต่าง (Discovering Differences) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A และ B จะได้รับรูปภาพคนละ 1 รูป ซึ่งรูปของแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ทั้ง A และ B จะต้องสนทนากันเพื่อหาจำนวนของความแตกต่างในภาพ และแตกต่างกันอย่างไร

1.2.4 กิจกรรมการไปตามทิศทางที่บอก (Following Directions) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A ได้รับแผนที่ซึ่งมีตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ส่วน B มีแผนที่ซึ่งไม่ได้ระบุอะไรไว้ A จะต้องสื่อสารกับ B เพื่อบอกทางให้ B ไปยังตำแหน่งที่ตั้งของอาคารสถานที่นั้นได้

1.3 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล (Sharing and Processing Information) ได้แก่

1.3.1 กิจกรรมการลำดับเรื่องราว (Reconstructing Story- Sequence) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีรูปภาพคนละ 1 รูป และสมาชิกแต่ละคนจะต้องพลัดกันเล่าเรื่องตามรูปภาพของตน โดยปราศจากการดูรูปภาพของผู้อื่น หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนต้องช่วยกันเรียงลำดับเรื่องราวที่ได้ฟังให้ถูกต้อง

1.3.2 กิจกรรมการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา (Pooling

Information to Solve a Problem) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A มีข้อมูลบางส่วนซึ่งอาจเป็นข้อมูลของตารางกำหนดเวลาของขบวนรถไฟสายต่าง ๆ ที่เดินทางจากสถานที่ X ไปยังสถานที่ Y และ B จะมีข้อมูลของตารางรถไฟที่กำหนดเวลาจาก Y ไป Z ทั้ง A และ B ต้องสนทนากันเพื่อหาทางแก้ปัญหาได้ปัญหาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางระหว่าง 2 สถานีนี้ เช่น หาสายรถไฟที่เดินทางจาก X ไป Z โดยใช้เวลาน้อยที่สุด

1.4 กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล (Processing Information) ได้แก่

1.4.1 กิจกรรมการแก้ปัญหา (Problem Solving) เช่นให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อสร้างแผนการเดินทางในลอนดอนเป็นเวลา 1 วัน โดยคำนึงถึงความสนใจของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม หรือสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการซื้อของขวัญให้กับเพื่อนในชั้นเรียน โดยคำนึงถึงความชอบและจำนวนเงินที่สมาชิกในกลุ่มมี กิจกรรมประเภทนี้จัดเป็นกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่ผู้เรียนทุกคนจะได้รับข้อมูลที่เหมือนกัน จึงไม่จำเป็นต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันดังเช่นกิจกรรมที่ผ่านมา แต่ผู้เรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายและประเมินเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจหรือหาทางแก้ไขปัญหา

2. กิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) กิจกรรมประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาตามหน้าที่ทางภาษาเช่นเดียวกับกิจกรรมประเภทที่ 1 แต่กิจกรรมนี้ยังให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของการใช้ภาษา ในการจัดกิจกรรมประเภทนี้ครูสามารถกระทำได้ดังนี้

2.1 การใช้ห้องเรียนเป็นบริบททางสังคม มีแนวทางในการจัดดังนี้

2.1.1 ครูควรใช้ภาษาต่างประเทศในการจัดการในชั้นเรียน

2.1.2 ครูควรใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลางในการสอน

2.1.3 ครูควรจัดบทเรียนที่มีการสนทนาหรืออภิปรายความคิดเห็นเป็นภาษา

ต่างประเทศ

2.1.4 ครูควรจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดบทสนทนาหรือแสดงบทบาทสมมุติโดยหัวข้อเรื่องควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน

2.2 การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) และการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Play) สามารถให้ผู้เรียนทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1 การแสดงบทบาทสมมุติตามตัวชี้แนะที่เป็นบทสนทนา (Role-Playing

Controlled through Cues Dialogues) การแสดงบทบาทสมมุติประเภทนี้ผู้เรียนจะต้องผลัดเปลี่ยนกันพูดตามตัวชี้แนะที่เป็นบทสนทนาตามบัตรที่กำหนดบทบาทที่ตนได้รับ

2.2.2 การแสดงบทบาทสมมุติตามตัวชี้แนะที่เป็นข้อมูล (Role- Playing Controlled through Cues and Information) การแสดงบทบาทสมมุติประเภทนี้นั้น ผู้เรียนจะได้รับบัตรที่กำหนดบทบาท โดยในบัตรนั้นจะกำหนดจุดมุ่งหมาย และตัวชี้แนะที่เป็นข้อมูลสั้น ๆ ในสิ่งที่ต้องพูด เช่น ตารางข้อมูลต่าง ๆ จากนั้นผู้เรียนจะแสดงบทบาทสมมุติตามบัตรบทบาทนั้น ๆ

2.2.3 การแสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์และเป้าหมายที่กำหนด (Role-Playing Controlled through Situation and Goals) การแสดงบทบาทสมมุติประเภทนี้นั้น ผู้เรียนจะได้รับบัตรที่กำหนดบทบาท โดยในบัตรนั้นจะเป็นสถานการณ์ และเป้าหมายในการสนทนา ซึ่งกำหนดอย่างกว้าง ๆ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ได้มากขึ้น

2.2.4 การแสดงบทบาทสมมุติในรูปของการโต้วาทีหรือการอภิปราย (Role-Playing in the Form of Debate or Discussion) การแสดงบทบาทสมมุติประเภทนี้นั้น ผู้เรียนจะได้รับบัตรที่กำหนดบทบาท โดยในบัตรนั้นจะเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องโต้วาทีหรืออภิปราย และกำหนดข้อมูลที่จำเป็นต่อการอภิปราย ผู้เรียนจะต้องตัดสินใจหรือหาข้อสรุปโดยการลงคะแนนเสียง

2.2.5 สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์ที่จำลองขึ้นให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมิใช่แสดงตามบทบาทที่กำหนดเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องใช้ประสบการณ์ของตนเองมีการตัดสินใจและแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ

2.2.6 การแสดงสด (Improvisation) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนแสดงละครจากเรื่องที่ไม่มีการเขียนบทละคร โดยที่ครูจะสร้างสถานการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นให้แปลความและแสดงความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน อย่างไรก็ตามครูผู้สอนอาจกำหนดบุคลิกภาพ และลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน แต่ไม่มีเป้าหมายในการสื่อสารที่แน่นอน

เจอร์มี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1992: 92- 152) ได้ให้ตัวอย่างของกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารดังนี้

1. การเจรจาหาข้อตกลง (Reaching a Consensus) กิจกรรมประเภทนี้จะให้ผู้เรียนได้มี

การอภิปรายและหาข้อตกลงร่วมกันในกลุ่ม กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างอิสระและโดยทันที ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ตัวอย่างกิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การอภิปรายเพื่อเลือกวัตถุ 10 ชิ้น เพื่อใช้ในการเดินทาง การโต้เถียงเกี่ยวกับปัญหาทางคุณธรรม เป็นต้น

2. การถ่ายทอดคำแนะนำต่อ (Relaying Instruction) กิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนจะต้องให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมซึ่งกันและกัน และความสำเร็จของงานจึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจในคำแนะนำ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่เรียนการเต้นรำ หรือสร้างแบบจำลอง เช่น Lugo จะต้องไปสอนเพื่อนคนอื่น โดยไม่ดูคำแนะนำที่เป็นต้นฉบับ

3. เกมเพื่อการสื่อสาร (Communicative Game) กิจกรรมประเภทนี้ใช้หลักการเดียวกับกิจกรรมการเติมข้อมูลที่ขาดหาย ตัวอย่างของกิจกรรมประเภทนี้ได้แก่

3.1 การหาความแตกต่าง (Find the Differences) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ โดยที่ A และ B จะได้รับรูปภาพคนละ 1 รูปที่คล้ายกัน แต่จะแตกต่างกันในบางส่วน และทั้ง A และ B จะต้องอภิปรายเพื่อหาความแตกต่างของภาพนั้น แต่ไม่ดูภาพของกันและกัน

3.2 การบรรยายและจัดเรียงลำดับภาพ (Describe and Arrange) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ โดยที่ A จะได้รับรูปภาพที่เรียงลำดับไว้อย่างถูกต้อง แต่ A ต้องไม่ให้ B เห็นภาพ ในขณะที่ B จะได้รับภาพที่เรียงลำดับไม่ถูกต้อง จากนั้น B จะต้องจัดเรียงรูปภาพให้ถูกต้องตามคำสั่งของ A

3.3 การเรียงลำดับภาพใหม่ (Story Reconstruction) กิจกรรมนี้จัดเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยที่ครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม และแต่ละกลุ่มจะได้รับรูปภาพ 1 รูป ซึ่งไม่เหมือนกัน เพื่อทำการศึกษา จากนั้นครูจะนำรูปภาพคืน และครูจะให้ผู้เรียนจัดกลุ่มใหม่ โดยที่แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกลุ่มอื่น จากนั้นผู้เรียนในแต่ละกลุ่มในกลุ่มใหม่จะต้องพยายามเรียงลำดับเรื่องราวจากการที่สมาชิกแต่ละคนพูดบรรยายภาพที่ตนเองเห็น หลังจากนั้นครูจะให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเล่าเนื้อเรื่องของตนเอง

4. การแก้ปัญหา (Problem- Solving) กิจกรรมนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดเพื่อหาทางแก้ปัญหาในงานที่กำหนด โดยที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ตัวอย่างเช่น ให้ผู้เรียนสมมุติว่า ได้รอดชีวิตจากเครื่องบินได้ชนและตกกลางทะเลทราย และให้แต่ละกลุ่มตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาเพื่อการอยู่รอด โดยให้เลือกอุปกรณ์ที่จะนำออกจากเครื่องบิน และอภิปรายถึงความจำเป็นที่จะใช้ในทะเลทราย

5. การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคล (Interpersonal Exchange) ครูอาจให้ผู้เรียนทำ

กิจกรรมนี้เป็นคู่หรือกลุ่มก็ได้ และให้แลกเปลี่ยนกันถามข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ถามเกี่ยวกับครอบครัว ความสนใจ กีฬา เป็นต้น ตัวอย่างของกิจกรรมนี้ มักได้แก่ กิจกรรมที่ต้องการการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรม Ice Breaker

6. สถานการณ์จำลอง (Simulation) กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้สร้างสถานการณ์จริงให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยที่ผู้เรียนจะต้องคิดว่าตนเองเป็นตัวละครที่กำหนดในสถานการณ์จำลอง ไม่ใช่เป็นผู้เรียนภาษา และผู้เรียนจะต้องได้รับข้อมูลเพื่อใช้ในการแสดงในสถานการณ์จำลอง

ดับลิว ริเวอร์ลีย์ และ อาร์ เอส เทมเพอร์เลย์ (W. Riverlys and R. S. Temperley, 1978 อ้างถึงใน Martin Bygate, 1995: 73) ได้เสนอรูปแบบที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการพัฒนาให้มีความสามารถในการพูดเพื่อการปฏิสัมพันธ์โดยให้ความสำคัญกับการพูดที่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลดังนี้

1. การสร้างและการดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในสังคม (Establishing and Maintaining Social Relations) ได้แก่ การพูดบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การกล่าวต้อนรับผู้มาเยือน และลูกค้า การมีปฏิสัมพันธ์ในงานสังสรรค์ เป็นต้น

2. การแสดงความรู้สึกโต้ตอบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (Expressing Reactions) ได้แก่ การพูดในสถานการณ์ที่ต้องการการตอบสนอง เช่น แสดงความรู้สึกกับรายการโทรทัศน์ นิทรรศการ ภาพวาด เป็นต้น

3. การเก็บซ่อนความตั้งใจ (Hiding One's Intention) ได้แก่ กิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับงานที่เป็นความลับ สมาชิกคนอื่นจะต้องตั้งคำถามหรือพูดชักถามเพื่อค้นหาความลับนั้น

4. การพูดเพื่อให้พ้นจากปัญหา (Talking One's Way Out of Trouble) ได้แก่ กิจกรรมการพูดที่ให้ผู้เรียนได้รับการถามที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ ผู้เรียนจะต้องใช้ความพยายามในการตอบแก้ตัว หรือหลีกเลี่ยงโดยปราศจากการให้คำตอบที่ตรงกับคำถาม

5. การค้นหาและให้ข้อมูลข่าวสาร (Seeking and Giving Information) ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสำรวจ แบบสอบถาม โครงการย่อย ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน

6. การเรียนหรือการบอกวิธีการทำ (Learning or Teaching How to Make or Do Something) ได้แก่ บอกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา งานอดิเรก การเดินรำ เป็นต้น

7. การสนทนาทางโทรศัพท์ (Conversing over the Telephone) ได้แก่ การสนทนาทางโทรศัพท์เพื่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือสอบถามเกี่ยวกับสินค้า บริการ ตารางกำหนดการ เป็นต้น

8. การแก้ปัญหา (Problem- Solving) ได้แก่ เกมการเดา เกมตั้งคำถามต่าง ๆ เป็นต้น

9. การอภิปรายความคิดเห็น (Discussing Ideas) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนใช้ความคิดในการอภิปรายความคิดเห็น โดยเนื้อหาที่ใช้ในการอภิปรายนำมาจากเนื้อเรื่อง πουผู้เรียนอ่าน หรือจากการชมภาพยนตร์ เป็นต้น

10. เกมทางภาษา (Playing with Language) ได้แก่ เกมต่าง ๆ เช่น เกมให้สะกดตัวอักษร เกม Scrabble และ Hangman เป็นต้น

11. การแสดงบทบาททางสังคม (Acting out Social Roles) ได้แก่ การแสดงละครสดตามสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

12. การให้ความบันเทิงกับผู้อื่น (Entertaining others) ได้แก่ การแสดงดนตรี การแสดงทางทีวี การจัดรายการวิทยุ เป็นต้น

13. การแสดงผลงาน (Displaying One's Achievements) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำผลงานต่าง ๆ มาแสดง เช่น โครงการต่าง ๆ เป็นต้น

14. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมยามว่าง (Sharing Leisure Activities) ได้แก่ การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมรับประทานอาหารของชาติต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในเทศกาล การเฉลิมฉลอง หรืองานอดิเรก เป็นต้น

มาร์ติน ไบเกต (Martin Bygate, 1995: 76- 84) ได้ให้รูปแบบของกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารดังนี้

1. กิจกรรมการเติมข้อมูลที่ขาดหาย (Information- Gap Activities) กิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมคู่ A และ B จะได้รับข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ และทั้งคู่จะต้องมีการสนทนาเพื่อทำข้อมูลที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ กิจกรรมประเภทนี้เป็นกรสร้างจุดประสงค์และความจำเป็นในการสื่อสาร และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการสื่อความหมายให้ตรงกัน อีกทั้งฝึกให้ผู้พูดให้ความสนใจกับการตอบสนองของผู้ฟัง

2. เกมเพื่อการสื่อสาร (Communication Games) ตัวอย่างเช่น

2.1 เกมบรรยายและวาดภาพ (Describe and Draw) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนคนหนึ่งบรรยายภาพและอีกคนหนึ่งวาดภาพ

2.2 เกมบรรยายและจัดเรียงภาพ (Describe and Arrange) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนคนหนึ่งบรรยายโครงร่างของวัตถุ และอีกคนหนึ่งจะต้องประกอบวัตถุตามที่ได้ยิน

2.3 เกมหาความแตกต่างของภาพ (Find the difference) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียน 2 คนมีภาพคนละภาพ แต่ภาพทั้ง 2 มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ผู้เรียนจะต้องพูดแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อหาความแตกต่างของภาพนั้น

2.4 เกมถามคำถามที่ถูกต้อง (Ask the Right Question) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนคนหนึ่งจะได้รับบัตรคำศัพท์ ผู้เรียนคนอื่นจะต้องตั้งคำถามเพื่อให้ตรงกับคำศัพท์ในบัตรคำ

3. สถานการณ์จำลอง (Simulations) เป็นกิจกรรมที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งผู้ร่วมสนทนาจะต้องสวมบทบาทตามที่กำหนด แต่ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ฟังการสนทนา แต่ทุกคนต้องทำงานร่วมกันภายใต้ขอบเขตของสถานการณ์ที่กำหนด นอกจากนี้สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถทำนายประเภทของภาษาที่ผู้เรียนจะใช้ ภาษาที่ผู้เรียนใช้ขึ้นอยู่กับประเภทของสถานการณ์จำลองนั้น ๆ

4. กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับโครงการ (Project- Based Interaction Activities) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ทำโครงการโดยการค้นคว้าและปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม มีการอภิปรายเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ และรายงานผลกับสมาชิกคนอื่น ตัวอย่างเช่น การทำหนังสือพิมพ์ของชุมชน

อาจกล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร นั้นสามารถจัดได้หลายรูปแบบ อาทิเช่น กิจกรรมเติมข้อมูลที่ขาดหาย เกมเพื่อการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา กิจกรรมการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น ครูผู้สอนควรได้มีการศึกษาประเภทและวิธีการจัดกิจกรรมเหล่านั้น เพื่อนำไปใช้ในการสอนในชั้นเรียนและเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการพูด

หลักการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูด

กิจกรรมเพื่อการสื่อสารดังกล่าว จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร อย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร ครูควรมีหลักการในการออกแบบกิจกรรมและได้มีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาได้กล่าวถึงหลักการในการออกแบบ ดังนี้

โรบิน ซี สคาเซลลา และ รีเบคคา แอล ออกฟอร์ด (Robin C. Scarcella and Rebecca L. Oxford, 1992: 155- 156) ได้กล่าวถึงหลักการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดดังนี้

1. ให้โอกาสผู้เรียนในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและเจ้าของภาษาที่มีความสามารถที่มากกว่าผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการสื่อสารในสถานการณ์และผู้พูดที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางภาษาที่สอง ครูควรแนะนำผู้เรียนให้เห็นรูปแบบอันหลากหลายจากสื่อภาพยนตร์ จากแขกผู้มาเยี่ยมเยียน จากการสอนระบบที่มีการสอนโดยเพื่อน และจากการสอนโดยผู้เรียนผู้ซึ่งผ่านการศึกษารายวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษา และจากการเข้าร่วมในกิจกรรมและชุมนุมภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ครูควรจัดกิจกรรมคู่และกิจกรรมกลุ่มย่อย เพราะกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนอย่างมีความหมาย และให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะพูดภาษาอังกฤษ กิจกรรมดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารได้ในสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารได้โดยลำพัง

2. ควรจัดกิจกรรมที่ฝึกทั้งความคล่องแคล่วและความถูกต้อง กล่าวคือ ในการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นครูควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการใช้ภาษาด้วยความถูกต้องและด้วยความคล่องแคล่ว ในการพัฒนาให้ผู้เรียนพูดด้วยความถูกต้องนั้น ครูควรให้โอกาสนักเรียนในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีความสามารถที่เหนือกว่าผู้เรียน และควรสอนให้ผู้เรียนรู้ถึงโครงสร้างทางภาษา และทักษะเฉพาะที่ต้องใช้ในการพูด และในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วในการพูดนั้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารที่เป็นจริง

3. ควรฝึกกลวิธีในการพูด กล่าวคือ การฝึกกลวิธีสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการพูด ครูผู้สอนสามารถสอนผู้เรียนให้ใช้กลวิธีในการพูดผลัดเปลี่ยนบทบาทการสนทนา และการพูดขัดจังหวะ ครูสามารถสอนผู้เรียนรู้ถึงวิธีการพูดขอความกระจ่าง เช่น พูดว่า What? วิธีการพูดขอร้องให้ผู้อื่นพูดซ้ำ เช่น พูดว่า Huh? Excuse me. วิธีการขอร้องให้พูดช้าลง เช่น พูดว่า Could you please slow down? วิธีการขอคำอธิบาย เช่น พูดว่า Could you explain what you mean by that? นอกจากนี้ ครูสามารถสอนผู้เรียนถึงวิธีการขอเวลาเพื่อใช้ในการคิดโดยการใช้เครื่องหมายแสดงความลังเลใจเช่น Um และ Let's see. และวิธีการเปลี่ยนหัวข้อเรื่องพูด เช่น Hey! That reminds me of my trip to Europe. วิธีการให้ความสนใจเพื่อให้การสนทนาดำเนินต่อไป เช่น พูดว่า Right, Uhuh และ That's interesting. เครื่องมือในการสนทนาดังกล่าวสามารถทำให้ผู้เรียนจัดการกับตัวป้อนภาษาและผลผลิตทางภาษาของผู้เรียน นอกจากนี้กลวิธีในการพูดดังกล่าวแล้ว ครูสามารถสอนนักเรียนให้ใช้กลวิธีการจัดการในกลุ่ม (Group Management Strategies) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอให้ผู้เรียนประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม โดยการถามว่า "Did anyone have a chance to participate?" และ "Did everyone take responsibility for completing the task?"

เฮช ดักลาส บราวน์ (H. Douglas Brown, 1994: 268- 270) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในการสอนทักษะการพูดดังนี้

1. ควรจะครอบคลุมถึงความต้องการของผู้เรียน กล่าวคือ ควรเริ่มตั้งแต่การให้ความสำคัญกับตัวภาษาโดยเน้นที่ความถูกต้อง จนกระทั่งให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารโดยเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ ความหมาย และความคล่องแคล่ว เมื่อครูให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเช่น กิจกรรมการเล่นต่อภาพ การเล่นเกม การอภิปรายเพื่อการแก้ปัญหา ครูต้องแน่ใจว่ากิจกรรมดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางภาษา และได้ฝึกใช้ภาษา ในขณะที่เดียวกันครูไม่ควรสร้างความเบื่อหน่ายให้กับผู้เรียน โดยการให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการฝึกซ้ำ ๆ ที่น่าเบื่อและไม่น่าสนใจ ครูควรทำให้การฝึกเป็นการฝึกที่มีความหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2. สร้างแรงจูงใจภายใน กล่าวคือ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนสร้างเป้าหมายปลายทางและความสนใจเพื่อความต้องการความรู้ เพื่อสถานภาพ เพื่อการประสบความสำเร็จในความสามารถ เพื่อตนเอง ครูควรช่วยให้นักเรียนมองเห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรม ควรใช้เวลาในการบอกถึงจุดประสงค์ในการทำกิจกรรม

3. กระตุ้นการใช้ภาษาที่สมจริงในบริบทที่มีความหมาย กล่าวคือ ครูควรสร้างบริบทที่สมจริงและปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมาย แม้กระทั่งการฝึกนั้นครูก็สามารถสร้างแบบฝึกที่ให้ความสมจริงได้

4. ให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เหมาะสม กล่าวคือ ในสถานการณ์การเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ส่วนมากแล้วครูจะมีบทบาทอย่างมากต่อการให้ข้อมูลป้อนกลับทางภาษาตลอดจนการแก้ไขข้อผิดพลาด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรนำความรู้ทางภาษาอังกฤษของตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เหมาะสม

5. ใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ระหว่างการพูดและการฟัง กล่าวคือ กิจกรรมปฏิสัมพันธ์จำนวนมากที่เกี่ยวกับทักษะการพูดมักเกี่ยวข้องกับทักษะการฟัง ฉะนั้นครูไม่ควรพลาดโอกาสในการบูรณาการทักษะทั้ง 2 ดังกล่าวในขณะที่ครูให้ความสำคัญกับเป้าหมายในการพูดและโดยธรรมชาติแล้วเป้าหมายในการฟังก็เกิดขึ้นได้ในเวลาเดียวกัน และทักษะทั้งสองสามารถส่งเสริมซึ่งกันและกัน

6. ให้โอกาสนักเรียนในการเริ่มต้นการสื่อสารโดยการพูด กล่าวคือ ในห้องเรียนทั่วไปมักพบว่า ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนมักเกิดจากการเริ่มต้นทางภาษาของครู เช่น ครูถามคำถาม ให้คำสั่ง ให้ข้อมูลข่าวสาร และผู้เรียนมักถูกวางเงื่อนไขให้พูดเมื่อได้รับการพูดด้วย ส่วนหนึ่งของความ

สามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารคือ ความสามารถในการริเริ่มการสนทนา เสนอหัวข้อในการพูด ถามคำถาม ควบคุมการสนทนา และเปลี่ยนเรื่องพูด ในการจัดกิจกรรมการพูด ครูควรถามตัวเอง ว่าได้ให้โอกาสผู้เรียนในการเป็นผู้ริเริ่มการใช้ภาษาหรือไม่

7. กระตุ้นพัฒนาการของกลวิธีในการพูด กล่าวคือ ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารนั้นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่ผู้เรียนในระดับเริ่มเรียนจำนวนน้อยมากที่เห็นความสำคัญ ผู้เรียนในระดับนี้ไม่มีความคิดในการใช้กลวิธีของตนเองเพื่อให้กระบวนการสื่อสารด้วยการพูดสัมฤทธิ์ผล ฉะนั้นในชั้นเรียนภาษาอังกฤษครูควรสร้างความตระหนักในกลวิธี และให้โอกาสในการฝึกกลวิธี เช่น การพูดขอความกระจ่าง การขอให้พูดซ้ำ การใช้คำเพิ่มเติมเพื่อขอเวลาในการคิด เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น ครูควรให้โอกาสผู้เรียนในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและเจ้าของภาษาที่มีความสามารถที่มากกว่าผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมที่ฝึกทั้งความคล่องแคล่วและความถูกต้องของภาษา ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ควรจะสร้างแรงจูงใจภายใน ควรกระตุ้นการใช้ภาษาที่สมจริงในบริบทที่มีความหมาย ควรให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เหมาะสม ใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ระหว่างการพูดและการฟัง ให้โอกาสผู้เรียนในการเริ่มต้นการสื่อสารโดยการพูด และ ควรฝึกกลวิธีในการสื่อสาร

การสอนกลวิธีในการสื่อสาร

ความสำคัญของการสอนกลวิธีในการสื่อสาร

กลวิธีในการสื่อสารเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร กล่าวคือเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้พูดสามารถพูดเพื่อบรรลุจุดประสงค์ของตนได้ การพัฒนาให้มีผู้เรียนมีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรจะต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาต่างประเทศได้ให้ข้อคิดเห็นถึงความสำคัญของการสอนและฝึกกลวิธีในการสื่อสาร อาทิ เช่น

อีเลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1989: 103) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนกลวิธีในการสื่อสารว่าในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารนั้น การสอน

กลวิธีในการสื่อสารควรได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะถึงแม้ว่าผู้เรียนจะสามารถใช้กลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่หนึ่งได้อย่างอัตโนมัติ โดยไม่คำนึงถึงความชอบหรือข้อจำกัดที่สัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสาร แต่ทั้งความชอบและข้อจำกัดในการเลือกใช้กลวิธีเมื่อต้องสื่อสารในภาษาที่สองนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการฝึกฝนในสถานการณ์ที่สมจริง ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่สอง จึงจะพัฒนาได้เช่นเดียวกับผู้เรียนที่เรียนรู้ภาษาได้ด้วยตนเอง

ทาเฮเรห์ ปาริบาคท์ (Tahereh Paribakht, 1985: 142) ได้กล่าวว่า “ผู้เรียนในวัยเด็กนั้นความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่หนึ่งนั้นยังคงอยู่ในระหว่างการพัฒนา และกลวิธีในการสื่อสารที่ผู้เรียนในวัยนี้ไม่มีในภาษาที่หนึ่ง ผู้เรียนก็ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ในภาษาที่สองได้เอง ถ้าไม่ได้รับการสอนและการฝึกฝน”

เอลเลน ไบลีสตอค (Ellen Bialystok, 1985: 255) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนและฝึกอบรมกลวิธีในการสื่อสารว่า สามารถช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาในการสื่อสารและใช้กลวิธีในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละปัญหา และช่วยให้ผู้เรียนทราบว่ากลวิธีใดมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการแก้ไขปัญหา

จอห์น นิสเบ็ต และ เจเน็ต ชัคสมิท (John Nisbet and Janet Shucksmith, 1986: vii) มีความคิดเห็นสอดคล้องกับเอลเลน ไบลีสตอค (Ellen Bialystok, 1985) ว่าควรสอนกลวิธีในการสื่อสารให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถที่จะถ่ายโอนและนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่เคยพบมาก่อน การสอนกลวิธีในการสื่อสารจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจว่าจะใช้กลวิธีในการสื่อสารเมื่อต้องเผชิญกับความยากลำบากนอกห้องเรียนได้อย่างไร

เจอร์ราร์ด เอ็ม วิลเล็มส์ (Gerard M. Willems, 1987: 352) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อผู้เรียนภาษาที่สองว่า เป็นการช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนได้รับแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สอง เพราะผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าอย่างน้อยผู้เรียนก็สามารถพูดภาษานั้นได้บ้าง และครูก็สามารถดำเนินการสอนต่อไปได้

เฉิน ซี ชิง (Chen Si-Qing, 1990: 182- 183) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนกลวิธีในการสื่อสารว่า การเรียนภาษาและการใช้ภาษานั้นไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับความรู้ที่สัมพันธ์กับภาษา (Language-related Knowledge) แต่ยังเกี่ยวข้องกับความสามารถที่สัมพันธ์กับภาษา (Language-related Abilities) ด้วย ฉะนั้นการสอนภาษาจึงไม่เพียงแต่จะต้องให้ความรู้ทางภาษาใหม่แก่ผู้เรียน แต่ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีในการสื่อสารด้วย ถึงแม้ว่าผู้เรียนทุกคนใช้กลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่หนึ่งอยู่ทุกวัน แต่ผู้เรียนก็อาจจะไม่สามารถใช้กลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่สองได้อย่างเหมาะสมในทันที ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ แพท แพททิสัน (Pat Pattison, 1987: 131- 132) ที่ว่า ในห้องเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ครูผู้สอนยังคงสอนโดยเน้นที่การใช้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องตลอดเวลา ทำให้นักเรียนไม่เต็มใจที่จะพูดหรือไม่แสดงความพยายามใช้คำศัพท์ที่ตนไม่รู้แน่นอน ฉะนั้นครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กลวิธีในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อว่าผู้เรียนจะไม่ใช้การนิ่งเงียบเพื่อแก้ปัญหาบ่อยเกินไป หรือพูดแต่ในสิ่งที่ตนเองรู้ว่าถูกต้องแทนที่จะพูดในสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายจริง ๆ เมื่อเกิดปัญหาในการสื่อสาร

จึงสรุปได้ว่า การสอนกลวิธีในการสื่อสารมีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร และธรรมชาติของการสื่อสารที่ผู้พูดจะต้องพบกับปัญหาและอุปสรรค การที่ผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกและเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนความสามารถนั้นไปใช้กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่เคยพบมาก่อน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สอง เพราะผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าอย่างน้อยผู้เรียนก็สามารถพูดได้บ้าง โดยที่ไม่ต้องผูกติดกับความถูกต้องกับตัวภาษา

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร

กลวิธีในการสื่อสารมีความสำคัญดังที่กล่าวในเบื้องต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่แนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งแนวการสอนนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์ในการสื่อความหมายในบริบทที่สมจริงมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์หรือใช้กลวิธีในการสื่อสารมากขึ้น สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2539: 44) กล่าวว่า “การนำกลวิธีในการสื่อสารมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะช่วยให้

ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาอย่างครบถ้วนเป็นธรรมชาติ และที่สำคัญที่สุดคือสามารถแสดงออกซึ่งการปฏิสัมพันธ์ได้จริงตามต้องการ”

ในการสอนกลวิธีในการสื่อสารนั้น อีเลน ทาโรน (Elaine Tarone, 1984: 132-135) ได้เสนอแนะให้มีการสอนกลวิธีในการสื่อสาร โดยเฉพาะการสอนกลวิธีการพูดอ้อมค้อมและการใช้คำใกล้เคียงซึ่งเป็นกลวิธีในการสื่อสารที่เจ้าของภาษาใช้เมื่อเกิดปัญหาในการสื่อสารและได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูควรนำเสนอบทสนทนาในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาในการสื่อสาร และคู่สนทนาต้องใช้กลวิธีในการสื่อสาร
2. ครูให้ผู้เรียนทำกิจกรรม หรือครูอาจสร้างงานให้นักเรียนให้ความสนใจกับกลวิธีในการสื่อสาร โดยการให้ผู้เรียนอภิปรายและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในบทสนทนา และกลวิธีที่คู่สนทนาใช้ในการแก้ปัญหา
3. ให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้กลวิธีในการสื่อสารตามรูปแบบในบทสนทนา
4. ให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผลของการใช้กลวิธีในการสื่อสารด้วยตัวเอง

อี เนลสัน (E. Nelson, 1989 อ้างถึงใน Elaine Tarone, 1989: 115- 117) ได้เสนอแนวความคิดที่ใช้ในการสอนกลวิธีในการสื่อสารซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. แนะนำความคิดรวบยอดของกลวิธีในการสื่อสารให้กับผู้เรียน โดยการให้นิยามของกลวิธีในการสื่อสาร
2. ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาในการสื่อสารจากงานที่มอบหมาย และประเมินความสำเร็จของกลวิธีที่ใช้ ตัวอย่างเช่น ให้ผู้เรียนอ่านบทสนทนา 4 บท ซึ่งเป็นบทสนทนายาระหว่างผู้เรียนที่มีความรู้ภาษาที่จำกัดกับเจ้าของภาษา จากนั้นให้ผู้เรียนระบุปัญหาในการสื่อสารที่เกิดขึ้นในบทสนทนาทั้ง 4 ซึ่งปัญหาในบทสนทนาอาจได้แก่ ปัญหาการออกเสียง ปัญหาการขาดความคุ้นเคยกับคำที่ใช้โดยชาวอเมริกัน ปัญหาที่เกิดจากการขาดความสามารถที่จะจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษและโครงสร้างไวยากรณ์
3. ในขั้นสุดท้ายครูควรให้ผู้เรียนประเมินความสำเร็จของกลวิธีที่ใช้โดยผู้เรียนหรือเจ้าของภาษาในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

แพท แพททิสัน (Pat Pattison, 1987: 132- 160) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนกลวิธีในการสื่อสารว่า ครูผู้สอนควรมีความสามารถในการใช้กลวิธีในแต่ละประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

กลวิธีการถอดความและการใช้ท่าทาง และในระหว่างการฝึกภาษาในชั้นเรียน ครูควรเลือกใช้ กลวิธีเหล่านี้ในการสื่อความหมายให้ผู้เรียนเข้าใจแทนการแปลโดยตรง นอกจากนี้ครูควรจัด กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

ซอลทาน ดอร์นเย (Zoltan Dornyei, 1995: 63-64) ได้เสนอว่าการสอนกลวิธีในการสื่อสารควรจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 6 ประการที่สัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

1. สร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเกี่ยวกับธรรมชาติของความสามารถในการสื่อสารและการใช้กลวิธีในการสื่อสาร โดยการทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในกลวิธีที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนเอง และสร้างความตระหนักในกลวิธีที่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ และเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารซึ่งเป็นการแจ้งเป้าหมายของการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนให้ความสนใจกับหัวข้อในการสื่อสาร และกลวิธีในการสื่อสาร

2. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเต็มใจที่จะเสี่ยงและใช้กลวิธีในการสื่อสาร และใช้ความรู้ทางภาษาเท่าที่มีอยู่โดยปราศจากความเกรงกลัวในความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

3. ให้รูปแบบของการใช้กลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่สอง โดยผ่านการสาธิต การฟัง จากวัสดุการเรียนการสอนและวิดีโอ และให้ผู้เรียนแยกแยะ จัดประเภท และประเมิน กลวิธีที่ใช้โดยเจ้าของภาษาหรือผู้พูดชาติอื่นที่ใช้ภาษาที่สอง

4. เน้นให้เห็นความแตกต่างของวัฒนธรรมในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับระดับของความเหมาะสมในลีลาภาษาที่หลากหลาย ความแตกต่างในความถี่ของการใช้กลวิธีในการสื่อสารในผู้พูดภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง รวมทั้งความแตกต่างของการใช้กลวิธีในการสื่อสารที่เฉพาะเจาะจง

5. สอนกลวิธีในการสื่อสารโดยตรง กลวิธีในการสื่อสารบางประเภท เช่น การพูด อ้อมค้อม การขอความช่วยเหลือ จำเป็นต้องใช้โครงสร้างทางภาษาที่จำเป็น และถึงแม้ว่าผู้เรียนจะคุ้นเคยกับกลวิธีในภาษาที่หนึ่ง แต่ผู้เรียนก็ไม่อาจใช้กลวิธีดังกล่าวในภาษาที่สองได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าองค์ประกอบในโครงสร้างภาษา และคำศัพท์ที่จำเป็นต้องใช้ถูกละเลย ตัวอย่าง เช่น การพูดอ้อมค้อมต้องการคำศัพท์หลักพื้นฐาน และโครงสร้างประโยคที่จะบรรยายสมบัติ (รูป ร่าง ขนาด สี โครงสร้าง) และหน้าที่ทางภาษา นอกจากนี้ในการใช้คำเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด และแสดงความลังเลใจ ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้จักประโยคหรือคำที่จำเป็นเช่น well, actually, as a matter of fact , the thing isรวมทั้งประโยคที่ใช้ในการขอความช่วยเหลือ เช่น What do you call it / someone who What's the word for....) วิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รวบรวม

และจดจำโครงสร้างของกลวิธีเหล่านี้ คือการขอให้ผู้เรียนได้แสดงกลวิธีในภาษาที่หนึ่ง และพยายามที่จะหาโครงสร้างและคำศัพท์ที่เหมือนกันในภาษาที่สอง

6. ให้โอกาสในการฝึกหัดการใช้กลวิธีในการสื่อสาร การฝึกเป็นสิ่งจำเป็นเพราะว่ากลวิธีในการสื่อสารสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ให้ความช่วยเหลือในการสื่อสาร และทำให้การใช้ภาษาตามหน้าที่ทางภาษาบรรลุผล ผู้เรียนจะสามารถใช้ได้โดยอัตโนมัติถ้าได้รับประสบการณ์การฝึกในชั้นเรียนภาษาที่สอง การใช้กลวิธีโดยอัตโนมัติจะไม่เกิดขึ้นถ้าปราศจากการฝึกอย่างเฉพาะเจาะจง

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ในการสอนกลวิธีในการสื่อสาร ควรประกอบด้วย

1. สร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับธรรมชาติของความสามารถในการสื่อสารและการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ตลอดจนให้ความหมายของกลวิธีในการสื่อสารแต่ละประเภท และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเต็มใจที่จะเสี่ยงและใช้กลวิธีในการสื่อสาร
2. ให้รูปแบบของการใช้กลวิธีในการสื่อสารในภาษาที่สอง โดยผ่านการสาธิต การฟัง จากวัสดุการเรียนการสอนและวิดีโอ และ ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาในการสื่อสาร ระบุประเภทและประเมินความสำเร็จของกลวิธีที่ใช้โดยเจ้าของภาษาหรือผู้พูดชาติอื่นที่ใช้ภาษาที่สอง และเน้นให้เห็นความสำคัญในความแตกต่างของวัฒนธรรม
3. สอนกลวิธีในการสื่อสารโดยตรง โดยการนำเสนอโครงสร้างไวยากรณ์ คำศัพท์ ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการพูดกลวิธีในการสื่อสาร
4. ให้โอกาสในการฝึกหัดการใช้กลวิธีในการสื่อสารโดยการใช้กิจกรรมต่าง ๆ และในระหว่างการฝึกภาษาในชั้นเรียน ครูควรเลือกใช้กลวิธีเหล่านี้ในการสื่อความหมายให้ผู้เรียนเข้าใจ แทนการแปลโดยตรงเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจในคำศัพท์เป้าหมาย
5. ให้ผู้เรียนประเมินความสำเร็จของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

กิจกรรมการฝึกการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

จากแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษในเบื้องต้น จะพบว่ากิจกรรมการฝึกนั้นเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้นำกลวิธีในการสื่อสารไปใช้ และเป็นขั้นตอนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริง จึงได้มีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาเสนอแนะกิจกรรมการฝึกการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

อี เนลสัน (E. Nelson 1989, อ้างถึงใน Elaine Tarone and George Yule, 1989: 115-117) ได้เสนอกิจกรรมหนึ่งที่เป็นประโยชน์กับการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร ได้แก่ กิจกรรมบรรยายภาพ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนดูชุดรูปภาพของวัตถุที่มีคำบรรยายประกอบรูปภาพ และขอให้ผู้เรียนพูดบรรยายประเภทของรูปภาพตามบัตรรูปภาพเพื่อให้ผู้ฟังระบุถึงวัตถุที่บรรยายนั้น และในการฝึกกลวิธีในการสื่อสารกับรูปภาพดังกล่าว ผู้สอนอาจใช้กับแบบฝึกการสอนคำศัพท์ ตัวอย่าง เช่น ผู้พูดดูรูปภาพของเกลียวไขจุกขวดมีรูปเป็นเกลียว (Corkscrew) พร้อมกับตัวอักษร corkscrew ใต้รูปภาพ และแล้วจะพูดให้เพื่อนที่เหลือในชั้นเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์ที่เห็นเช่น “My word is corkscrew. C - O - R” และใช้กลวิธีในการสื่อสารเพื่อบอกว่าเป็นภาพอะไร ส่วนผู้ฟังก็จะบันทึกคำศัพท์ เขียนคำจำกัดความ และวาดรูปภาพประกอบ

อีเลน ทาโรน และ จอร์จ ยูล (Elaine Tarone and George Yule, 1989: 132-135) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกกลวิธีในการสื่อสารว่า แบบฝึกหัดที่ออกแบบเพื่อให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการใช้กลวิธีในการสื่อสารเพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสารนั้นควรให้ผู้พูดมีข้อมูลที่ผู้ฟังต้องการใช้ในการทำกิจกรรมงานให้สมบูรณ์ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

1. การบรรยายภาพ เป็นการฝึกใช้กลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการขอให้ผู้พูดบรรยายวัตถุซึ่งไม่ทราบคำศัพท์ในภาษาเป้าหมาย โดยผู้พูดบรรยายให้ชัดเจนมากจนกระทั่งผู้ฟังผู้ซึ่งไม่สามารถเห็นวัตถุที่บรรยาย สามารถเลือกรูปภาพจากชุดของรูปภาพที่คล้ายกันได้ถูกต้อง หรือสามารถวาดวัตถุตามคำบรรยายได้ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่บรรยายคำว่า กระจอน (Kitchen Colander) อาจจะต้องมีความรู้ในคำศัพท์และวลีพื้นฐาน เช่น made of metal (or plastic), silver (or orange, or white) เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าผู้เรียนไม่มีความรู้ในคำศัพท์ในภาษาเป้าหมายที่ใช้บรรยายวัตถุ อาจก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร การสอนโครงสร้างภาษา และคำศัพท์โดยตรงไม่ว่าจะเป็นก่อนหรือหลังการใช้กิจกรรมดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการบรรยายดังกล่าวในเบื้องต้น

2. การให้คำสั่ง ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนบรรยายวิธีการประกอบวัตถุ เช่น ให้ผู้เรียนพูดให้ให้คำสั่งถึงวิธีการประกอบที่บดเนื้อ (A Meat Grinder) โดยผู้พูดจะดูวิดีโอเกี่ยวกับกระบวนการ หรือชุดรูปภาพที่แสดงถึงกระบวนการ และหลังจากนั้นผู้พูดจะต้องสั่งผู้ฟัง ผู้ประกอบกิจกรรมงานโดยการดำเนินการตามกระบวนการ หรือเลือกรูปภาพที่ถูกต้องตามกระบวนการ เป็นที่เด่นชัดว่ากิจกรรมการพูดจะยากมากยิ่งขึ้นถ้าผู้พูดไม่สามารถเห็นว่าผู้ฟังกำลังทำอะไร และกิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับทั้งการบรรยายส่วนต่าง ๆ ของวัตถุ และคำกริยาที่สำคัญที่ใช้ในการให้คำสั่ง ทั้งกริยาพื้นฐาน เช่น put และ take และคำกริยาเฉพาะที่ใช้ในการให้คำสั่งเช่น insert, stir, screw, clamp

3. การบรรยายเหตุการณ์ ผู้พูดจะดูชุดของรูปภาพจากวิดีโอที่เป็นการแสดงลำดับของเหตุการณ์และบรรยายตามลำดับ ผู้ฟังจะต้องเลือกชุดรูปภาพที่ถูกต้องจากที่ได้ยิน ออกจากชุดของรูปภาพ 3 หรือ 4 ชุด

4. กิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่กระตุ้นพัฒนาการของกลวิธีในการสื่อสาร คือการช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากขึ้นเมื่อมีปัญหาในการออกเสียง กิจกรรมนี้แตกต่างจากการบรรยายในข้อที่ 1 ซึ่งมีเป้าหมายในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการสื่อสารของผู้เรียนเมื่อเกิดข้อจำกัดทางคำศัพท์ แต่แบบฝึกหัดนี้ต้องการกระตุ้นผู้พูดซึ่งไม่สามารถสื่อความหมายได้เพราะมีปัญหาการออกเสียงให้ใช้กลวิธีในการสื่อสาร และเพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมนี้ให้การฝึกหัดเฉพาะปัญหาที่เกิดจากการออกเสียงเท่านั้น ตัวแปรอื่น เช่น คำ และเนื้อหาของประโยคควรจะถูกรวบรวม กล่าวคือ เนื้อหาของทุก ๆ ประโยคอาจเป็นข้อมูลเก่าที่นำมาจากบทเรียนก่อน หรือผู้เรียนควรจะต้องมีพื้นความรู้ในคำศัพท์มาแล้ว ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนทั้งชั้นจะได้รับใบงานที่ประกอบด้วยประโยคที่ไม่สมบูรณ์ประมาณ 20- 30 ประโยค เช่น

- 1. Pollution is a problem
- 2. Many American
- 3.is important in the U.S.
- 4.in Minneapolis is very

ผู้เรียนแต่ละคนได้รับส่วนของประโยคที่สมบูรณ์ 2 หรือ 3 ประโยค ที่แต่ละคนจะต้องอ่านออกเสียงดังในประโยคที่สมบูรณ์ของตนเองเพื่อให้ผู้เรียนส่วนที่เหลือเติมประโยคให้สมบูรณ์ในใบงานดังตัวอย่าง

- 1. Pollution is a problem all over the world.
- 2. Many American surnames end in- son.
- 3. Punctuality is important in the U.S.
- 4. The weather in Minneapolis is very unpredictable.

ถ้าการออกเสียงของผู้พูดชัดเจนเพียงพอต่อการเข้าใจกับเพื่อน ๆ ผู้พูดก็จะอ่านออกเสียงประโยคต่อไป แต่ถ้าไม่ชัดเจนเพียงพอ ผู้พูดจะต้องใช้กลวิธีในการสื่อสารในการเริ่มต้นการสื่อความหมายให้ตรงกันกับเพื่อนในห้องเพื่อที่จะเข้าใจคำเป้าหมาย ดังนั้นแบบฝึกหัดนี้ให้การ

ฝึกหัดการใช้กลวิธีในการสื่อสารเพื่อที่จะเอาชนะปัญหาในการออกเสียงและนำไปสู่เป้าหมายในการสื่อสารในที่สุด

แพท แพททิสัน (Pat Pattison, 1987: 132- 160) ได้เสนอกิจกรรมที่เหมาะสมแก่การฝึกกลวิธีในการสื่อสารในห้องเรียนที่สอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสามารถยกตัวอย่างได้พอสังเขปดังนี้

1. กิจกรรมเดาคำศัพท์

จุดประสงค์ เพื่อให้สื่อความหมายในคำโดยปราศจากการระบุคำศัพท์นั้น

โดยตรงและเพื่อให้สามารถเข้าใจคำที่สื่อความหมาย

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 (กิจกรรมทั้งชั้นหรือเป็นทีม)

ครูให้ผู้เรียนเดาคำศัพท์ที่ครูบรรยายด้วยการใช้กลวิธีในการสื่อสาร แต่ละทีมจะได้คะแนนตามจำนวนคำศัพท์ที่ผู้เรียนสามารถเดาคำศัพท์ได้ภายในเวลาที่กำหนด เช่น ทีมละ 1 นาที หรือ 3 คะแนนต่อการเดาคำศัพท์ในการฟังคำบรรยายเพียงครั้งเดียว 2 คะแนนต่อการเดาคำศัพท์ในการบรรยายครั้งที่สอง และ 1 คะแนนต่อการเดาคำศัพท์ในการบรรยายครั้งที่สาม หลังจากนั้นครูจึงให้คำตอบ อย่างไรก็ตามในการบรรยายคำศัพท์เพื่อให้ผู้เรียนเดานั้น ครูอาจจะบอกประเภทของคำเช่น เป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ เพื่อช่วยในการเดาคำของผู้เรียน นอกจากนี้กิจกรรมนี้ครูอาจเปลี่ยนรูปแบบการฝึกโดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้บรรยายคำศัพท์จากคำที่กำหนดให้ และให้ครูเป็นผู้บอกคำศัพท์นั้น ๆ ในรูปแบบกิจกรรมประเภทหลังนี้ ครูอาจพบว่าผู้เรียนอาจเกิดความล้มเหลวในการสื่อสารได้ เพราะผู้เรียนแปลความของคำศัพท์หรือออกเสียงผิดในกรณีเช่นนี้ครูอาจใช้เทคนิคการสื่อความหมายให้ตรงกันกับการบรรยายที่ไม่ชัดเจน หรืออาจใช้การถามเพื่อขอความกระจ่าง (Asking for Clarification) และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนได้

ขั้นที่ 2 (กิจกรรมทั้งชั้นหรือเป็นทีม)

ครูแจกกระดาษที่ประกอบด้วยคำที่ครูเลือกให้ หรือครูอาจให้ผู้เรียนเลือกคำศัพท์ด้วยตนเอง และให้ผู้เรียนให้คำจำกัดความโดยการใช้กลวิธีที่ครูได้สาธิตในขั้นที่ 1 และให้ผู้เรียนคนเดิมพูดให้คำจำกัดความกับผู้เรียนคนอื่นในกลุ่มของตน ในระหว่างที่ทำกิจกรรม ครูจะกระตุ้นให้ผู้เรียนที่กำลังฟังได้ให้ข้อมูลป้อนกลับ เช่น “Sorry, I don’t understand- do you mean....?” เป็นต้น ในการทำกิจกรรมนี้ครูจะเข้าแทรกแซงการทำกิจกรรมเมื่อครูรู้สึกว่าผู้เรียนไม่สามารถสื่อความหมายให้กับเจ้าของภาษาได้ ถึงแม้ว่าเพื่อนในชั้นเรียนเข้าใจก็ตาม

ขั้นที่ 3 (กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมคู่)

ผู้เรียนหยิบกระดาษหรือเลือกคำและผลัดเปลี่ยนกันให้คำจำกัดความกับคู่ของตน กลุ่มจะเป็นผู้บันทึกคะแนนที่ทำได้ในแต่ละคู่ภายในเวลาที่กำหนด หลังจากนั้นผู้เรียนในแต่ละคู่จะสาธิตการให้คำจำกัดความกับเพื่อนทั้งชั้น

2. กิจกรรม อะไรเอ่ย

จุดประสงค์ เพื่อค้นหาคำที่ไม่รู้ในภาษาต่างประเทศ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1 (กิจกรรมทั้งชั้น)

ครูสวมบทบาทเป็นเจ้าของภาษาต่างประเทศผู้ซึ่งต้องการที่จะค้นหาคำศัพท์ในภาษาแม่ของผู้เรียน แต่ครูไม่สามารถพูดภาษาแม่ของผู้เรียนได้ และครูผู้สอนจะต้องใช้กลวิธีในการสื่อสารเพื่อที่จะถามถึงคำศัพท์ที่ต้องการ และคำที่ครูใช้ในการฝึกนี้ผู้เรียนก็ไม่ทราบว่าเรียกอย่างไรในภาษาต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น ครูแสดงท่าทางการสอยเข็ม “What do you call the little thing you use to do this - it’s very small and you put cotton through it. หลังจากนั้นผู้เรียนจะให้คำศัพท์ในภาษาแม่กับครู ต่อจากนั้นครูจะกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้รูปแบบประโยคที่ครูเขียนเพื่อค้นหาคำศัพท์ในภาษาต่างประเทศที่มีความหมายเหมือนกับในภาษาแม่ของตนเอง โดยโครงสร้างประโยคดังนี้ “What’s that called in English ?

ขั้นที่ 2 (กิจกรรมทั้งชั้น)

ขั้นตอนนี้ครูยังสวมบทบาทเป็นเจ้าของภาษาที่พูดได้หลายภาษา โดยให้ผู้เรียนเลือกคำศัพท์อย่างอิสระหรือดูรูปภาพแต่ไม่ทราบว่า จะเรียกคำศัพท์นั้นอย่างไรในภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนซึ่งอาจฝึกเป็นคนเดียวหรือเป็นคู่ จะต้องพยายามค้นหาคำศัพท์ที่ตนไม่รู้ในภาษาต่างประเทศ โดยการ ใช้รูปแบบประโยคหรือวลีและกลวิธีในการสื่อสารที่ได้สาธิตไปในขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 (กิจกรรมทั้งชั้น / กิจกรรมกลุ่ม / กิจกรรมคู่)

ขั้นตอนนี้ครูอาจให้ผู้เรียนจำนวน 1 หรือ 2 คน เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม ดูรูปภาพ หรือ คำศัพท์ในภาษาแม่ พร้อมทั้งมีคำประกอบเป็นภาษาเป้าหมาย แต่ผู้เรียนส่วนที่เหลือซึ่งมีเพียงแต่รูปภาพหรือคำในภาษาแม่ แต่ไม่มีคำศัพท์ในภาษาเป้าหมายประกอบอยู่ จะต้องบรรยายจนกระทั่งอีกฝ่ายหนึ่งทราบว่าหมายถึงอะไรและให้คำศัพท์ในภาษาต่างประเทศแก่ตน ทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องใช้รูปแบบของวลีหรือประโยคที่ได้สาธิตในขั้นที่ 1 เพื่อใช้ในการถามและให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นตอนนี้ครูอาจให้ผู้เรียนฝึกเป็นทีม โดยให้ผู้เรียน 1 หรือ 2 คนจากแต่ละทีมออกมาหน้า

ชั้นเรียน พร้อมกับคำศัพท์ภาษาแม่และภาษาต่างประเทศ แต่สิ่งที่มจะต้องบรรยายรูปภาพหรือคำศัพท์ เพื่อให้สมาชิกของทีมตระบุนั้น ๆ ถ้าสามารถระบุคำนั้นได้ ทีมนั้นก็จะได้คะแนน

3. กิจกรรมเขียนภาพตามคำบอก

จุดประสงค์ เพื่อสามารถให้การบรรยาย ทำตามคำบรรยายและเขียนภาพตามคำบรรยายนั้นได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 1

ครูให้ผู้เรียนวาดรูปภาพตามที่ครูบรรยายให้ฟัง โดยครูจะให้การบรรยายที่ให้รายละเอียดมากขึ้นอย่างช้า ๆ ต่อจากนั้นครูจะกระตุ้นให้ผู้เรียนถามคำถาม และในขั้นตอนสุดท้ายครูให้ผู้เรียนดูรูปภาพที่แท้จริง และให้เปรียบเทียบกับภาพที่ผู้เรียนวาด โดยให้อธิบายความแตกต่างและทำไมถึงเกิดความแตกต่างเป็นภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศก็ได้

ขั้นที่ 2

ครูให้อาสาสมัครออกจากห้องในขณะที่ผู้เรียนคนอื่นดูรูปภาพที่จะต้องวาด อาสาสมัครไม่จำเป็นต้องเป็นจิตรกรที่ดี แต่ควรเข้าใจภาษาเป็นอย่างดี ผู้เรียนซึ่งอยู่ข้างหลังอาจจะถามครูเกี่ยวกับภาษาที่จำเป็นและอาจจะคัดลอกรูปภาพถ้าจำเป็น ครูเตือนผู้เรียนว่าครูจะไม่ให้ความช่วยเหลือใด ๆ ถ้าอาสาสมัครได้กลับเข้ามาในห้อง ฉะนั้นการสื่อความหมายจึงขึ้นอยู่กับการใช้กลวิธีในการสื่อสารเท่าที่ผู้เรียนสามารถทำได้ ภาพวาดและการให้ข้อมูลป้อนกลับของอาสาสมัครจะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนประสบความสำเร็จมากน้อยเท่าไร หลังจาก 2-3 นาทีผ่านไป ครูจะเก็บรูปภาพและเรียกให้อาสาสมัครกลับเข้ามาในห้อง และให้อาสาสมัครสวมบทบาทเป็นจิตรกรผู้ซึ่งสามารถพูดภาษาต่างประเทศแต่ไม่สามารถพูดภาษาแม่ของผู้เรียนได้ ดังนั้นภาษาต่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสาร

ขั้นที่ 3

ผู้เรียน 1 คนในแต่ละกลุ่มเป็นจิตรกร คนที่เหลือสามารถเลือกหรือวาดภาพซึ่งเขาต้องการบรรยายให้จิตรกรวาด จิตรกรอาจจะถามคำถามและผู้เรียนสามารถเลือกได้ว่าจะให้ผู้บรรยายเห็นภาพที่วาดหรือไม่

ซอลทาน ดอร์นีย์ และ ซาราห์ เธอเรล (Zoltan Dornyei and Zarah Thurrell, 1991: 19-22) ได้ให้ความคิดในเชิงปฏิบัติในการฝึกกลวิธีด้วยกิจกรรมต่อไปนี้

1. กิจกรรมการฝึกการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด (Fillers)

กลวิธีการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดเป็นกลวิธีหนึ่งที่สำคัญในความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร เพราะว่ากลวิธีนี้แสดงให้เห็นถึงการชะลอหรือการลังเลใจในการสนทนา และใช้เพื่อให้การสนทนาสามารถดำเนินต่อไปได้ในช่วงเวลาที่เกิดความยากลำบากในการสนทนา มิฉะนั้นผู้พูดอาจหยุดการสนทนา ตัวอย่างของโครงสร้างที่ใช้ในการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด ได้แก่ เช่น “Well; I mean; actually; you know; as a matter of fact; to be quite honest; now let me think; I’ll tell you what; I see what you mean เป็นต้น

วิธีการหนึ่งที่เหมาะสมต่อการนำเสนอการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด ได้แก่ การให้ผู้เรียนฟังเทปบันทึกเสียงของจริงที่ไม่มีการดัดแปลงต้นฉบับ จากนั้นให้บันทึกประโยคหรือวลีที่ผู้เรียนพิจารณาว่าเป็นการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด และเมื่อผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด ครูก็ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กลวิธีประเภทนี้เมื่อไรก็ตามที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับเริ่มต้น นอกจากนี้ ซอลทาน ดอร์นยี และ ซาราห์ เธอเรล (Zoltan Dornyei and Zarah Thurrell, 1991: 19-22) ได้ให้ตัวอย่างการฝึกการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดดังนี้

1.1 กิจกรรม บทสนทนาที่ไม่มี ความหมาย (Nonsense Dialogue)

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ โดยให้ผู้เรียนแต่งบทสนทนาสั้น ๆ ไร้สาระและประกอบด้วยการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้เรียนอาจจะใช้ชื่อของเมืองเป็นเนื้อหาของการสนทนา ตัวอย่างเช่น

A : You Know, I thought may be London.

B : Well, I see what you mean, and don’t get me wrong- that’s very Frankfurt- but actually, as a matter of fact, I was thinking more along the lines of Paris.....if you see what I mean.

A : Really? But that’s Istanbul!

1.2 การเพิ่มเติมบทสนทนาด้วยการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด (Adding

Fillers)

ครูตัดตอนบทสนทนาจากหนังสือแบบเรียนที่ครูกำลังใช้ และติดบนกระดานดำ และแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แต่ละกลุ่มจะผลัดเปลี่ยนกันเติมกลวิธีการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดลงในบทสนทนา ซึ่งในการทำกิจกรรมนี้ครูอาจจะกำหนดให้ผู้เรียนเติมการ

เพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดในแต่ละโครงสร้างได้เพียง 1 ครั้ง และถ้ากลุ่มใดไม่สามารถที่จะเพิ่มเติมการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดได้ กลุ่มนั้นก็จะต้องออกจากการแข่งขัน

1.3 การสร้างบทสนทนาด้วยคำเดียว (One- Word Dialogues)

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่หรืออาจฝึกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน โดยที่ให้ผู้เรียนสร้างบทสนทนา และแต่ละบรรทัดของบทสนทนาต้องเป็นคำ ๆ เดียว และควรจะต้องมีใจความที่สอดคล้องเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น

A : Tomorrow?

B : Trip!

A : Where?

B : Chicago.....

หลังจากที่ผู้เรียนสร้างบทสนทนาดังกล่าวข้างต้น ผู้เรียนต้องเพิ่มเติมหรือขยายคำพูดเพิ่มเติมให้มากที่สุดโดยปราศจากการเปลี่ยนความหมายหรือใจความทั้งหมดและปราศจากการเพิ่มเติมข้อมูล ฉะนั้นคำที่เติมส่วนใหญ่จึงเป็นการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิด ดังตัวอย่างบทสนทนาข้างล่างนี้

A : So, what are we going to do tomorrow then?

B : Well, as a matter of fact, I was thinking of going on a trip.

A : Oh, I see. Interesting. And where to?

B : Well actually Chicago appeals to me, you know.....

2. กิจกรรมการออกจากหัวข้อสนทนา (Going off the Point)

ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความสามารถที่จะออกจากจุดที่สนทนาอย่างราบเรียบเมื่อไม่ต้องการหรือไม่สามารถสื่อสารได้ ตัวอย่างของกิจกรรมประเภทนี้ได้แก่

2.1 การหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูล (Avoiding Giving Information)

ครูถามผู้เรียนด้วยคำถามที่ถามข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง เช่น “How old are you?” และผู้เรียนต้องตอบคำถามด้วยประโยค 2 หรือ 3 ประโยคโดยปราศจากการให้ข้อมูลที่เจาะจง ฉะนั้นคำตอบในคำถามข้างต้นจึงได้แก่ “Well, that’s an interesting question. Isn’t it strange how people always feel that they need to know the age of a person? I don’t really think that age is

important at all.....” ในการทำกิจกรรมประเภทนี้ยิ่งผู้เรียนให้คำตอบยาวเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการดี ฉะนั้นครูควรใช้เวลาในการเตรียมตัวแก่ผู้เรียน

2.2 ยูโด (Judo)

ในการทำกิจกรรมนี้ ครูจะบอกผู้เรียนว่าคำถามของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรไม่มีความสำคัญ แต่ผู้เรียนต้องเปลี่ยนการสนทนาให้เป็นไปตามหัวข้อเรื่องที่กำหนด ตัวอย่างเช่น หัวข้อเรื่องได้แก่ “Judo” และถ้าคำถามได้แก่ “Does your mother own a pet ? ผู้เรียนจะต้องพยายามพูดในหัวข้อยูโดให้ได้ และสามารถหยุดการสนทนาเมื่อพูดได้ตามหัวข้อที่กำหนด คำตอบจึงอาจเป็นตามตัวอย่างข้างล่างนี้

Yes, my grandmother keeps an enormous Alsatian dog, because it makes her feel safer when she’s at home alone. When she was younger, of course, she didn’t need a dog because she was extremely fit and active, and right up to the age of sixty she attended judo classes. She believes that judo is very useful for women who live alone, as well as being an exciting sport.....”

3. กิจกรรมการฝึกการถอดความ (Paraphrase) และการพูดอ้อมค้อม

(Circumlocution)

3.1 การอธิบาย (Explanations)

ครูแจกแผ่นกระดาษซึ่งมีชื่อของวัตถุปรากฏอยู่ ผู้เรียนทุกคนจะต้องผลัดเปลี่ยนกันมาพยายามอธิบายคำให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยปราศจากการพูดออกมาโดยตรงว่าคำนั้นคืออะไร ผู้เรียนจะจดบันทึกการเดาคำทั้งหมด และผู้ชนะก็คือบุคคลที่เป็นเจ้าของคำที่ได้รับการเดาถูกต้องจากผู้เรียนมากที่สุด

3.2 การให้คำจำกัดความ (Definitions)

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ โดยที่ผู้เรียนจะได้รับชื่อของวัตถุและจะต้องให้คำจำกัดความของคำดังกล่าวโดยการใช้ Relative Clause เช่น “A car is a vehicle in which you can travel.” หลังจากนั้นแต่ละคู่จะผลัดเปลี่ยนกันอ่านคำจำกัดความ ในขณะที่ผู้เรียนคู่อื่นก็จะตรวจสอบว่าคำจำกัดความนั้นถูกต้องเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอ ผู้เรียนคู่อื่นผู้ซึ่งสามารถให้ชื่อวัตถุที่เหมาะสมคำจำกัดความดังกล่าวก็จะเป็นผู้ที่ได้คะแนน และจะได้คะแนนเพิ่มอีกถ้าสามารถให้คำจำกัดความที่เจาะจงมากขึ้น เช่น “A car is a small vehicle in which you can travel.”

3.3 การถอดความ (Paraphrasing)

กลวิธีประเภทนี้มักใช้สอนให้กับผู้ให้คำปรึกษาและนักจิตบำบัด ซึ่งเป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการถอดความข้อมูลทั้งหมดของคู่สนทนา ตัวอย่างประโยคที่ใช้กลวิธีประเภทนี้ได้แก่ “So you are saying that....” หรือ “You mean...” และกลวิธีประเภทนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการขอความกระจ่างในสิ่งที่ได้ยิน และขอให้คู่สนทนาช่วยถ้าผู้เรียนเข้าใจในบางสิ่งบางอย่างที่ผิดพลาด

4. กิจกรรมการขอความช่วยเหลือ (Appealing for Help)

4.1 การขัดจังหวะ (Interruption)

ผู้เรียนคนที่ 1 จะอ่านบทอ่านจากหนังสือแบบเรียน และผู้เรียนคนที่ 2 จะขัดจังหวะ โดยการขอร้องให้ผู้เรียนคนที่ 1 พูดซ้ำคำเดิมอีกครั้ง ตัวอย่างเช่น

S1 : London is the capital.....

S2 : Sorry, can you repeat this last word again.....

หรือ : Sorry, I couldn't hear the word after 'the'

หรืออาจขอร้องให้ผู้เรียนคนที่ 2 บอกความหมายของคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

S1 : London is the capital of Great Britain.

S2 : Sorry, what does 'capital' mean?

หรือ What do you mean by 'capital'?

กิจกรรมประเภทนี้อาจจัดรวมกับการถอดความโดยที่ผู้เรียนคนที่ 1 ต้องอธิบายว่า คำศัพท์ที่ผู้เรียนคนที่ 2 ถามมีความหมายอย่างไร เช่น ถ้าผู้เรียนคนที่ 2 บอกผู้เรียนคนที่ 1 ว่าไม่เข้าใจคำพูดหรือประโยคทั้งหมดโดยใช้โครงสร้างประโยคดังนี้

S2 : I'm sorry but I don't think I understood you.

หรือ I'm sorry but I couldn't follow you.....

ดังนั้น ในขั้นแรกผู้เรียนคนที่ 1 ต้องพูดซ้ำประโยคเดิมให้ช้ากว่าเดิม แต่ถ้าผู้เรียนคนที่ 2 ยังไม่เข้าใจ และถามอีกครั้ง ผู้เรียนคนที่ 1 จะต้องใช้การถอดความประโยคทั้งหมดเพื่อช่วยแก้ปัญหาในการสื่อสาร

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกกลวิธีในการสื่อสารอาจจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกกลวิธีประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะหรือโดยรวม และรูปแบบของกิจกรรมอาจเป็นการบรรยาย คำหรือภาพ การบอกคำสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติ การพูดบรรยายเหตุการณ์ และเกมต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมอาจเป็นกิจกรรมคู่ และ กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

การทดสอบและการประเมินผลความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร

แบบสอบความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร

เป็นที่ยอมรับกันว่า ทักษะการพูดเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากที่สุดในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แต่ความยากลำบากในการทดสอบทักษะการพูดอันได้แก่ การเตรียมการ และการให้คะแนนในการทดสอบ ทำให้ครูส่วนใหญ่พยายามหลีกเลี่ยงที่จะทดสอบความสามารถทางด้านนี้ จึงก่อให้เกิดความไม่เพียงพอในการทดสอบทักษะนี้ในห้องเรียนทางภาษา (Harold S. Madsen, 1983: 147, Ben Knight, 1992: 294) วิธีการหนึ่งที่ช่วยให้การประเมินผลทางด้านนี้ชัดเจนขึ้นคือการพยายามทำความเข้าใจกับแบบสอบ ซึ่งเป็นเทคนิคในการกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมในการพูดให้ปรากฏ และแบบสอบที่สามารถกระตุ้นพฤติกรรมที่เป็นตัวแทนของความสามารถที่แท้จริงได้ จะทำให้คะแนนที่ได้จากการประเมินมีความตรงและความเชื่อมั่นสูง (Arthur Huges, 1991: 101)

วอลเตอร์ เอช บาร์ทซ์ (Walter H. Bartz, 1979: 1- 3) ได้เสนอแนะแบบสอบทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. บรรยายลักษณะของจริงที่นักเรียนเห็น
2. บรรยายสถานการณ์ที่กำหนด
3. บรรยายการวาดภาพอย่างง่าย ๆ ของวัตถุอย่างหนึ่ง แล้วให้ผู้ฟังในชั้นวาดภาพตามคำบรรยาย
4. บรรยายภาพจากภาพชุดที่กำหนดให้ แล้วให้ผู้ฟังในชั้นเลือกกว่าเป็นภาพใด
5. สัมภาษณ์เพื่อค้นหาข้อมูลจากผู้ฟัง

นิค อันเดอร์ฮิลล์ (Nic Underhill, 1987: 45- 87) ได้เสนอแบบสอบที่ใช้วัดความสามารถในการพูดดังนี้

1. การพูดบทสนทนาหรืออภิปราย (Discussion/ Conversation) การทดสอบประเภทนี้เป็นการทดสอบที่เป็นธรรมชาติมากที่สุดซึ่งแตกต่างจากการสัมภาษณ์โดยที่ผู้ทดสอบจะเป็นผู้ควบคุมการสนทนาและเริ่มต้นการสื่อสาร แต่ผู้เข้ารับการทดสอบก็สามารถเริ่มต้นการสนทนาและเปลี่ยนหัวข้อในการสนทนาได้ ฉะนั้นหัวข้อและทิศทางของการสนทนาจะเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวพันกับการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน

2. การพูดรายงาน (Oral Report) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้ทดสอบจะเตรียมตัวและพูดรายงานซึ่งใช้เวลาในการพูด 5- 10 นาทีในการพูด ผู้เข้ารับการทดสอบอาจดูจากบันทึกที่เตรียมไว้แต่ต้องไม่ใช้การอ่านออกเสียงดัง ในการพูดรายงานผู้เข้ารับการทดสอบอาจใช้สื่อในการนำเสนอและหลังจากนำเสนอข้อมูลจบผู้ฟังก็สามารถตั้งคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบตอบ

3. การอภิปรายและการตัดสินใจร่วมกันของผู้เรียน (Learner- Learner Joint Discussion/ Decision Making) การทดสอบประเภทนี้ผู้เรียน 2 คน จะได้งานซึ่งกำหนดหัวข้อในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและหาข้อตัดสินใจร่วมกัน ฉะนั้นผู้เรียนจะดำเนินการสนทนาโดยปราศจากการแทรกแซงจากผู้สัมภาษณ์

4. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role Play) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เรียนจะต้องแสดงบทบาทสมมุติกับผู้ทดสอบ โดยที่ขั้นต้นผู้เรียนจะได้รับใบงานที่แสดงคำสั่งและบทบาทที่จะต้องใช้ในการพูด

5. การสัมภาษณ์ (Interview) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะตอบคำถามของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งข้อคำถามนั้นจะได้รับการเตรียมไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะค้นหาคำตอบจากผู้รับการทดสอบ ทิศทางและหัวข้อจะถูกควบคุมโดยผู้สัมภาษณ์ และในการประเมินความสามารถนั้นจะพิจารณาได้จากการสนทนาที่แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้นอกจากการตอบคำถามที่ตรงไปตรงมา และผู้สัมภาษณ์อาจจะถามในแต่ละคำถามเพิ่มเติมเพื่อสร้างความมั่นใจในการประเมินระดับความสามารถ

6. การบรรยายระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน (Learner/ Learner Description) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะพูดบรรยายโครงสร้างหรือรูปแบบของตึกหรือวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนอีกคนหนึ่งประกอบโครงร่างให้เหมือนของจริง

7. การบันทึกแบบฟอร์ม (Form- Filling) ในแบบสอบนี้ผู้ทดสอบจะถามผู้เข้ารับการทดสอบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและอื่น ๆ และบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ นอกจากนี้ อาจให้ผู้เข้ารับการทดสอบถามผู้ทดสอบและบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มเช่นกัน

8. การตอบสนองที่เหมาะสม (Making Appropriate Responses) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับกระดาษที่ระบุสถานการณ์ในการสื่อสารและคำถาม เมื่อผู้เข้ารับการทดสอบอ่านจบจะต้องตอบคำถามให้เหมาะสมกับหน้าที่ทางภาษา

9. คำถามและคำตอบ (Question and Answer) ในแบบสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการ

ทดสอบจะต้องตอบคำถามที่ไม่มีความต่อเนื่องกันและเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก แบบสอบชนิดนี้ไม่ได้ทดสอบทักษะการพูดบทสนทนาและมักนิยมใช้ในห้องปฏิบัติการทางภาษา และผู้เข้ารับการทดสอบจะทราบเวลาในการตอบคำถามแต่ละข้อ

10. การอ่านออกเสียงบทสนทนาที่ไม่สมบูรณ์ (Reading Blank Dialogue) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับบทสนทนาที่ไม่สมบูรณ์จากนั้นก็อ่านบทสนทนาโดยเติมบทสนทนาให้สมบูรณ์

11. การใช้รูปภาพในการเล่าเรื่อง (Using Picture or Picture Story) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับรูปภาพหรือชุดรูปภาพเพื่อทำการบรรยายรูปภาพ แต่ผู้ทดสอบจะให้เวลาในการเตรียมตัวก่อนการบรรยาย

12. การพูดให้คำสั่ง/ คำบรรยาย/ และคำอธิบาย (Giving Instruction/ Description/ Explanation) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องพูดบรรยายหรือให้วิธีทำเช่นบรรยายลักษณะของจักรยานบอกวิธีการใช้โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น

13. การสรุปหรือการพูดเล่าเรื่องจากตัวกระตุ้นที่เป็นการฟัง (Precis or Re-tell Story or Text from Aural Stimulus) ในข้อสอบนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องฟังเรื่องจากเทปเมื่อฟังจบก็จะเล่าเรื่องหรือสรุปเรื่องให้ผู้ทดสอบฟัง

14. การพูดเล่าเรื่องจากตัวกระตุ้นที่เป็นการเขียน (Re-Telling a Story from Written Stimulus) ในข้อสอบนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องอ่านเรื่องจากบทอ่านในใจเมื่อฟังจบก็จะเล่าเรื่องด้วยคำพูดของตนเองให้ผู้ทดสอบฟังโดยที่จะไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเนื้อเรื่องอ่านใหม่อีก

15. การอ่านออกเสียงดัง (Reading Aloud) ในข้อสอบนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องอ่านออกเสียงให้ผู้ทดสอบฟัง ซึ่งเรื่องที่อ่านอาจเป็นเนื้อเรื่องหรือบทสนทนาและให้อ่านล่วงหน้าก่อนการทดสอบจริง

16. การแปลและการตีความ (Translating/ Interpreting) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องเลือกเนื้อเรื่องภาษาแม่ที่คุ้นเคย จากนั้นจะต้องอ่านออกเสียงโดยการแปลความเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาเป้าหมาย

17. การพูดเติมประโยคให้สมบูรณ์จากตัวกระตุ้นที่เป็นการฟังหรือการเขียน (Sentence Completion from Aural or Written Stimulus) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับประโยคที่คำในส่วนท้ายประโยคจะขาดหายไปจากนั้นก็อ่านประโยคนั้น ๆ ดัง ๆ โดยที่จะต้องพูดเติมประโยคนั้นให้สมบูรณ์

18. การพูดแก้ไขประโยคให้ถูกต้อง (Sentence Correction) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้เข้า

รับการทดสอบจะได้รับประโยคที่มีข้อผิดพลาด จากนั้นก็จะอ่านประโยคนั้นดัง ๆ โดยที่จะต้องพูดประโยคนั้นให้ถูกต้อง

19. การสร้างประโยคใหม่ (Sentence Transformation) ในข้อสอบประเภทนี้ผู้ทดสอบจะอ่านประโยคที่กำหนด จากนั้นก็ต้องพูดโดยใช้โครงสร้างทางภาษาใหม่

20. การพูดตามประโยคที่ได้ยิน (Sentence Repetition) ผู้เข้ารับการทดสอบจะอ่านออกเสียงตามประโยคที่ได้ยินซึ่งอาจเป็นการฟังจากแถบบันทึกเสียงหรือจากผู้ทดสอบ

ซีริล เจ เวียร์ (Cyril J. Weir, 1990: 74- 80) ได้เสนอแนะแบบสอบที่ใช้วัดความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. การพูดแบบความเรียง (Verbal Essay) ผู้เรียนจะต้องพูดลงในแถบบันทึกเสียง ในหัวข้อที่กำหนดไว้กว้าง ๆ 1 หัวข้อ หรือมากกว่านั้น ใช้เวลาหัวข้อละ 3 นาที

2. การสอบแบบปากเปล่า (Oral Presentation) ผู้เรียนจะต้องพูดสั้น ๆ ในหัวข้อซึ่งได้เตรียมมาก่อนการทดสอบล่วงหน้า หรือในช่วงเวลาสั้น ๆ ก่อนการทดสอบ การพูดแบบนี้แตกต่างจากการพูดแบบความเรียงเพราะเป็นการพูดที่มีการเตรียมมาล่วงหน้า

3. การสัมภาษณ์แบบอิสระ (The Free Interview) การสัมภาษณ์ชนิดนี้ บทสนทนาที่นำมาพูดจะเป็นรูปแบบที่ไม่คำนึงถึงโครงสร้างประโยคมากนัก และไม่มีการควบคุมใด ๆ

4. การสัมภาษณ์แบบควบคุม (The Controlled Interview) กระบวนการในการพูดจะเป็นลักษณะที่ถูกควบคุมให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด เช่น แบบสัมภาษณ์ของ FSI จะมีลักษณะใกล้เคียงกับการสัมภาษณ์แบบควบคุมนี้

5. การถ่ายโอนและอธิบายข้อมูลโดยการเรียงเรียงเหตุการณ์จากภาพชุด (Information Transfer- Description of A Picture Sequence) ผู้เรียนจะต้องเล่าเหตุการณ์โดยใช้ประโยคในรูปอดีตหลังจากที่ดูภาพชุด การจับเวลาจะเริ่มตั้งแต่เมื่อผู้เรียนเริ่มดูภาพเหล่านั้น

6. การถ่ายโอนข้อมูลโดยการตอบคำถามจากภาพเดี่ยว (Information Transfer- Question on a Single Picture) ผู้ทำการทดสอบจะถามคำถามจำนวนหนึ่งให้ผู้เรียนตอบ โดยให้เวลาผู้เรียนในการศึกษาภาพระยะหนึ่ง ลักษณะของภาพอาจแสดงถึงความคิดและทัศนคติของ ผู้คนในภาพ

7. การพูดเพื่อปฏิบัติงานที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Tasks) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

7.1 การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหายระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (Information Gap Student- Student) ลักษณะงานจะเป็นการให้นักเรียนจับคู่สนทนา โดยแต่ละคนจะได้รับข้อมูลเพียงบางส่วน และทั้งสองคนจะต้องสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตนมีซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้งานสมบูรณ์ลงได้

7.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหายระหว่างนักเรียนและผู้ทำการทดสอบ (Information Gap Student- Examiner) แบบสอบชนิดนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความไม่เท่าเทียมกันในปริมาณการพูดของนักเรียนแต่ละคนในการปฏิสัมพันธ์กัน แบบสอบลักษณะนี้จึงให้นักเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการพูดกับผู้ทดสอบโดยตรง

8. บทบาทสมมุติ (Role Play) โดยผู้เรียนจะต้องแสดงบทบาทสมมุติ 1 บทบาท ในการปฏิสัมพันธ์หนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง การปฏิสัมพันธ์นั้นจะเกิดขึ้นระหว่างนักเรียน 2 คน หรือ ผู้ทำการทดสอบเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในบทบาทที่สมมุติด้วย เช่น การทดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรทั่วไปของหน่วยทดสอบทางการศึกษา (GCE - The General Certificate of Education Examination)

เดวิด พี แฮริส (David P. Harris 1990: 86- 88) ได้เสนอแบบสอบทักษะการพูด ดังนี้

1. ให้นักเรียนพูดตามประโยคที่ได้ยิน โดยแต่ละประโยคจะประกอบไปด้วยคำที่ต้องการวัดการออกเสียง 2 คำ
2. ให้นักเรียนอ่านประโยคหรือข้อความสั้น ๆ โดยครั้งแรกให้เวลาอ่านข้อความดังกล่าวในใจประมาณ 2 - 3 นาที แล้วจึงอ่านออกเสียงในระดับความเร็วปกติเพื่อทดสอบการเน้นเสียงหนักเบา ความคล่องแคล่วในการอ่านออกเสียงควบกล้ำ การหยุดเว้นช่วงจังหวะ เป็นต้น
3. ให้เปลี่ยนประโยคที่ได้ยินเป็นรูปแบบประโยคที่ตรงกันข้าม เช่น เมื่อนักเรียนได้ยินประโยคบอกเล่าให้เปลี่ยนเป็นประโยคปฏิเสธ เปลี่ยนประโยคบอกเล่าเป็นประโยคคำถาม หรือเปลี่ยนประโยคในรูปปัจจุบันกาลเป็นอดีตกาล เป็นต้น
4. ให้นักเรียนพูดประโยคข้อความโต้ตอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำหนดให้
5. ให้นักเรียนเล่าเรื่องหรืออธิบายเหตุการณ์ตามภาพชุดที่กำหนดให้

กิลเลียน บราวน์ และ จอร์จ ยูล (Gillian Brown & George Yule, 1993: 109) ได้เสนอแบบสอบที่ใช้ทดสอบความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสามารถจำแนกได้ตามสัมพันธ์

ภาพที่ผู้พูดมีกับตัวกระตุ้นซึ่งอาจเป็นคำสั่งในการทำแบบสอบหรือตัวกระตุ้นที่เป็นข้อคำถาม และข้อความที่เป็นประเด็นการสอบ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แบบสัมพันธ์ภาพคงที่ ได้แก่
 - 1.1 ให้พูดบรรยายสิ่งของหรือภาพ
 - 1.2 ให้พูดบอกคู่สอบวาดภาพ หรือแผนภูมิ
 - 1.3 ให้พูดบอกคู่สอบประกอบชิ้นส่วน เครื่องจักรหรือกลไกอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - 1.4 ให้พูดอธิบายหรือบอกคู่สอบวิธีการจัดเรียงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 - 1.5 ให้บอกทิศทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่ง
2. แบบสัมพันธ์ภาพที่เป็นพลวัต ได้แก่
 - 2.1 ให้พูดเล่าเรื่องซึ่งมีการเปลี่ยนบทบาทตัวละคร เวลา สถานที่ตามท้องเรื่องขึ้นใหม่
 - 2.2 ให้ปากคำในฐานะพยานรู้เห็นที่อยู่ในเหตุการณ์ เช่นในอุบัติเหตุทางท้องถนน การลักทรัพย์ การฆาตกร ฯลฯ
3. แบบสัมพันธ์ภาพที่เป็นนามธรรม ได้แก่
 - 3.1 ให้แสดงความคิดเห็น
 - 3.2 ให้เหตุผลในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

ซีริล เจ เวียร์ (Cyril J. Weir, 1993: 46- 63) ได้เสนอแบบสอบความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร โดยพิจารณาจากปริมาณของปฏิสัมพันธ์ของผู้รับการทดสอบโดยเรียงลำดับตั้งแต่มิปฏิสัมพันธ์น้อยที่สุดจนถึงมีปฏิสัมพันธ์มากที่สุด ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบทางอ้อม (Indirect Format) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 1.1 การออกเสียงประโยคตามที่ได้ยิน (Sentence Repetition) ข้อสอบประเภทนี้จะให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังแต่ละคำถามเพียงครั้งเดียวจากนั้นจึงให้ออกเสียงให้ผู้ทดสอบฟัง
 - 1.2 การพูดสนทนาในสถานการณ์ตามที่ได้ยินในแถบบันทึกเสียง (Mini- Situation on Tape) สำหรับการสอบประเภทนี้จะกระทำในห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยที่ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องตอบคำถามหรือตอบสนองต่อคำถามที่ได้ยินให้มีความเหมาะสมและถูกต้องตามสถานการณ์ต่าง ๆ
 - 1.3 การถ่ายโอนข้อมูล: การเล่าเรื่องจากภาพพูด (Information Transfer: Narration)

on a Series of Pictures) ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องดูชุดรูปภาพที่แสดงลำดับเหตุการณ์ที่ต่อเนื่อง จากนั้นจะต้องเล่าเรื่องโดยใช้โครงสร้างของอดีตกาล อย่างไรก็ตามผู้ทดสอบควรจะให้เวลากับผู้เข้ารับการทดสอบในการศึกษาภาพก่อนการเล่าเรื่องจริง

2. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (Interaction Student with Student Format) ข้อสอบประเภทนี้เป็นข้อสอบที่ผู้ทดสอบไม่มีส่วนร่วมในการสอบ ในขณะที่ผู้เข้ารับการทดสอบจะมีโอกาสในการพูดมากขึ้นและผู้เข้ารับการทดสอบสามารถเลือกผู้ที่ต้องการจะสนทนาได้ตอบด้วยเพื่อให้ผู้เข้ารับการทดสอบรู้สึกสบายใจที่จะสื่อสาร ข้อสอบประเภทนี้ได้แก่

2.1 กิจกรรมงานการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหาย (Information Gap Exercise) โดยทั่วไปงานประเภทนี้จะให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นคู่และแต่ละคนจะได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงบางส่วนและมีข้อมูลบางส่วนที่ขาดหาย ฉะนั้นผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องทำข้อมูลให้สมบูรณ์โดยการพูดสนทนาเพื่อหาข้อมูลจากฝ่ายตรงข้าม

3. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ทดสอบหรือคู่สนทนา (Interaction Student with Examiner or Interlocutor) ได้แก่

3.1 การสัมภาษณ์แบบอิสระ/ การสนทนา (The Free Interview/ Conversation) เป็นการสัมภาษณ์หรือการสนทนาที่ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนและไม่มีการวางแผนหรือกระบวนการใด ๆ ล่วงหน้า ฉะนั้นการสนทนาหรือการสัมภาษณ์ประเภทนี้จะแบบไม่เป็นทางการและไม่ใช่เป็นการปฏิสัมพันธ์เพื่อจุดประสงค์ทางสังคม ผู้เข้ารับการทดสอบสามารถที่จะเป็นผู้เริ่มการสนทนาหรือเปลี่ยนทิศทางของการปฏิสัมพันธ์หรือแนะนำหัวข้อที่พูดใหม่ ผู้เข้ารับการทดสอบมีโอกาสจัดการกับการปฏิสัมพันธ์และใช้เทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน

3.2 การสัมภาษณ์แบบควบคุม (The Controlled Interview) ในการสัมภาษณ์ประเภทนี้กระบวนการของการทดสอบจะได้รับการวางแผนและตัดสินใจล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเตรียมคำถามที่จะถามเพื่อที่จะประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของผู้เข้ารับการทดสอบ ฉะนั้นผู้สัมภาษณ์จึงเป็นผู้จัดการกับการปฏิสัมพันธ์และการเริ่มต้นในการเลือกและดำเนินการพูดตามหัวข้อต่างๆ ผู้เข้ารับการทดสอบจึงเพียงแค่พูดตอบสนองกับผู้ทดสอบ

3.3 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องแสดงบทบาทตามที่กำหนดในการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่สมจริง การสนทนาอาจจะเป็นการแสดงบทบาทของผู้เข้ารับการทดสอบ 2 คน หรือผู้ทดสอบอาจสวมบทบาทเป็นคนหนึ่งของการสนทนา

3.4 การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหายระหว่างนักเรียนและผู้ทดสอบ (Information

Gap: Student/ Examiner) การทดสอบประเภทนี้สามารถป้องกันภาวะที่ไม่สมดุลในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการทดสอบด้วยกันโดยที่ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับแผนภูมิหรือข้อมูลซึ่งไม่สมบูรณ์ ฉะนั้นงานของผู้เข้ารับการทดสอบก็คือการขอข้อมูลที่ขาดหายจากผู้ทดสอบและให้ข้อมูลที่ผู้ทดสอบต้องการ

จึงสรุปได้ว่า แบบสอบความสามารถในการพูด นั้นมีหลายประเภทแต่แบบสอบที่มักนิยมใช้ได้แก่ การบรรยายภาพ การเล่าเรื่อง การสัมภาษณ์ การแสดงบทบาทสมมุติ การบอกทิศทาง การพูดบอกวิธีทำ การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหาย แต่ทั้งนี้ในการเลือกแบบสอบควรคำนึงถึงแนวการเรียนการสอนที่ครูใช้ในปัจจุบัน

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร

ในการประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารนอกจากที่ครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจในการเลือกรูปแบบ และวิธีการของแบบทดสอบแล้ว กระบวนการอีกประการหนึ่งที่จะขาดไม่ได้คือเกณฑ์กำหนดความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนระบบการให้ระดับความสามารถและการให้คะแนน บ่อยครั้งที่พบว่าคะแนนที่ได้จากข้อสอบทักษะการพูดมักจะไม่มีความเชื่อมั่นสูงเพราะผู้ประเมินแต่ละคนให้คะแนนที่แตกต่างกันในผู้เรียนคนเดียวกัน ฉะนั้นการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวครูผู้ทำการประเมินควรต้องศึกษาเกณฑ์ให้เข้าใจตลอดจนฝึกหัดการใช้เกณฑ์ในการประเมิน นอกจากนี้ควรใช้ผู้ประเมินมากกว่า 1 คน เพื่อให้คะแนนที่ได้มีความตรงและความเชื่อถือได้ (Arthur Hughes, 1991: 110) สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เชี่ยวชาญทางการประเมินผลได้ให้เกณฑ์แตกต่างกัน อาทิเช่น

จอห์น แอล ดี คลาร์ก (John L.D. Clark 1972 : 93) ได้ให้เกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการพูด ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบใช้มาตราส่วนประมาณค่าเป็น 4 ระดับดังนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation)

- 1 ออกเสียงไม่เป็นที่เข้าใจหรือไม่พูด
- 2 ออกเสียงผิดมาก ทำให้ยากแก่การเข้าใจ
- 3 ออกเสียงผิดบางครั้งแต่ส่วนใหญ่เป็นที่เข้าใจได้
- 4 ออกเสียงถูกต้องเหมาะสมเป็นที่เข้าใจโดยตลอด

2. คำศัพท์ (Vocabulary)

- 1 ใช้คำศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง จนไม่เป็นที่เข้าใจหรือไม่พูด
- 2 ใช้คำศัพท์ผิดมาก ทำให้ยากแก่การเข้าใจ
- 3 ใช้คำศัพท์ผิดเป็นบางครั้ง แต่โดยทั่วไปใช้ได้ถูกต้องจนเป็นที่เข้าใจ
- 4 ใช้คำศัพท์ถูกต้องเหมาะสมเป็นที่เข้าใจโดยตลอด

3. โครงสร้าง (Structure)

- 1 ใช้โครงสร้างของประโยคผิดเกือบทั้งหมด ทำให้ไม่เป็นที่เข้าใจหรือไม่พูด
- 2 ใช้โครงสร้างโดยทั่วไปผิด แต่มีบางส่วนบางวลีถูกต้อง
- 3 ใช้โครงสร้างโดยทั่วไปถูก มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
- 4 ใช้โครงสร้างประโยคได้ถูกต้องเหมาะสม

4. ความคล่องแคล่ว (Fluency)

- 1 หยุดพูดนาน ๆ ถ้อยคำที่พูดไม่ได้ใจความหรือไม่พูด
- 2 หยุดพูดบ่อย ๆ ตะกุกตะกักแต่สามารถพูดซ้ำและพูดต่อเนื่องไปได้
- 3 พูดต่อเนื่องเป็นธรรมชาติ แต่มีการหยุดชะงักบ้างเป็นบางครั้ง หรือ หยุดเว้นช่วง
จังหวะการพูดในตำแหน่ง หรือจังหวะที่ไม่เหมาะสม
- 4 พูดได้อย่างต่อเนื่องเป็นธรรมชาติ มีการหยุดเว้นช่วงการพูดได้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมเหมือนเจ้าของภาษา

สถาบันบริการทางภาษา (The Foreign Service Institute- FSI , อ้างถึงใน John W. Oller and Kyle Perkins, 1980: 157- 161) ได้สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถในการพูด ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบใช้มาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ดังนี้

1. การออกเสียง (Accent)

- 1 การออกเสียงไม่เป็นที่เข้าใจเลย
- 2 มีข้อบกพร่องในการออกเสียงมาก ยากแก่การเข้าใจต้องออกเสียงซ้ำบ่อย ๆ
เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ
- 3 ออกเสียงซึ่งผู้ฟังต้องฟังอย่างตั้งใจจึงจะเข้าใจความหมาย และมีการออกเสียง
ผิดทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิด
- 4 ออกเสียงผิดเป็นครั้งคราว แต่ไม่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิด
- 5 ไม่มีการออกเสียงที่ผิด แต่ยังออกเสียงได้ไม่เท่าเทียมเจ้าของภาษา

- 6 ออกเสียงเป็นแบบเดียวกับเจ้าของภาษา
2. การใช้ไวยากรณ์ (Grammar)
 - 1 การใช้ไวยากรณ์ผิดโดยสิ้นเชิง
 - 2 มีความรู้ด้านโครงสร้างภาษาที่สำคัญ ๆ น้อยมาก ทำให้การพูดชะงักบ่อย ๆ
 - 3 มีข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา ต้องพูดซ้ำและทำให้ผู้ฟังเข้าใจผิดเป็นครั้งคราว
 - 4 มีข้อบกพร่องในการใช้โครงสร้างภาษาน้ำง แต่ไม่ทำให้เข้าใจผิด
 - 5 มีข้อบกพร่องด้านการใช้โครงสร้างภาษาน้อยมาก
 - 6 มีข้อบกพร่องไม่เกินสองแห่งตลอดเวลาในการสนทนา
3. การใช้คำศัพท์ (Vocabulary)
 - 1 มีความรู้คำศัพท์น้อยมาก แม้แต่ในการสนทนาเรื่องง่าย ๆ
 - 2 มีความรู้คำศัพท์อยู่ในวงจำกัดเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเรื่อง
ส่วนต้งง่าย ๆ
 - 3 การเลือกใช้คำศัพท์บางครั้งยังไม่ถูกต้อง ยังมีปัญหาบ้างในศัพท์ด้านสังคมและ
อาชีพ
 - 4 มีความรู้ศัพท์ด้านอาชีพ และคำศัพท์ทั่วไปพอที่จะสนทนาเรื่องที่ตนสนใจเป็น
พิเศษและเรื่องที่ไม่ต้องใช้ศัพท์เทคนิคได้
 - 5 มีความรู้ศัพท์ด้านอาชีพและคำศัพท์ทั่วไปมาก และสามารถสนทนาได้เป็น
อย่างดีในทุกสถานการณ์
 - 6 ใช้คำศัพท์ได้อย่างกว้างขวางและถูกต้องเท่าเทียมกับเจ้าของภาษาที่ได้รับการ
ศึกษา
4. ความคล่องแคล่วในการพูด (Fluency)
 - 1 การพูดหยุดชะงักเป็นช่วง ๆ และไม่ต่อเนื่องจนไม่สามารถสื่อสารได้
 - 2 การพูดซ้ำมากและไม่ราบรื่นสม่ำเสมอ ยกเว้นในประโยคสั้น ๆ และประโยคที่ใช้
เป็นประจำ
 - 3 การพูดมักจะติดขัดและไม่ราบรื่น แต่ไม่ซ้ำเกินไป
 - 4 การพูดมักจะติดขัดอยู่บ้าง เนื่องจากเลือกใช้คำและเปลี่ยนแปลงคำพูด
 - 5 การพูดราบรื่นและมีความคล่องแคล่ว แต่ยังไม่เท่าเทียมเจ้าของภาษา
 - 6 การพูดราบรื่น และมีความคล่องแคล่วเท่าเทียมเจ้าของภาษา
5. ความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ (Comprehensibility)

- 1 มีความเข้าใจได้ของคำพูดน้อยมาก แม้แต่ในการสนทนาเรื่องง่าย ๆ
- 2 มีความเข้าใจได้ของคำพูดเฉพาะคำพูดซ้ำๆ ง่าย ๆ ในหัวข้อธรรมดา และต้องการให้พูดซ้ำและขยายความทันที
- 3 มีความเข้าใจได้ของคำพูดที่ได้รับการขัดเกลาให้ง่ายขึ้น ยังต้องการการพูดซ้ำและขยายความ
- 4 มีความเข้าใจได้ของคำพูดของผู้มีการศึกษาทั่วไป แต่ยังต้องการการพูดซ้ำและขยายความเป็นครั้งคราว
- 5 มีความเข้าใจได้ของคำพูดของผู้มีการศึกษาโดยตลอด ยกเว้นกรณีที่ใช้ภาษาตลาดเกินไป หรือภาษาที่ไม่พบบ่อย ๆ รวมทั้งการพูดที่ไม่รวดเร็วเกินไปและไม่ชัดเจนมาก
- 6 มีความเข้าใจได้ของคำพูดทั้งในภาษาพูด และภาษาที่เป็นทางการได้เท่าเทียมกับเจ้าของภาษา

วอลเตอร์ เอช บาร์ทซ์ (Walter H. Bartz, 1979: 18- 22) ได้สร้างเกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการพูด โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ และให้คะแนนความสามารถในการพูดในแต่ละองค์ประกอบออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ความคล่องแคล่ว (Fluency)
 - 1 มีการหยุดเว้นช่วงการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติบ่อยมาก หยุดคิดนาน ๆ และการพูดไม่ต่อเนื่อง
 - 2 มีการหยุดเว้นช่วงการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติบ่อยครั้ง หยุดคิดในบางครั้ง การพูดไม่ต่อเนื่อง
 - 3 มีการหยุดเว้นช่วงการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติบ้าง หยุดคิดในบางครั้ง การพูดไม่ต่อเนื่อง
 - 4 ไม่ค่อยมีการหยุดเว้นช่วงการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติ การพูดค่อนข้างราบรื่น
 - 5 ไม่มีการเว้นช่วงการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติ พูดได้อย่างราบรื่นต่อเนื่อง แต่มีสำเนียงที่ทราบได้ว่าเป็นชาวต่างประเทศไม่ใช่เจ้าของภาษา
 - 6 พูดได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องเหมือนเจ้าของภาษา
2. ความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ (Comprehensibility)
 - 1 ไม่สามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้
 - 2 พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้เพียงเล็กน้อย เป็นคำ ๆ เป็นส่วน ๆ ไม่ต่อเนื่องและครบถ้วน

- 3 พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้บ้างเพียงบางส่วนบางวลี
 - 4 พูดให้ผู้ฟังเข้าใจโดยใช้ประโยคง่ายสั้น ๆ
 - 5 พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้เป็นส่วนใหญ่ เกือบทั้งหมด
 - 6 พูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ทั้งหมด
3. ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ (Amount of Communication)
- 1 ไม่สามารถพูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้
 - 2 พูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้น้อยมาก
 - 3 พูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้บ้าง
 - 4 พูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้พอสมควร
 - 5 พูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้เป็นส่วนใหญ่
 - 6 พูดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมด
4. คุณภาพในการสื่อสาร (Quality of Communication)
- 1 พูดไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษา
 - 2 พูดโดยใช้โครงสร้างที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษาได้น้อยมาก
 - 3 พูดได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางภาษาอยู่บ้าง แต่ยังมีปัญหาทางโครงสร้างอยู่มาก
 - 4 พูดได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางภาษาอยู่บ้าง แต่ยังมีปัญหาทางโครงสร้างอยู่บ้าง
 - 5 พูดได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษาเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับโครงสร้างอยู่บ้าง
 - 6 พูดได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษาทั้งหมด
5. ความพยายามในการสื่อสาร (Effort to Communicate)
- 1 ใช้ความพยายามน้อยมากในการพูด และไม่สนใจว่าผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ตนพูดหรือไม่
 - 2 ใช้ความพยายามในการพูดบ้าง แต่ไม่พยายามมากนักในการที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ
 - 3 ใช้ความพยายามอย่างจริงจังที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ โดยพยายามพูดเสริมเพิ่มเติมจากประโยคเดิมบ้าง
 - 4 ใช้ความพยายามอย่างจริงจังที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ ใช้ความพยายามอย่างมาก

ที่จะพูดเสริมเพิ่มเติม เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

5 ใช้ความพยายามเป็นพิเศษในการที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ แสดงออกถึงความพยายามอย่างสูงที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งในสิ่งที่ตนพูดโดยเสริมเพิ่มเติมรายละเอียดมาก

สภาการทดสอบร่วม (The Associated Examining Board Test, อ้างถึงใน Cyril J. Weir 1993 : 43) ได้สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถในการพูด 6 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

1. ความเหมาะสม (Appropriateness)

0 ไม่สามารถที่จะสื่อสารตามหน้าที่ภาษาได้ในการใช้ภาษาพูด

1 สามารถสื่อสารได้ในความสามารถที่จำกัด และการโต้ตอบโดยการใช้ภาษาในลักษณะของวัฒนธรรมทางสังคมยังไม่เหมาะสม

2 แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความพยายามในการตอบสนองทั้งต่อบทบาทและสถานการณ์ ความเข้าใจที่ผิดพลาดทำให้การใช้ภาษาไม่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาในลักษณะวัฒนธรรมทางสังคม

3 เกือบไม่มีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาในลักษณะวัฒนธรรมทางสังคม แต่ข้อผิดพลาดนั้นไม่สำคัญมากพอจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดในการใช้ภาษาทางสังคม

2. การใช้คำศัพท์ตามเป้าหมายได้อย่างเพียงพอ (Adequacy of Vocabulary for Purpose)

0 คำศัพท์ที่ใช้ไม่เพียงพอแม้แต่ในการสื่อสารพื้นฐาน

1 คำศัพท์ที่ใช้อยู่ในขีดจำกัด แต่สามารถแสดงออกทางภาษาถึงความต้องการง่าย ๆ คำศัพท์จำนวนน้อยที่ใช้ทำให้หัวข้อในการปฏิสัมพันธ์นั้นจำกัดอยู่แค่ขั้นพื้นฐานและมีการพูดคำผิดพลาดซ้ำบ่อย ๆ

2 เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาด อันเนื่องมาจากการใช้คำศัพท์ไม่เพียงพอและไม่ถูกต้อง มีการพูดที่ลังเลและไม่ได้เนื้อหาสาระบ่อย ๆ แม้จะมองเห็นได้ว่าการพัฒนาในการใช้คำศัพท์มากขึ้น

3 ในการใช้ภาษาเกือบจะไม่มีการใช้คำศัพท์ที่ไม่เพียงพอและไม่ถูกต้องเลย มีเพียงแค่คำพูดที่ไม่ได้เนื้อหาสาระบ้างเล็กน้อย

3. ความถูกต้องทางไวยากรณ์ (Grammatical Accuracy)

0 ไม่สามารถใช้ภาษาตามหน้าที่ของภาษาได้ รูปแบบไวยากรณ์เกือบทั้งหมดที่ใช้

ไม่ถูกต้องยกเว้นกลุ่มวสีบางกลุ่ม

1 การสร้างประโยคยังคงไม่ปะติดปะต่อกัน มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์บ่อย บางประโยคใช้การได้ แต่การพูดมีลักษณะเป็นห้วง ๆ และมีความลับสนทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์

2 มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์บ้าง มีการพัฒนาการควบคุมการใช้ภาษาในรูปประโยคหลัก ๆ แต่บางครั้งก็ไม่สามารถออกเสียงคำได้อย่างต่อเนื่องกันไปนาน ๆ

3 มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์น้อยมาก สามารถออกเสียงคำและประโยคได้อย่างต่อเนื่องกันนาน ๆ และพูดได้ใจความ

4. ความสามารถในการสื่อภาษา (Intelligibility)

0 จังหวะในการพูดรุนแรงและพูดไม่หยุด ปัญหาในการออกเสียงสูง-ต่ำ และการออกเสียงคำเป็นสาเหตุให้การพูดเกือบจะสื่อภาษาไม่ได้เลย

1 มีการรบกวนจากภาษาที่หนึ่งในจังหวะการพูด การออกเสียงสูง-ต่ำ และการออกเสียงคำ การใช้ภาษาเข้าใจได้ยากต้องมีการพูดซ้ำ ๆ บ่อย ๆ

2 จังหวะการพูด การออกเสียงสูง-ต่ำและการออกเสียงคำต้องใช้การฟังอย่างตั้งใจ มีการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดเป็นระยะ หรือต้องพูดซ้ำบ่อย ๆ

3 การออกเสียงตามฐานที่เกิดเสียงเสียงนั้น สามารถทำให้เจ้าของภาษาเข้าใจได้อย่างมีเหตุผล มีข้อสังเกตได้ว่าเป็นสำเนียงของชาวต่างชาติแต่เกือบไม่มีการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดพลาดเลย การพูดซ้ำ ๆ มีไม่มากนัก

5. ความคล่องแคล่ว (Fluency)

0 การพูดตะกุกตะกัก เรื่องราวไม่ติดต่อกันและขาดเป็นห้วง ๆ

1 การพูดยังคงลังเล ตะกุกตะกัก ข้อความมักไม่สมบูรณ์ยกเว้นในการพูดประโยคสั้น ๆ และประโยคที่พูดไม่ต่อเนื่อง

2 มีการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาในความพยายามที่จะพูดให้ติดต่อกันไป โดยเฉพาะในการเชื่อมประโยค การพูดยังคงมีการลังเลแต่สามารถพูดติดต่อกันไปได้นาน ๆ และความเร็วในการพูดใช้ได้

3 การพูดยังคงลังเลบางขณะ มีลักษณะการพูดที่ราบเรียบในน้ำเสียง และคำพูดไม่สั้นไหลนัย ยังคงมีการหยุดคิดหาคำพูด การพูดทวนซ้ำและการพูดอ้อมค้อมแต่ความสัมพันธ์ภายในประโยคใช้ได้ดี

6. ความตรงประเด็นและความเพียงพอของเนื้อหา (Relevance and Adequacy of Content)

- 0 การตอบสนองทางคำพูดไม่ตรงประเด็นในงานที่ตั้งไว้ และการพูดทั้งหมดยังไม่เพียงพต่อการสื่อสาร
- 1 การตอบสนองทางคำพูดอย่างตรงประเด็นในงานที่ตั้งไว้ยังอยู่ในขีดจำกัด มีการหยุดพูดนาน ๆ และพูดทวนซ้ำอย่างไม่มีจุดหมาย
- 2 การตอบสนองทางคำพูดส่วนใหญ่ตรงประเด็นในงานที่ตั้งไว้ แม่ว่ายังมีช่องว่างในการพูดและคำพูดซ้ำซากอยู่
- 3 การตอบสนองทางคำพูดนั้นตรงประเด็นและเพียงพอต่องานที่ตั้งไว้

แบบสอบ First Certificate in English (FCE) (UCLES. 1987. English as a Foreign Language: General Handbook' 1) เป็นแบบสอบของ UCLES ที่ใช้วัดความสามารถในการพูดได้ กำหนดเกณฑ์ในการประเมินออกเป็น 6 องค์ประกอบ และให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบเป็น 6 ระดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความคล่องในการพูด
 - 0 ไม่สามารถพูดต่อเนื่องได้เลย
 - 1 การพูดขาดเป็นช่วง ๆ มาก
 - 2 ติดตะกุกตะกักมากแม้จะพูดเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน
 - 3 ไม่ติดตะกุกตะกักมากนักในการพูดเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน แต่จะติดบ้างเมื่อพูดเรื่องที่เป็นนามธรรม
 - 4 ติดตะกุกตะกักน้อยมากเมื่อพูดเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน ยังพูดไม่คล่อง เมื่อสนทนาเรื่องที่เป็นนามธรรม แต่ไม่ทำให้ผู้ฟังต้องใช้ความอดทนมากนักในการติดตามฟังให้รู้เรื่อง
 - 5 ใช้ความเร็วและจังหวะจะโคนได้อย่างเป็นธรรมชาติเมื่อพูดเรื่องราวในชีวิตประจำวันทั่วไป แต่อาจติดตะกุกตะกักบ้างถ้าพูดเรื่องที่เป็นนามธรรม
2. ความถูกต้องด้านไวยากรณ์
 - 0 ไม่รู้ว่าจะใช้โครงสร้างพื้นฐานอย่างไร
 - 1 ใช้โครงสร้างพื้นฐานผิด ๆ มาก
 - 2 ใช้โครงสร้างพื้นฐานไม่ถูกต้องบ่อยครั้งเมื่อพูดเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และไม่พยายามใช้โครงสร้างที่ซับซ้อนหรือถ้าใช้ก็ใช้อย่างผิด ๆ มาก
 - 3 สามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานได้ดีพอในการพูดเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันแต่ใช้โครงสร้างที่ซับซ้อนผิด

4 สามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง แต่ในบางครั้งอาจจะใช้โครงสร้างที่ยาก ๆ ผิดไป

5 แทบจะไม่มีที่ผิดหรือมีที่ผิดน้อยมากในการใช้โครงสร้างต่าง ๆ ในวงกว้าง รวมทั้งการใช้กาล คำบุพบท ฯลฯ สามารถพูดได้อย่างเป็นที่เข้าใจดีในเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และในเรื่องที่เป็นนามธรรม

3 การออกเสียง : ระดับประโยค

0 ลงเสียงหนักเบาและใช้เสียงสูงต่ำผิดมากจนผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจได้เลย

1 การลงเสียงหนักเบาและใช้เสียงสูงต่ำแปร่งมากจนแทบจะไม่เข้าใจเลยว่าพูดอะไร

2 รูปแบบการออกเสียงแปร่งมากเป็นส่วนใหญ่ มีการแบ่งถ้อยคำผิด ๆ ทำให้เข้าใจได้ยากกว่าพูดอะไร

3 ใช้การลงเสียงหนักเบา จังหวะจะโคน ระดับเสียง ฯลฯ แปร่งมาก จนผู้ฟังก็ยังไม่สามารถเข้าใจได้เกือบทั้งหมด

4 ใช้การลงเสียงหนักเบา จังหวะจะโคน ระดับเสียงสูงต่ำ ฯลฯ ได้ถูกต้อง จนผู้ฟังเข้าใจได้ถึงแม้ว่าจะพูดเสียงแปร่ง

5 ใช้การลงเสียงหนักเบา ใช้เสียงสูงต่ำ จังหวะจะโคน ระดับเสียงและการต่อเนื่องของเสียงระหว่างคำได้อย่างเป็นธรรมชาติ

4. การออกเสียง : ระดับคำ

0 ฟังไม่เข้าใจเลย

1 ออกเสียงคำไม่ชัดจนแทบจะฟังไม่ออกว่าเป็นภาษาอังกฤษ

2 ออกเสียงคำเดียว ๆ ไม่ชัด

3 ออกเสียงได้ชัดพอที่จะทำให้เข้าใจได้อย่างกว้าง ๆ ว่าพูดอะไร

4 ออกเสียงคำเดียว ๆ ชัดเจนดีพอที่จะฟังออกได้อย่างสบาย ๆ

5 ออกเสียงคำเดียว ๆ แทบจะถูกต้องทั้งหมดทำให้เข้าใจได้โดยตลอด

5 การสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์

0 สื่อสารได้น้อยมาก

1 แทบจะสื่อสารเรื่องพื้น ๆ ไม่ได้

2 สื่อสารไม่เป็นธรรมชาติเลยแม้ว่าจะเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน

3 สื่อสารได้เข้าใจเพียงพอเป็นส่วนใหญ่ในเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน แต่ยัง

ติดขัดและสื่อสารไม่ได้ดีเมื่อสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่คาดคิดไว้

4 สื่อสารอย่างได้ผลในเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน แต่ยังขาดการสนองตอบอย่างเป็นธรรมชาติเมื่อพูดถึงเรื่องที่เป็นนามธรรม

5 สื่อสารอย่างได้ผลทั้งด้านการพูดและการฟัง ทั้งในเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน และเรื่องที่เป็นนามธรรม

6. การใช้ศัพท์

0 วงศัพท์จำกัดมากจนสื่อสารเพียงเล็กน้อยไม่ได้

1 ขาดศัพท์มากจนทำให้เกือบไม่สามารถสื่อสารได้

2 วงศัพท์น้อยไม่เพียงพอที่จะสนทนาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน

3 วงคำศัพท์เพียงพอสำหรับพูดเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน แต่อาจมีปัญหาเมื่อสนทนาเรื่องที่เป็นนามธรรม

4 ติดขัดเล็กน้อยในเรื่องการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และยังอ่อนในด้านการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นนามธรรม

5 ใช้วงศัพท์ได้อย่างกว้างขวางในเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และมีวงศัพท์เพียงพอในการสนทนาเรื่องที่เป็นนามธรรม

แบบสอบของ อิสราเอล (Israeli Exam อ้างถึงใน Penny Er, 1996: 135) เป็นข้อสอบที่ใช้วัดความสามารถทางภาษาของผู้เรียนที่กำลังจะจบการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศอิสราเอล โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารออกเป็น 2 องค์ประกอบ และแบ่งระดับของการให้คะแนนความสามารถในการพูดในแต่ละองค์ประกอบออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 ไม่มีการพูดหรือพูดน้อยมากจนไม่สามารถเข้าใจได้

2 ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง และมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในการใช้โครงสร้าง ไวยากรณ์พื้นฐานและมีการพูดออกเสียงที่แสดงให้เห็นถึงสำเนียงภาษาแม่ของผู้พูดอย่างเด่นชัด

3 มีการใช้คำศัพท์ในวงจำกัด มีข้อผิดพลาดในการใช้โครงสร้าง ไวยากรณ์อย่างเด่นชัดและมีการพูดออกเสียงที่แสดงถึงสำเนียงของภาษาแม่ปะปนเล็กน้อย

4 มีการใช้คำศัพท์ในระดับที่กว้างขึ้น แต่ยังคงใช้โครงสร้างไวยากรณ์ผิดบ้างในบางโอกาส และมีการพูดออกเสียงที่แสดงถึงสำเนียงของภาษาแม่ปะปนเล็กน้อย

5 มีการใช้คำศัพท์ในวงกว้างได้ถูกต้องและเหมาะสม ไม่มีข้อผิดพลาดในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์อย่างเด่นชัด และมีสำเนียงการพูดที่เหมือนเจ้าของภาษาหรือมีสำเนียงของภาษาแม่ปะปนน้อยมาก

2. ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา (Fluency)

- 1 ไม่สามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้เลย
- 2 หยุดพูดบ่อยครั้งและพูดสั้น ๆ และบางครั้งยากต่อความเข้าใจ
- 3 สามารถพูดสื่อสารความคิดได้ แต่ยังคงพูดสั้น ๆ และหยุดเว้นช่วงการพูดในบางครั้ง
- 4 สามารถพูดสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระยะสั้น
- 5 สามารถพูดได้เข้าใจง่ายและเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารและมีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลในระยะยาว

จะเห็นได้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น มักแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ใช้ในการทดสอบ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ที่มักได้รับความสนใจและกล่าวถึงได้แก่ ความถูกต้องของการใช้ภาษา อันรวมถึง การออกเสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ และ ทักษะการพูด ได้แก่ ความคล่องแคล่วของการพูด อันรวมถึง ความเร็ว ความเข้าใจ และประสิทธิภาพในการสื่อสาร

การทดสอบและประเมินผลกลวิธีในการสื่อสาร

แบบสอบกลวิธีในการสื่อสาร

เนื่องจากการเรียนการสอนกลวิธีในการสื่อสารนั้นได้ถูกละเลยจากหลักสูตร และครูผู้สอน จึงแทบจะไม่มีกิจกรรมใดที่พัฒนาขึ้นเพื่อฝึกกลวิธีในการสื่อสาร (Zoltan Dornyei and Sarah Thurrell, 1991: 17) ฉะนั้นในการทดสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสารจึงได้รับกล่าวถึงน้อยเช่นกัน แต่จากการศึกษาค้นคว้า บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการทดสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสาร พบว่ามีผู้เชี่ยวชาญทางการเรียนการสอนภาษาได้เสนอแนะแบบสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสารไว้ดังนี้

จอร์จ ยูล และ อีเลน ทาโรน (George Yule and Elaine Tarone, 1987: 185- 186) ได้เสนอให้ใช้วิธีการของกิจกรรมมุ่งงาน (Task- Based Methodology) เป็นแบบสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสาร โดยผู้สอนอาจให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่าเรื่อง (Narration) การบรรยายภาพ (Description) และการให้คำสั่ง (Instruction) และผู้พูดจะต้องถ่ายโอนข้อมูลที่ได้เห็นจากรูปภาพหรือตัวกระตุ้นให้ผู้ฟัง เพื่อผู้ฟังจะต้องปฏิบัติงานให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ จอร์จ ยูล และ อีเลน ทาโรน ให้ตัวอย่างของแบบสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสารที่ใช้กิจกรรมมุ่งงานดังกล่าว โดยการให้ผู้เรียนคนหนึ่งดูรูปภาพจากวีดิทัศน์ ซึ่งเนื้อหา มี 3 ประเภท ได้แก่ บรรยายวัตถุ 4 ชิ้น พูดให้คำสั่งในการประกอบเครื่องมือ และพูดเล่าเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชั้นเรียน ในขณะที่ผู้เรียนคนที่สองจะไม่ได้ดูวีดิทัศน์ดังกล่าว หลังจากนั้นผู้เรียนคนที่ 1 ก็จะพูดบรรยายสิ่งที่ได้พบเห็นให้ผู้ฟังได้ปฏิบัติกิจกรรมมุ่งงานซึ่งอาจได้แก่ การระบุ เลือก หรือประกอบวัตถุตามคำบรรยาย เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีผู้วิจัยหลายท่านได้ใช้รูปแบบของกิจกรรมมุ่งงานประเภทต่าง ๆ ในการวิจัยเพื่อทดสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนภาษาที่สอง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. งานการสัมภาษณ์ (Interview Task) เป็นแบบสอบประเภทหนึ่งที่มีนักวิจัยหลายท่านได้ใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการใช้ภาษาและกลวิธีในการสื่อสารจากผู้เรียน (Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 19- 20, Judith E. Liskin- Gasparro, 1996: 319)
2. งานการบรรยายภาพ (Picture Description Task) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสนใจจากผู้วิจัย ภาพที่ให้บรรยายเป็นภาพของวัตถุโดยทั่วไป ภาพที่มีรูปทรงที่แตกต่างกันหรือภาพของเหตุการณ์ ให้ผู้เรียนพูดคำศัพท์ตามรูปภาพซึ่งในภาพจะมีคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยเพื่อที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กลวิธีในการสื่อสาร (Theo BouGaerts and Nanda Poulisse, 1989: 258- 295, Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 19- 20, เกษณี มณีรัตน์, 2534: 92- 99,) หลังจากให้ผู้เรียนบรรยายคำศัพท์ตามรูปภาพแล้ว จึงให้ผู้ฟังเลือกรูปภาพให้ตรงกับที่บรรยาย หรือเรียงลำดับรูปภาพตามที่ได้ยิน
3. งานการเล่าเรื่องใหม่ (Story Retell Task) แบบสอบประเภทนี้ครูจะให้ผู้เรียนดูรูปภาพชุดและฟังคำบรรยายเรื่องที่เป็นภาษาแม่ หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนเล่าเรื่องใหม่อีกครั้งตามที่ได้ยินเป็นภาษาเป้าหมาย (Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 19- 20)
4. งานการบรรยายความหมายของคำ (Concept- Identification Task) แบบสอบ

ประเภทนี้ครูจะให้ผู้เรียนบรรยายความหมายของคำศัพท์จากบัตรคำศัพท์ที่ผู้เรียนเลือก โดยจะต้องบรรยายเป็นภาษาเป้าหมายแต่ห้ามพูดคำศัพท์และคำแปลออกมาโดยตรง เพื่อให้ผู้ฟังสามารถเลือกบัตรคำศัพท์ได้ถูกต้อง (Tahereh Paribakht, 1985: 133, Chen Si- Qing, 1990: 159, กาญจนา เคียรประภัสสร, 2536: 70)

5. การพูดเล่าเรื่องจากภาพชุด (Narration) ผู้สอนจะให้ผู้เรียนเล่าเรื่องจากภาพชุด โดยใช้โครงสร้างเป็นอดีต (Ahmed Fakhri, 1984: 21)

ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่า การทดสอบกลวิธีในการสื่อสารนั้น สามารถทำได้หลายวิธี แต่แบบสอบที่มักนิยมใช้กัน ได้แก่ การบรรยายภาพ การบรรยายคำศัพท์ การเล่าเรื่อง และการสัมภาษณ์ แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวควรเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้พูดได้ถ่ายโอนข้อมูลจากสิ่งที่พบเห็นให้ผู้ฟังรับทราบ

วิธีการประเมินกลวิธีในการสื่อสาร

แบบสอบตลอดจนวิธีการในการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสารให้ปรากฏนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่เอื้ออำนวยต่อการประเมินความสามารถทางด้านนี้ อย่างไรก็ตามการประเมินกลวิธีในการสื่อสารที่ผู้เรียนใช้ก็เป็นเรื่องที่ควรได้รับความสนใจ ปัญหาที่พบเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลทางด้านนี้ได้แก่ ครูผู้สอนภาษายังไม่คุ้นเคยกับกลวิธีการสื่อสารแต่ละประเภท บางครั้งจึงไม่สามารถแยกแยะกลวิธีการสื่อสารแต่ละวิธีออกจากกันได้ อีกทั้งยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการในการประเมิน (กาญจนา เคียรประภัสสร, 2536: 50) และจากการศึกษาทางวิจัยทางด้านกลวิธีในการสื่อสารพบว่า การประเมินการใช้กลวิธีในการสื่อสารที่ผู้วิจัยมักใช้กันนั้นมี 2 วิธี ดังนี้

1. การประเมินในเชิงปริมาณ มีงานวิจัยจำนวนมากใช้การสังเกตและนับจำนวนความถี่ของกลวิธีในการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณเพื่อศึกษาว่าผู้พูดใช้กลวิธีใดบ้างในระหว่างที่เกิดปัญหาในการสื่อสารโดยอาจศึกษาเปรียบเทียบกับความสามารถทางภาษาหรือองค์ประกอบอื่น ๆ (Ahmed Fakhri, 1984: 23, Theo BouGaerts and Nanda Poulisse, 1989: 258- 259, Olga Corrales and Mary Emily Call, 1989: 229, Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 22- 23, เกษณี มณีรัตน์, 2534, Tahereh Paribakht, 1985: 138, Chen Si- Qing, 1990: 167)

2. การประเมินในทางคุณภาพ เป็นการประเมินโดยให้ความสำคัญกับคุณภาพมาก

กว่าปริมาณ เพราะผู้ใช้กลวิธีในการสื่อสารปริมาณมากก็ได้หมายความว่าผู้นั้นมีความสามารถในการสื่อสารมาก ซึ่งจากงานวิจัยของ แนندا โพลิชเซ และ เอริก ชคิลส์ (Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 15- 48) ที่พบว่า ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูงจะใช้กลวิธีในการสื่อสารน้อยกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ ฉะนั้นการประเมินจึงไม่พิจารณาเพียงแต่ความถี่ของการใช้ แต่จะเป็นการให้ระดับความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารซึ่งวิธีการให้ระดับความสามารถทางด้านนี้จะประเมินจากความถี่ของการใช้และผลสัมฤทธิ์ในการสื่อสาร กล่าวคือถ้าผู้พูดใช้กลวิธีในการสื่อสารในปริมาณที่มากและยังไม่สามารถสื่อความหมายได้ก็ถือว่ามีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารต่ำ แต่ถึงแม้ว่าผู้พูดจะใช้กลวิธีในการสื่อสารน้อยครั้ง แต่ถ้าการสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จ ก็ถือได้ว่า ผู้พูดมีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารสูง (Elaine Tarone and George Yule, 1987: 160- 161, Chen Si- Qing, 1990: 161) สำหรับระดับของความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร เชน ซี ชิง (Chen Si- Qing, 1990: 161) ได้ให้เกณฑ์ในการประเมินความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารดังนี้

- 5 หมายถึง การเป็นผู้มีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารที่สูงมาก กล่าวคือ ใช้กลวิธีในการสื่อสารน้อยครั้งมากแล้วสามารถสื่อสารได้ทันที
- 4 หมายถึง การเป็นผู้มีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารสูง กล่าวคือใช้กลวิธีในการสื่อสารน้อยครั้งแล้วสามารถสื่อสารได้ง่าย
- 3 หมายถึง การเป็นผู้มีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารปานกลาง กล่าวคือใช้กลวิธีในการสื่อสารจำนวนปานกลางแล้วสามารถสื่อสารได้
- 2 หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารค่อนข้างต่ำ กล่าวคือใช้กลวิธีในการสื่อสารจำนวนมากแล้วจึงสามารถสื่อสารได้
- 1 หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารต่ำ กล่าวคือใช้กลวิธีในการสื่อสารจำนวนมากแต่ก็ไม่สามารถสื่อสารได้ทุกกรณี

อย่างไรก็ตามกลวิธีในการสื่อสารเป็นเรื่องของกระบวนการวางแผนอย่างมีสติของผู้พูด ผู้พูดต้องใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสื่อสาร ในการที่จะทราบว่าผู้เรียนใช้กลวิธีในการสื่อสารใดในการแก้ไขปัญหาจึงควรที่จะศึกษาว่าผู้เรียนใช้กระบวนการความคิดอย่างไรด้วย

อนิตา เวนเดน และ โจน รูบิน (Anita Wenden and Joan Rubin, 1987: 32- 33) ได้เสนอแนะวิธีการประเมินกลวิธีในการสื่อสารที่ให้ความสำคัญกระบวนการคิดของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนรายงานด้วยการพูด (Verbal Report) ผู้เรียนจะพูดว่ากำลังทำอะไรในระหว่างการแก้ปัญหาในการสื่อสาร ซึ่งการรายงานด้วยการพูดสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภทดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self- Report) เป็นการที่ให้ผู้เรียนบรรยายพฤติกรรมโดยทั่วไปที่ทำในระหว่างการใช้ภาษา ซึ่งอาจทำโดยการให้ผู้เรียนตอบคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้ภาษาหรืออาจให้ผู้เรียนกรอกแบบประเมินที่ประกอบด้วยข้อความที่บรรยายถึงพฤติกรรมโดยทั่วไป ตัวอย่างเช่น ผู้สอนให้ผู้เรียนตอบแบบประเมินโดยให้ผู้เรียนระบุปริมาณของพฤติกรรมในการแก้ปัญหาในแต่ละข้อความ ดังตัวอย่างของข้อความที่ระบุปริมาณการใช้ต่อไปนี้

ระดับ 1	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ
ระดับ 2	หมายถึง	โดยทั่วไปไม่ค่อยปฏิบัติ
ระดับ 3	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ระดับ 4	หมายถึง	โดยทั่วไปปฏิบัติ
ระดับ 5	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่เสมอ

2. การสังเกตด้วยตนเอง (Self- Observation) เป็นการที่ให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนบรรยายถึงพฤติกรรมที่ทำในระหว่างการพูด เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน ซึ่งอาจกระทำหลังจากที่ผู้พูดได้ใช้ภาษาทันที หรือหลังจากนั้น 20 นาที การประเมินด้วยวิธีนี้มักใช้กับกรณีที่คุณต้องการที่จะศึกษาพฤติกรรมที่เจาะจง

3. การแสดงกระบวนการคิดของตนเอง (Self- Revelation) เป็นการพูดเพื่อรายงานพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือพฤติกรรมโดยทั่วไปที่กระทำในการสื่อสาร เทคนิคการคิดดัง (Think Aloud) ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ทราบกระบวนการคิดของผู้เรียนในขณะที่กำลังสื่อสาร ซึ่งการประเมินแบบนี้ผู้สอนมักให้ผู้พูดบรรยายความคิดในระหว่างการสื่อสารที่ละคนหรืออาจกระทำหลังจากสิ้นสุดการสื่อสาร จึงสามารถกระทำได้นอกชั้นเรียนหรือในสถานที่ที่ผู้เรียนกำลังสื่อสาร อย่างไรก็ตามผู้สอนอาจตั้งคำถามเพิ่มเติมเมื่อรู้สึกว่าคุณสมบัติที่ผู้เรียนให้ไม่เพียงพอ

อาจสรุปได้ว่า การประเมินผลความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารนั้นสามารถกระทำได้ 3 วิธี ได้แก่ 1) การประเมินในทางปริมาณ เป็นการสังเกตจากพฤติกรรมในการสื่อสาร เพื่อ

ศึกษาปริมาณความถี่ของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร 2) การประเมินในทางคุณภาพ โดยนำจำนวนครั้งของการใช้กลวิธีในการสื่อสารมาตีค่าเป็นคะแนนออกมาเป็นความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน 3) การรายงานด้วยคำพูด ซึ่งอาจทำได้โดยให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนบรรยายพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำโดยทั่วไปเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในการสื่อสาร หรืออาจใช้เทคนิคการคิดดัง เพื่อให้ผู้พูดรายงานพฤติกรรมอันเกิดจากการคิดอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัย ที่ศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว และสามารถสรุปเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) งานวิจัยที่ศึกษาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) งานวิจัยที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิค วิธีการสอนต่าง ๆ ที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ 3) งานวิจัยที่ศึกษาความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. งานวิจัยที่ศึกษาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จุฑาภรณ์ ชาวไทย (2528: 53- 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่างกัน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษ ที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูงและต่ำ และเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของสถานสอนภาษาเอยูเอ 1 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ครูสอนภาษาอังกฤษ 1 ฉบับและแบบประเมินผลการสัมภาษณ์ 1 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูง มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3 หมายความว่า สามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วและถูกต้องในการสนทนาทุกระดับโดยมีข้อบกพร่องทางด้านการออก

เสียงและไวยากรณ์เล็กน้อย ส่วนครูภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่ำ มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2 หมายความว่าสามารถพูดภาษาอังกฤษได้โดยมีความรู้ด้านไวยากรณ์และคำศัพท์พอเพียงที่จะสนทนาในเรื่องต่าง ๆ ด้านอาชีพ และสังคมบางเรื่องได้ และครูสอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่ต่างกัน มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กาญจนา จงอุตสาห์ (2531: 61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ระดับความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามระดับพฤติกรรมทางการพูด 5 ขั้น ของ รีเบคคา เอ็ม วาเล็ด และ เรอเน เอ็ส ดิสสิก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับขั้นที่ 1 คือ ขั้นทักษะกลไก แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ต่ำมาก

ศุภรัตน์ ภัทรานนท์ (2532: 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ระดับความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามระดับพฤติกรรมทางการพูด 5 ขั้น ของ รีเบคคา เอ็ม วาเล็ด และ เรอเน เอ็ส ดิสสิก ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับขั้นที่ 1 คือขั้นทักษะกลไกเท่านั้น แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ต่ำมาก

พรศรี ใจงาม (2534: 125- 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองกับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง” ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จากวิทยาลัยพลศึกษา รวม 8 แห่ง จำนวน 320 คน เป็นนักศึกษาชาย 160 คน และนักศึกษาหญิง 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดความรู้สึก

เห็นคุณค่าในตนเองและแบบสอบถามความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิค วิธีการสอนต่างๆ ที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ชัยวัฒน์ ตัณฑรังสี (2529: 33- 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษเทคนิคของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่สามที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง” ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ แผนกการโรงแรมที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเทคนิค 6 (อ 314) จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 28 คน รวมทั้งหมด 56 คน นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษเทคนิคไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้กำหนดให้นักศึกษากลุ่มแรกเรียนด้วยการใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มหลังเรียนโดยการใช้เกม เมื่อสิ้นสุดการสอนได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในการพูด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยการใช้สถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ในการพูดและมีทักษะในการสื่อสารภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มนักศึกษาที่เรียนโดยการใช้เกม

รตากรณ์ มานพวงศ์ (2529: 51- 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการพูดภาษาอังกฤษโดยการใช้สื่อประสมกับวิธีสอนตามปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุนนที่รุทธารามวิทยาคม” ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนคณิตศาสตร์- วิทยาศาสตร์ ที่กำลังเรียนในภาคปลายปีการศึกษา 2528 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยการใช้สื่อประสม และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการพูดหลังการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้สื่อประสมมีผลสัมฤทธิ์ทางการพูดสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นริศรา ดานวงศ์ (2536: 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้เทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะฟัง- พูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดอนพุดวิทยา อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2536 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงมา 2 ห้อง ๆ ละ 30 คน และให้ห้องที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่เรียนเทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันโดยตรง และอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมเรียนเทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันโดยอ้อม นักเรียนทั้ง 2 ห้องมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะฟัง- พูดก่อนและหลังการสอนด้วยแบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันโดยตรงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะฟัง- พูดสูงกว่านักเรียนที่เรียนเทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันโดยอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นพพร กระจำพจน์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้วีดิทัศน์ในการพัฒนาการฟัง- พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาคร” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 66 คน ที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษเท่ากัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้กลุ่มทดลองใช้บทเรียนวีดิทัศน์เป็นสื่อประกอบการสอน ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นใช้วิธีการสอนแบบปกติ เมื่อสิ้นสุดการสอนจึงทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะฟัง- พูด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนวีดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทักษะการฟัง- พูดสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อการใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอน

ธนวรรณ ทวีสุวรรณ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมเทคนิคการละครที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปัญญาบรรณ” ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปัญญาบรรณ จำนวน 33 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกกิจกรรมเทคนิคการละคร 10 กิจกรรม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ตัวอย่างประชากรได้รับการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการพูดโดยการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบ

ว่าคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการละครสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชาติ หล่อนกลาง (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการฟัง การพูดและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติโดยใช้การ์ตูนกับการสอนตามคู่มือครู” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจันทบุรีเบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติโดยใช้การ์ตูน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้เวลาในการทดลองสอนกลุ่มละ 14 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ทำการทดสอบหลังการสอนด้วยแบบสอบถามความสามารถทางการฟัง การพูด และวัดความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านทักษะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติโดยใช้การ์ตูนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติโดยใช้การ์ตูนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง การพูดเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบกับสถานการณ์จำลอง และการสอนตามคู่มือครู” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนวังหลังวิทยาคม อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดปราจีนบุรี จัดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบกับสถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูดเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลอง และการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง การพูดเพื่อการสื่อสารภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถาน

การณ์จำลองและที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลอง มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษภายหลังการทดลองไม่สูงกว่าก่อนการทดลอง และ 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลอง มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง การพูดเพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง การพูดเพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน 5) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง การพูดเพื่อการสื่อสารไม่แตกต่างกัน 6) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบสถานการณ์จำลอง และการสอนตามคู่มือครูมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน

สนธยาพรพรชัย ยาท่วม (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบ T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีดิวิวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก 1 (อ 011) จำนวน 70 คน จับฉลากให้เป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน ดำเนินการทดลองสอนโดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน หลังจากสิ้นสุดการทดลองจึงทำการทดสอบความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษ และพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษ ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่พัฒนาตามแนวทฤษฎีอรรถฐานและการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลัง

เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. งานวิจัยที่ศึกษาความสามารถด้านกลวิธีในการพูดเพื่อการสื่อสาร

นาตยา วงศ์รักมิตร (2529: 59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษากับความสามารถในการสื่อและรับสารภาษาโดยทักษะมาลาทางเสียง” ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 1 วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 100 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษา ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟังและพูดสามารถทำนายได้โดยองค์ประกอบของสมรรถวิสัยในการสื่อความหมายทางภาษา ได้แก่ ความสามารถด้านกลวิธีการสื่อความหมาย ความรู้กฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค ความรู้กฎเกณฑ์การใช้ภาษาในสังคม ความรู้ระเบียบวิธีของภาษาด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ทั้งนี้ความสามารถด้านกลวิธีการสื่อความหมายมีความสำคัญที่สุด

ใหม่ ต้น (2532: 114- 115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “วิธีการสื่อความหมายโดยใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยระดับอุดมศึกษา” ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 14 คน แบ่งออกเป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงและต่ำ กลุ่มละ 7 คน และเจ้าของภาษาอังกฤษเป็นชาวอเมริกัน 14 คน การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีให้นักศึกษาเล่าเรื่องจากภาพให้เจ้าของภาษาฟัง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลวิธีในการสื่อสารที่นักเรียนไทยใช้ได้แก่ การขอความช่วยเหลือ (Appealing for Help) การใช้คำใกล้เคียง (Approximation) การหลีกเลี่ยง (Avoidance) การขอยืมคำในภาษาไทย (Borrowing) การให้ความกระจ่าง (Clarification) การให้บริบท (Contextualization) การแปลคำต่อคำ (Literal Translation) การถอดความ (Paraphrase) การใช้ส่วนของคำ (Partialization) และการทำท่าทำใบ้ (Mime)

2. นักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ใช้กลวิธีในการสื่อสารเหมือนกัน แต่ต่างกันที่ความถี่ของการใช้กลวิธีในการสื่อสารแต่ละประเภท โดยนักศึกษากลุ่มต่ำใช้กลวิธีการหลีกเลี่ยง การพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง การเรียงลำดับคำแบบภาษาแม่ และการทำท่าทำใบ้ มากกว่านักศึกษากลุ่มสูง

3. กลวิธีในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูง ได้แก่ การทำท่าทำใบ้และการถอดความ

ส่วนกลวิธีในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต่ำ ได้แก่ การหลีกเลี่ยง และการใช้ส่วนของคำ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของกลวิธีในการสื่อสาร คือ ความไวต่อความรู้สึก (Sensitivity) ของเจ้าของภาษา ปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล ความรู้พื้นฐานและการออกเสียง

เกษณี มณีรัตน์ (2534: 92- 99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการใช้กลวิธีการสื่อสารวิชาภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หกในโรงเรียนรัฐบาล 40 คน และในโรงเรียนเอกชน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ รูปภาพ 4 รูป และแบบสังเกตพฤติกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หกในโรงเรียนเอกชนสามารถแสดงพฤติกรรมในการใช้กลวิธีในการสื่อสารวิชาภาษาอังกฤษ ได้ดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หกในโรงเรียนรัฐบาลโดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กาญจนา เคียรประภัสสร (2536: 85- 88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา” ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบการใช้กลวิธีในการสื่อสารและแบบสังเกตและประเมินความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 50.75 เมื่อจำแนกตามแผนการเรียนพบว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีค่ามัชฌิมเลขคณิต สูงกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลป์- ภาษา นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้กลวิธีการสื่อสารโดยใช้ภาษาที่สองภาษาเดียวมากที่สุด รองลงมาคือใช้กลวิธีการใช้ท่าทางและการใช้กลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองปนกันน้อยที่สุด

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่าม้งงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถสรุปงานวิจัยเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) งานวิจัยที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิค วิธีการสอนต่าง ๆ ที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) งานวิจัยที่ศึกษาความ

สามารถด้านกลวิธีในการพูดเพื่อการสื่อสาร และ 3) งานวิจัยที่ศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. งานวิจัยที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิค วิธีการสอนต่างๆ ที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

โมฮัมเหม็ด อัซซาด อลัม (Mohammed Assad Alam, 1986: 2062- A) ได้ทำการศึกษาถึงผลของการทดลองสอน 3 รูปแบบที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับแปด ในประเทศสเปน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับแปด ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นเวลา 1 ปี มีอายุเฉลี่ยประมาณ 14- 15 ปี จำนวนทั้งสิ้น 4 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน โดยแต่ละกลุ่มเป็นนักเรียนต่างโรงเรียนกัน แต่ละกลุ่มใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกันดังนี้ กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการสอนแบบประเพณีนิยม กลุ่มที่ 2 ให้ท่องจำและฝึกรูปประโยค กลุ่มที่ 3 ให้แรงเสริม และกลุ่มที่ 4 ให้ท่องจำและฝึกรูปประโยครวมทั้งให้แรงเสริม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ 2 , 3 , 4 มีความสามารถในการพูดเพิ่มขึ้นโดยที่กลุ่มที่ 4 ซึ่งสอนโดยการให้ฝึกรูปประโยคพร้อม ๆ กับให้แรงเสริมนั้นมีความสามารถในการพูดเพิ่มขึ้นมากที่สุดหลังการทดลอง 6 สัปดาห์

มาโจรี ฮอล ฮาเลย์ (Majorie Hall Haley, 1987 : 295- A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการโต้ตอบในทันที และการใช้ท่าทางในการตอบที่มีผลต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ทักษะคิด แรงจูงใจ และความสนใจของนักเรียนระดับปีที่ 1 ที่เรียนภาษาสเปน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาว่าผู้เรียนภาษาต่างประเทศจะประสบความสำเร็จในทักษะการพูดหรือไม่เมื่อได้รับการสอนแบบใช้ท่าทางในการตอบสนอง (Total Physical Response) ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในบัลติมอร์ 3 โรงเรียนจำนวน 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่แบบสอบถามความสามารถในการพูด แบบวัดทัศนคติ และแรงจูงใจ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพูดสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยให้นักเรียนลงมือกระทำเป็นวิธีการที่ได้ผลในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

มาเรีย อาเลแจนดรา เรเยส- โบนิลลา (Maria Alejandra Reyes- Bonilla, 1991: 2811- A) ได้ทำการศึกษาผลของการสอนตามแนวการสอนด้วยวิธีธรรมชาติที่มีต่อทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ด้อยความสามารถในการเรียน (Learning- Disabled Students) ชั้นปีที่ 3 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 3 ที่ด้อยความสามารถในการเรียน จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 20

คน ผู้วิจัยได้กำหนดให้นักเรียนกลุ่มแรกได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิธีธรรมชาติ และกลุ่มหลังได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง- พูด หลังการทดลองนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการทดสอบด้วยแบบสอบ 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบความสามารถในการพูดของ The Basic Inventory of Natural Language (BINL) แบบสอบวัดความเข้าใจในคำศัพท์ และแบบสอบความเข้าใจในการฟังของ The Woodstock Language Proficiency Battery (WLPB) ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิธีธรรมชาติ และกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง- พูด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คะแนนความเข้าใจคำศัพท์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิธีธรรมชาติ และกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง- พูด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และ คะแนนความเข้าใจในการฟังระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิธีธรรมชาติ และกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง- พูด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3. งานวิจัยที่ศึกษาความสามารถด้านกลวิธีในการพูดเพื่อการสื่อสาร

เคิร์สเทน ฮาสทราฟ และ โรเบิร์ต ฟิลลิปสัน (Kirsten Hastrup and Robert Phillipson cited in Claus Faerch and Gabriele Kasper 1983: 140-159) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการสื่อสารระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา และผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาเมื่อมีปัญหาในการสนทนากัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวเดนิชที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในระดับกลาง จำนวน 8 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีให้ตัวอย่างประชากรสนทนากับเพื่อนที่เป็นเจ้าของภาษา และผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาในหัวข้อเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน แล้ววิเคราะห์ห้ข้อมูลโดยดูจาก 3 ลักษณะ คือ ลักษณะของการสนทนา ปัญหาที่เกิดจากการสนทนา ประเภทและความถี่ของการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาแม่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารน้อยกว่ากลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาที่สอง

วิภาดา จารุจุมพล (Wipada Jarujumpol, 1983: 1362- A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการทำคำศัพท์ให้ง่ายขึ้นโดยการใช้กลวิธีในการสื่อสาร โดยมุ่งศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมในการใช้กลวิธีในการสื่อสารด้านการใช้คำศัพท์ในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชาวไทยที่

กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 25 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ ดำเนินการวิจัยโดยให้ตัวอย่างประชากรพูดบรรยายรูปภาพเป็นภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมในการใช้กลวิธีในการสื่อสารที่นักศึกษาใช้แก้ปัญหาด้านการใช้คำศัพท์ในการพูดได้แก่ การพูดแปลคำต่อคำ การพูดภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง การใช้คำใกล้เคียง การใช้คำเหมือน การสร้างคำใหม่ การพูดอ้อมค้อมหรือการพูดบรรยายแทนการกล่าวคำศัพท์นั้นโดยตรง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า นักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักจะแก้ปัญหาด้านการใช้คำศัพท์โดยการใช้คำเหมือน การใช้คำใกล้เคียง และการสร้างคำใหม่ ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักจะแก้ปัญหาด้านการใช้คำศัพท์ โดยการพูดแปลคำต่อคำ หรือโดยการใช้ภาษาแม่ปนกับภาษาที่สอง และการพูดอ้อมค้อมหรือการพูดบรรยาย

รอด เอลลิส (Rod Ellis, 1984: 40- 44) ได้ทำการศึกษาว่าผู้เรียนภาษาที่สองที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน จะใช้กลวิธีในการสื่อสารต่างกันหรือไม่ โดยพิจารณาเฉพาะกลวิธีการหลีกเลี่ยงกับกลวิธีการถอดความ และศึกษาว่าผู้ที่เรียนภาษาที่สองกับเจ้าของภาษาจะใช้กลวิธีในการสื่อสารต่างกันหรือไม่ ตัวอย่างประชากรในงานวิจัย คือ นักศึกษาต่างชาติที่เรียนในประเทศอังกฤษเป็นเวลา 1 ปี จำนวน 6 คน กับเจ้าของภาษาจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุดรูปภาพที่มี 3 ภาพ ดำเนินการวิจัยโดยให้ตัวอย่างประชากรเล่าเรื่องให้ครูที่สอนภาษาฟัง โดยครูจะมีรายการคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับรูปภาพนั้นอยู่ เพื่อเป็นเกณฑ์ว่านักศึกษาได้ใช้คำเหล่านั้นหรือไม่ และถ้าไม่ได้ใช้ก็แสดงว่านักศึกษาได้ใช้กลวิธีในการสื่อสารในการสื่อความหมาย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน ใช้กลวิธีในการสื่อสารต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาสูงจะใช้กลวิธีในการสื่อสารประเภทการถอดความมากกว่าการหลีกเลี่ยง ส่วนเจ้าของภาษาจะใช้การถอดความ มากกว่า การหลีกเลี่ยงเช่นกัน

อาเหม็ด ฟาครี (Ahmed Fakhri, 1984: 15- 37) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กลวิธีในการสื่อสารและองค์ประกอบของการพูดเล่าเรื่อง ซึ่งองค์ประกอบของการพูดเล่าเรื่องได้แก่ การกล่าวนำ การดำเนินเรื่อง และการประเมิน ตัวอย่างประชากรเป็นผู้เรียนชาวโมร็อกโค อาราบิค จำนวน 1 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนในคาบเรียนวิชาการสนทนาทุกวัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยให้ผู้เรียนพูดเล่าเรื่อง 12 เรื่อง และนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนและองค์ประกอบของการพูดเล่าเรื่อง ผลการวิจัยพบ

ว่า ผู้เรียนใช้กลวิธีในการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อที่จะชดเชยความบกพร่องทางภาษา และการใช้กลวิธีในการสื่อสารแต่ละประเภทของผู้เรียนจะแตกต่างกันตามองค์ประกอบของการพูดเล่าเรื่อง และกลวิธีในการสื่อสารบางประเภทจะมีข้อจำกัดกับองค์ประกอบของการพูดเล่าเรื่องจึงสรุปได้ว่าการใช้กลวิธีในการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของการพูดเล่าเรื่อง

ทาเฮเรห์ ปารีบาคท์ (Tahereh Paribakht, 1985: 132- 146) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารกับความสามารถทางภาษา” ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวเปอร์เซียที่มีความสามารถทางภาษาระดับกลางและสูง กลุ่มละ 20 คน และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักศึกษาที่เป็นเจ้าของภาษา จำนวน 20 คนเช่นกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความสามารถในการพูด โดยใช้วิธีให้บรรยายคำศัพท์ให้เจ้าของภาษาฟังจนเจ้าของภาษาสามารถบอกคำศัพท์คำนั้นได้ถูกต้อง ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีในการสื่อสารที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามระดับความสามารถทางภาษา ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูงหรือเจ้าของภาษาจะใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาที่สอง ส่วนผู้ที่มีความสามารถทางภาษาต่ำจะใช้กลวิธีในการสื่อสารที่มีพื้นฐานภาษาแม่

โอลกา คอราเลส และ แมรี เอมิลี คอล (Olga Corrales and Mary Emily Call, 1989: 227- 239) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษา กิจกรรมมุ่งงาน และระยะเวลาที่มีผลต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารในการแก้ปัญหาคำศัพท์ ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวสเปนที่มีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษกลางและสูงในมหาวิทยาลัย จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่กิจกรรมมุ่งงาน 2 ชุด ได้แก่ 1) การตอบคำถามในความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน 2) กิจกรรมการสื่อสารในสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการให้นักเรียนทำกิจกรรมมุ่งงานดังกล่าวและบันทึกเสียงการตอบคำถามเกี่ยวกับคำศัพท์ที่นักศึกษาไม่คุ้นเคย โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูล 2 ครั้งได้แก่หลังการปฏิบัติงานทันทีและหลังการปฏิบัติงานครั้งแรก 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษา กิจกรรมมุ่งงาน และระยะเวลาที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารในการแก้ปัญหาคำศัพท์

แนนดา โพลิชเซ และ เอริก ชคิลส์ (Nanda Poulisse and Erik Schils, 1989: 15- 48) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของระดับความสามารถทางภาษากับกิจกรรมมุ่งงานเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่มีต่อกลวิธีการชดเชย (Compensatory Strategies) ที่ใช้เพื่อแก้

ปัญหาทางคำศัพท์ ตัวอย่างประชากรเป็นผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษชาวต่างชาติจำนวน 3 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน และทั้ง 3 กลุ่มมีระดับความสามารถทางภาษาที่ต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นกิจกรรมมุ่งงานเพื่อการสื่อสาร 3 ประเภทได้แก่ การบรรยายรูปภาพหรือการให้ชื่อของคำที่ปรากฏในรูปภาพ การเล่าเรื่อง และการสัมภาษณ์ โดยนักเรียนจะต้องปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวให้เจ้าของภาษาอังกฤษฟัง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสามารถทางภาษามีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับกลวิธีการชดเชยที่ใช้โดยตัวอย่างประชากร กล่าวคือ กลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูงใช้กลวิธีการชดเชยน้อยกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ 2) ประเภทของกลวิธีการชดเชยไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถทางภาษา 3) ตัวอย่างประชากรใช้กลวิธีประเภทการวิเคราะห์ (Analytic Strategies) ในงานประเภทการบรรยายภาพ และใช้กลวิธีประเภทโดยรวม (Holistic Strategies) และ กลวิธีการถ่ายโอน (Transfer Strategies) ในงานประเภทการเล่าเรื่อง และการสัมภาษณ์

เฉิน ซี-ชิง (Chen Si-Qing, 1990: 154- 188) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสารกับความสามารถในการเรียนภาษาที่สอง ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ระบุโดยใช้คำศัพท์ และแบบประเมินความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร โดยให้นักศึกษาบรรยายคำศัพท์ด้วยการใช้กลวิธีในการสื่อสารแบบต่างๆ เพื่อให้เจ้าของภาษาสามารถตอบได้ว่าเป็นคำศัพท์ใด ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่างกันจะใช้ประเภทของกลวิธีในการสื่อสารและจำนวนกลวิธีในการสื่อสารแตกต่างกัน 2) ความตระหนักในความแตกต่างระหว่างภาษาที่หนึ่ง และภาษาที่สองมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียน และ 3) ความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจะเพิ่มมากขึ้นได้ โดยการพัฒนาความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร

มาเฮ อับดิล-มาฟิซ คารากี (Mahir Abdil-Mafiz Karaki, 1991: 2444- A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลวิธีในการสื่อสารกับประสิทธิผลในการสื่อสาร ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง จำนวน 8 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน กลุ่มที่หนึ่งเป็นนักเรียนที่มีบุคลิกชอบแสวงหาโอกาสในการพูด (กลุ่มสูง) กลุ่มที่สองเป็นนักเรียนที่มีบุคลิกไม่ชอบปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (กลุ่มต่ำ) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีให้ตัวอย่างประชากรทำกิจกรรมเกี่ยวกับการบรรยาย การสั่ง และการพรรณนา โดย

ทำการบันทึกวิธีทัศนไว้ จากนั้นนำวิธีทัศนมาเปิดให้ตัวอย่างประชากรแต่ละคนชมและให้อธิบายว่าตนกำลังพยายามใช้กลวิธีในการสื่อสารใดเมื่อพบปัญหาในงานที่ทำ ผลการวิจัยพบว่า การใช้กลวิธีในการสื่อสารของตัวอย่างประชากร 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเด็กนักเรียนกลุ่มสูงมีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีการทำให้สำเร็จ (Achievement Strategies) เพื่อช่วยให้การสื่อสารประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ส่วนเด็กนักเรียนกลุ่มต่ำมีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีการตัดทอน (Reduction Strategies) ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการสื่อสาร

ไฮ ซูช วาง (Hye-Sook Wang, 1993: 201- A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาททางเพศที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสารของผู้เรียนภาษาที่สองในระหว่างที่มีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา ตัวอย่างประชากรเป็นผู้เรียนชาวเกาหลีที่เรียนภาษาอังกฤษจำนวน 16 คน และเจ้าของภาษาชาวอังกฤษจำนวน 16 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ตัวอย่างประชากรพูดบทสนทนาคนละ 10 นาที ซึ่งเป็นการสนทนาแบบอิสระโดยแยกออกเป็นสนทนาระหว่างเพศเดียวกันและ เพศตรงข้ามกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนทั้งเพศชายและหญิงจะใช้กลวิธีในการสื่อสารโดยรวมกับผู้พูดที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และในการพูดของผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาก็พบว่า ผู้เรียนจะใช้กลวิธีในการสื่อสารกับผู้พูดที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ยังพบว่า เพศของผู้เรียนไม่มีผลต่อการใช้กลวิธีอย่างเด่นชัด กล่าวคือ เพศของผู้เรียนทั้งหญิงและชายมีการใช้กลวิธีในการสื่อสารในประเภทที่เหมือนกันเป็นส่วนมาก

เคอิโกะ ทานากะ (Keiko Tanaka, 1994: 3732- A) ได้ทำการศึกษากลวิธีในการสื่อสารภาษาที่สอง ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจำนวน 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์ปัญหาในการสื่อสารเมื่อนักศึกษาต้องเผชิญและพยายามที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้พูดชาวอังกฤษในกิจกรรมมุ่งงานเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสำเร็จของความพยายามในการสื่อสารขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร
2. การใช้กลวิธีในการสื่อสารของนักศึกษาขึ้นอยู่กับ ก. ธรรมชาติของงาน ข. ความแตกต่างระหว่างภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของนักศึกษา ค. เป้าหมายของการสื่อสารตามการรับรู้ของนักศึกษา ง. ทัศนคติที่มีต่องาน
3. ความสามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อการสื่อสาร ที่แตกต่างกันของนักศึกษามีความ

สัมพันธ์กับลักษณะของสถานภาพทางสังคมและรูปแบบของความคิด แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นเรียน

4. นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการสื่อสารจะมีลักษณะของตัวบุคคลที่สัมพันธ์กับทักษะการสื่อสารที่ดีเหมือนกัน ในขณะที่นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสารจะขาดลักษณะในตัวบุคคลดังกล่าว

แอนนี มาบริ (Anne Mabry, 1994: 1932- A) ได้ทำการศึกษาคำกรใช้กลวิธีในการสื่อสารและกลวิธีในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ตัวอย่างประชากรเป็นผู้เรียนชาวอาหรับและสเปน จำนวน 5 คน เป็นชาย 3 คน และหญิง 2 คน ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นเรียนบทสนทนาในระดับสูงในวิทยาลัย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ และบันทึกแถบเสียงและวีดิทัศน์ของการเรียนการสอนในห้องเรียนบทสนทนาที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน เป็นเวลา 14 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนชาวอาหรับใช้กลวิธีในการสื่อสารมากกว่ากลวิธีในการเรียนรู้ และผู้เรียนชาวสเปนใช้กลวิธีในการเรียนรู้ภาษามากกว่ากลวิธีในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังพบว่าในการใช้กลวิธีของผู้เรียนนั้นมักเกิดขึ้นเพราะความพยายามที่จะช่วยเหลือกันของคู่สนทนาในระหว่างการสื่อสาร

จูดิท อี ลิสกิน- กาสพาโร (Judith E. Liskin- Gasparo, 1996: 317- 330) ได้ทำการศึกษาคำกรใช้กลวิธีการพูดอ้อมค้อมของผู้เรียนที่มีความสามารถในการพูดระดับกลางและสูง ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวสเปนในวิทยาลัยของประเทศสเปน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดสอบด้วยแบบสอบสัมภาษณ์ Oral Proficiency Interviews (OPIs) และประเมินความสามารถในการพูดด้วยเกณฑ์การประเมินของ ACTFL จากนั้นจึงแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็นกลุ่มกลาง 13 คน และกลุ่มสูง 17 คน และวิเคราะห์กลวิธีที่ผู้เรียนในแต่ละระดับใช้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนระดับสูงใช้กลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาที่สองมากกว่าผู้เรียนระดับกลาง ในขณะที่ผู้เรียนในระดับกลางใช้กลวิธีที่มีพื้นฐานภาษาที่หนึ่งมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีการใช้กลวิธีประเภทการพูดอ้อมค้อมในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

5. งานวิจัยที่ศึกษาผลของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

อาเหม็ด มาโฮมด อาลิเวห์ (Ahmed Mahmoud Aliweh, 1989: iv - v) ได้ทำการศึกษา ผลระยะสั้นและระยะยาวของการสอนกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวอียิปต์ในวิทยาลัยของประเทศอียิปต์ จำนวน 30 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร และกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนความสามารถในการพูดของนักศึกษาที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารในการทดสอบหลังสิ้นสุดการทดลองทันที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. คะแนนความสามารถในการพูดของนักศึกษาที่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสาร สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการสอนกลวิธีในการสื่อสารในการทดสอบหลังการสิ้นสุดการทดลอง 2 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซอลทาน ดอร์นยี (Zoltan Dornyei, 1995: 55- 84) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการฝึกกลวิธีในการสื่อสารที่มีต่อการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศฮังการี จำนวน 109 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร จำนวน 53 คน กลุ่มควบคุมที่ 1 ที่ได้รับการฝึกพูดบทสนทนา จำนวน 32 คน และกลุ่มควบคุมที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรปกติ จำนวน 24 คน ในกลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่มนักเรียนไม่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร และผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนคุณภาพในการพูดให้คำจำกัดความคำศัพท์ภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารและกลุ่มควบคุมที่สอนตามหลักสูตรปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนในกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการฝึกพูดบทสนทนา
2. ความถี่ของการใช้คำเพิ่มเติมเพื่อขอเวลาในการคิดในการทดสอบหลังการฝึกกลวิธีในการสื่อสารระหว่างตัวอย่างประชากรทั้ง 3 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยที่กลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารที่อัตราการใช้สูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่ม ในขณะที่ความถี่ของการพูดอ้อมค้อมในการทดสอบหลังการฝึกระหว่างตัวอย่างประชากรทั้ง 3 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. อัตราความเร็วในการพูดของกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารและกลุ่มที่ได้รับการฝึกพูดบทสนทนาระหว่างการทดสอบหลังการทดลองและก่อนการทดลองมีความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของอัตราความเร็วในการพูดของกลุ่มควบคุมที่สอนตามหลักสูตรปกติระหว่างการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง นอกจากนี้อัตราความเร็วในการพูดหลังการทดลองระหว่างกลุ่มประชากรทั้ง 3 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

4. ความสามารถทางภาษาของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารในการทดสอบก่อนการทดลองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้กลวิธีในการสื่อสาร และในการทดสอบหลังการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มเติมคำเพื่อขอเวลาในการคิดกับอัตราความเร็ว แต่การให้คำจำกัดความและการพูดอ้อมค้อมไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราความเร็ว

5. ในการวิเคราะห์ทัศนคติของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีในการสื่อสารนั้นพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีและเห็นประโยชน์ของการฝึกกลวิธีในการสื่อสาร